

**ZAKON
O ŽELJEZNICI**

I. OSNOVNE ODREDBE

**Predmet
Član 1**

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način upravljanja željezničkom infrastrukturom (u daljem tekstu: infrastruktura), obavljanje prevoza i prava putnika u željezničkom saobraćaju.

**Primjena
Član 2**

Odredbe ovog zakona primjenjuju se na unutrašnji i međunarodni željeznički saobraćaj.
Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na gradsku željeznicu, odnosno lake šinske sisteme: metro i žičare.

**Načelo razdvajanja
Član 3**

Obavljanje djelatnosti upravljanja infrastrukturom i djelatnosti prevoza u željezničkom saobraćaju uređuje se na načelu razdvajanja poslova upravljanja infrastrukturom i poslova obavljanja prevoza u željezničkom saobraćaju.

Bilansi uspjeha i bilansi stanja koji se odnose na obavljanje usluga željezničkog prevoza i bilansi koji se odnose na upravljanje željezničkom infrastrukturom vode se posebno i moraju da budu javno dostupni.

Ako privredno društvo istovremeno obavlja usluge željezničkog prevoza putnika i robe, bilansi uspjeha i bilansi stanja koji se odnose na obavljanje usluga prevoza robe i bilansi stanja koji se odnose na poslovanje pružanja usluga prevoza putnika vode se posebno i moraju da budu javno dostupni.

Naknada dodijeljena za obavljanje djelatnosti upravljanja infrastrukturom i naknada dodijeljena za obavljanje djelatnosti prevoza u željezničkom saobraćaju ne smiju da se prenose sa jednog na drugo poslovno područje.

Naknade za obavljanje usluga željezničkog prevoza, kao uplate za obavljene javne usluge, prikazuju se posebno u poslovnim knjigama i ne smiju se prenositi na aktivnosti vezane za obavljanje drugih usluga željezničkog prevoza ili bilo kakvo drugo poslovanje.

Poslovne knjige za djelatnost upravljanja infrastrukturom i djelatnost prevoza u željezničkom saobraćaju vode se na način koji omogućava nadziranje zabrane prenošenja sredstava doznačenih za jedno područje poslovanja na drugo i nadziranje korišćenja prihoda od infrastrukturnih naknada i upotrebe dobiti od ostalih poslovnih aktivnosti.

**Načela funkcionisanja tržišta željezničkih usluga
Član 4**

U postupku dodjele infrastrukturnog kapaciteta i pružanja željezničkih usluga, izrade i primjene Izjave o mreži, izrade i primjene reda vožnje, postupka sklapanja ugovora o pristupu infrastrukturi primjenjivaće se načela transparentnosti, ravnopravnosti i nediskriminacije.

U pogledu rukovođenja, upravljanja i kontrole nad administrativnim, ekonomskim i računovodstvenim pitanjima, željeznički prevoznici u neposrednom ili posrednom državnom vlasništvu ili pod kontrolom države imaju nezavisan status.

Upravljač infrastrukture odgovoran je za sopstveno rukovođenje, upravljanje i kontrolu, u skladu sa ovim zakonom.

Bilansi uspjeha i bilansi stanja, vode se i objavljuju odvojeno za djelatnost željezničkih prevoznika i za djelatnost upravljanja željezničkom infrastrukturom.

Odvojeni bilansi uspjeha i bilansi stanja, vode se i objavljuju, sa jedne strane, za poslove koji se odnose na pružanje usluga željezničkog teretnog prevoza, i, sa druge, za djelatnosti koje se odnose na pružanje usluga prevoza putnika.

Javna sredstva isplaćena za oblast djelatnosti iz stava 4 ovog člana ne mogu se prenositi sa jedne na drugu djelatnost.

Javna sredstva isplaćena za aktivnosti koje se odnose na obavezu javnog prevoza putnika, iskazuju se odvojeno na relevantnim računima i ne prenose se na djelatnosti koje se odnose na pružanje drugih usluga prevoza niti bilo kojih drugih djelatnosti.

Računi za različita područja djelatnosti navedena u st. 4 i 5 ovog člana se vode na takav način da omogućavaju praćenje zabrane prenosa javnih sredstava isplaćenih na ime jedne djelatnosti na drugu i praćenje korišćenja prihoda od naknada za pristup i usluge, kao i prihoda iz drugih komercijalnih djelatnosti.

Značenje izraza

Član 5

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **alternativni prevozni put** je drugi prevozni put između istog polazišta i odredišta, ako postoji mogućnost zamjene između dva prevozna puta u pružanju usluge prevoza robe ili putnika od strane željezničkog prevoznika;
- 2) **voz** je propisno sastavljen i zakvačen niz vučenih vozila sa jednim ili više vučnih vozila ili samo vučno vozilo ili više zakvačenih vučnih vozila, propisno signalisan, sa pripadajućim voznim osobljem, koji saobraća po propisanim pravilima;
- 3) **gradska željeznica** je željeznica sa posebnim saobraćajno-tehničkim karakteristikama, kojom se vrši javni prevoz na teritoriji jedinice lokalne samouprave;
- 4) **gradski i prigradski prevoz** je prevoz čija je osnovna svrha zadovoljenje prevoznih potreba centra grada ili konurbacije, uključujući pograničnu konurbaciju, kao i prevoznih potreba između tog centra ili konurbacije i njihove okoline;
- 5) **jedinstvena karta** je jedna ili više karata koje predstavljaju ugovor o prevozu za korišćenje uzastopnih željezničkih usluga koje pruža jedan ili više željezničkih prevoznika;
- 6) **dodatne usluge** su usluge u vezi sa obavljanjem željezničkog prevoza iz člana 17. ovog zakona;
- 7) **dodjela kapaciteta** je dodjela kapaciteta željezničke infrastrukture u obliku trase voza koju vrši upravljač infrastrukture i dijela staničnih objekata željezničke infrastrukture;
- 8) **eksploatacija javne željezničke infrastrukture** podrazumijeva dodjelu trase voza, upravljanje saobraćajem i naplatu cijena pristupa;
- 9) **željeznička vozna sredstva** su vučna, vučena i željeznička vozila za posebne namjene;
- 10) **željeznički prevoznik** je privredno društvo ili drugo pravno lice koje je registrovano za pretežnu djelatnost pružanja usluga željezničkog prevoza robe i/ili putnika i kome je izdata licenca, uz obavezu da obezbijedi vuču ili koje obezbjeđuje samo vuču, kao i privredno društvo ili drugo pravno lice koje obavlja željeznički prevoz za sopstvene potrebe i kome je izdata licenca za prevoz za sopstvene potrebe;

- 11) **željezničko područje** je zemljišni prostor na kome se nalaze željeznička pruga, objekti, postrojenja i uređaji koji neposredno služe za vršenje željezničkog saobraćaja, prostor ispod mostova i vijadukata, kao i prostor iznad trase tunela;
- 12) **zagušena infrastruktura** je dio javne željezničke infrastrukture za koji se potražnja za kapacitetom infrastrukture ne može u potpunosti zadovoljiti tokom određenog perioda vremena, pa čak i nakon usklađivanja različitih zahtjeva za kapacitetom infrastrukture;
- 13) **zaštitni pružni pojas** je zemljišni pojas sa obje strane pruge, u širini od 100 m, računajući od ose krajnjih kolosjeka;
- 14) **izvodljiva alternativa** je pristup drugom uslužnom objektu koji je ekonomski prihvatljiv željezničkom prevozniku i omogućuje mu pružanje predmetne usluge prevoza robe ili putnika;
- 15) **Izjava o mreži** je dokument kojim se detaljno utvrđuju opšta pravila, rokovi, postupci i kriterijumi koji se tiču načina obračuna cijena i dodjele kapaciteta, kao i druge relevantne informacije koje su neophodne da bi se mogao podnijeti zahtjev za dodjelu kapaciteta infrastrukture;
- 16) **industrijska željeznica** je željeznica kojom upravlja privredni subjekat i koristi je za prevoz robe i/ili lica za sopstvene potrebe;
- 17) **industrijski kolosjek** je željeznički kolosjek koji se priključuje na mrežu i kojim upravlja privredni subjekat i služi za dopremanje i otpremanje robe, kao i za početno-završne i druge operacije (utovar, istovar, manevrisanje) u željezničkom prevozu;
- 18) **infrastrukturni pojas** je zemljišni pojas sa obje strane pruge, u širini od 25 m, mjereći od ose krajnjih kolosjeka koji funkcionalno služi za upotrebu, održavanje i tehnološki razvoj kapaciteta infrastrukture;
- 19) **javni prevoz** je prevoz lica ili robe koji je dostupan svakom pod jednakim uslovima i vrši se na osnovu zaključenog ugovora o prevozu putnika ili robe između željezničkog prevoznika i korisnika njegovih usluga;
- 20) **javni prevoz putnika od opšteg interesa** podrazumijeva usluge željezničkog prevoza putnika od opšteg ekonomskog interesa koje se pružaju javnosti na nediskriminatorskoj osnovi i kontinuirano;
- 21) **kapacitet željezničke infrastrukture** podrazumijeva mogući broj trasa vozova za raspoređivanje na određenom dijelu javne željezničke infrastrukture u određenom periodu;
- 22) **kolosjek za gariranje** je sporedni kolosjek posebno namijenjen za privremeni smještaj željezničkih vozila između dva uvrštavanja u voz;
- 23) **Kompjuterizovani sistem za informacije i rezervacije u željezničkom prevozu (KSIRŽP)** je kompjuterizovani sistem koji sadrži informacije o željezničkim uslugama koje nude željeznički prevoznici; informacije koje se unose u KSIRŽP o putničkim uslugama kao što su plan i red vožnje za prevoz putnika, raspoloživost sjedišta za prevoz putnika, cijene i posebni uslovi, pristupačnost vozova za osobe sa invaliditetom i osobe sa smanjenom pokretljivošću i načini na koje se mogu izvršiti rezervacije ili izdati karte ili jedinstvene karte u mjeri u kojoj su pojedini ili svi načini na raspolaganju korisnicima;
- 24) **koordinacija** je postupak tokom kojeg upravljač infrastrukture i podnosioci zahtjeva za kapacitetom infrastrukture pokušavaju da riješe sukobljene zahtjeve;
- 25) **licenca** je isprava kojom agencija nadležna za licenciranje potvrđuje sposobnost privrednog društva ili drugog pravnog lica koje je registrovano za obavljanje djelatnosti javnog prevoza robe i/ili putnika da pruža usluge željezničkog prevoza kao željeznički prevoznik, koje mogu biti ograničene na pružanje određene vrste usluga ili obavljanje željezničkog prevoza za sopstvene potrebe;
- 26) **manipulativna pruga** je dio željezničke infrastrukture koji služi za prevoz robe za potrebe privrednih subjekata, po potrebi i bez utvrđenog reda vožnje;
- 27) **međunarodni prevoz putnika** je usluga prevoza putnika vozom koji prelazi najmanje jednu državnu granicu i kod koje je osnovna svrha usluge da prevozi putnike između stanica u

- različitim državama, pri čemu voz može biti sastavljen od različitih djelova koji mogu imati različita polazišta i odredišta, ako sva putnička kola pređu najmanje jednu državnu granicu;
- 28) **međunarodni prevoz robe** je transportna usluga u okviru koje voz prelazi najmanje jednu državnu granicu; voz može biti spojen ili razdvojen, a različiti djelovi mogu imati različita polazišta i odredišta, pod uslovom da svi vagoni pređu najmanje jednu državnu granicu;
- 29) **modernizacija (unaprijeđenje) željezničke infrastrukture** podrazumijeva radove izmjene na infrastrukturi kojima se poboljšavaju njene performanse;
- 30) **željeznička mreža** je skup pruga, kao i vezni i sporedni kolosjeci, sa elementima željezničke infrastrukture, kojom upravlja upravljač infrastrukture, namijenjena željezničkom prevozu robe i/ili putnika, kao i prevozu za sopstvene potrebe, koji mogu vršiti željeznički prevoznici prema načelu transparentnog i nediskriminatornog pristupa mreži;
- 31) **nadoknada za obavezu javnog prevoza** su sredstva koju nadležna agencija neposredno ili posredno dodjeljuje iz sredstava javnih fondova tokom perioda sprovođenja obaveze javnog prevoza;
- 32) **neposredno dodjeljivanje** je dodjeljivanje ugovora o obavezi javnog prevoza određenom željezničkom prevozniku bez prethodnog tenderskog postupka;
- 33) **obaveza javnog prevoza putnika** je zahtjev koji je definisan ili utvrđen od strane nadležne agencije u cilju obezbjeđivanja usluga javnog prevoza željeznicom od opšteg interesa, a koji željeznički prevoznik, ako bi postupao rukovodeći se samo komercijalnim interesima, ne bi prihvatio ili ga ne bi prihvatio u istoj mjeri ili pod istim uslovima bez nadoknade;
- 34) **obnova željezničke infrastrukture** podrazumijeva radove zamjene na postojećoj infrastrukturi kojima se ne mijenjaju njene cjelokupne performanse;
- 35) **održavanje željezničke infrastrukture** podrazumijeva radove koji se izvode u cilju očuvanja stanja i kapaciteta postojeće infrastrukture;
- 36) **okvirni sporazum** je sporazum kojim se utvrđuju prava i obaveze podnosilaca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture i upravljača infrastrukture u pogledu kapaciteta infrastrukture koji će se dodjeljivati i cijenama koje će se naplaćivati u periodu dužem od perioda primjene jednog važećeg reda vožnje;
- 37) **operator uslužnog objekta** je javni ili privatni subjekt odgovoran za upravljanje jednim ili više uslužnih objekata ili pružanje jedne ili više usluga željezničkim prevoznicima, kao i upravljanje željezničkom infrastrukturu koja čini dio infrastrukture uslužnog objekta;
- 38) **operator javnog prevoza putnika** je željeznički prevoznik koji pruža usluge javnog prevoza putnika;
- 39) **opšte pravilo** je mjera koja se bez diskriminacije primjenjuje na sve usluge javnog prevoza putnika iste vrste na određenom geografskom području za koje je odgovoran nadležna agencija;
- 40) **osnovne funkcije upravljanja infrastrukturuom**, jesu odlučivanje u vezi sa dodjelom trasa vozova, uključujući izradu i procjenu raspoloživosti i dodjelu pojedinačnih trasa voza, te odlučivanje u vezi sa naknadama za korišćenje infrastrukture, uključujući određivanje iznosa i naplatu naknada, u skladu sa okvirom za naplatu naknada i okvirom za dodjelu kapaciteta koje je država uspostavila u skladu s članovima 18. i 30.;
- 41) **osnovne usluge** su usluge u vezi sa obavljanjem željezničkog prevoza iz člana 17. ovog zakona;
- 42) **plan poboljšanja kapaciteta infrastrukture** obuhvata mjere sa rokovima za njihovo sprovođenje sa ciljem ublažavanja ograničenja kapaciteta infrastrukture koja dovode do toga da se jedan dio infrastrukture proglasi zagušenom infrastrukturuom;
- 43) **podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture u obliku trase** je željeznički prevoznik ili međunarodna grupacija željezničkih prevoznika ili druga lica i pravne subjekte, kao što su nadležni organi, pošiljaoci, špediteri i operatori u kombinovanom transportu, koji imaju interes za obavljanje javne usluge ili komercijalni interes za pribavljanje kapaciteta infrastrukture;

- 44) **prateće usluge** su usluge u vezi sa obavljanjem željezničkog prevoza iz člana 17. ovog zakona;
- 45) **prevoz putnika** je prevoz putnika željeznicom na osnovu ugovora o prevozu, koji je dostupan javnosti, isključujući prevoz putnika drugim vrstama šinskog prevoza kao što su metro ili tramvaji;
- 46) **prevoz robe** je prevoz robe željeznicom na osnovu ugovora o prevozu, koji je dostupan javnosti;
- 47) **prevoz za sopstvene potrebe** je prevoz željeznicom koji vrši privredno društvo ili drugo pravno lice za sopstvene potrebe, odnosno za potrebe obavljanja djelatnosti, što obuhvata i djelatnosti u vezi sa izgradnjom, ispitivanjem, održavanjem ili obnovom željezničke infrastrukture ili u vezi sa pružanjem usluga;
- 48) **pristup infrastrukturi** je mogućnost korišćenja javne željezničke infrastrukture;
- 49) **pogranični sporazum** označava svaki sporazum između dvije ili više država čija je svrha da olakša pružanje prekograničnih željezničkih usluga;
- 50) **prodavac karata** je svaki posrednik u prodaji željezničkih usluga koji zaključuje ugovore o prevozu putnika i prodaje karte u ime željezničkog prevoznika ili za sopstveni račun;
- 51) **pružni pojas** je zemljišni pojas sa obje strane pruge u širini od 8 m, a u naseljenom mjestu 6 m, mjereći od ose krajnjih kolosjeka, zemljište ispod pruge i vazdušni prostor u visini od 14 m, a obuhvata i zemljišni prostor službenih mjesta (stanica, ukrasnica, stajališta, rasputnica i slično) koji obuhvata sve tehničko - tehnološke objekte, instalacije i pristupno-požarni put do najbližeg javnog puta;
- 52) **putna propusnica ili sezonska karta** je karta za neograničen broj putovanja koja omogućuje ovlaštenom imaocu putovanje željeznicom na određenom pravcu ili mreži u toku određenog vremenskog perioda;
- 53) **putni prelaz** je mjesto ukrštanja željezničke pruge koja pripada javnoj željezničkoj infrastrukturi, industrijskoj željeznici ili industrijskom kolosjeku i puta u istom nivou, koji obuhvata i ukrštanje tih kolosjeka sa pješačkom ili biciklističkom stazom, u širini od 3 m mjereno od ose kolosjeka, kao i prostor između kolosjeka kada se na putnom prelazu nalazi više kolosjeka;
- 54) **radni voz** je voz sa opremom i alatima koji se koristi prilikom izvođenja radova na tekućem i investicionom održavanju željezničke infrastrukture;
- 55) **razvoj željezničke infrastrukture** podrazumijeva planiranje mreže, finansijsko i investiciono planiranje, kao i izgradnju i modernizaciju infrastrukture;
- 56) **razumna dobit** označava stopu povraćaja sopstvenog kapitala koja uzima u obzir rizik, uključujući rizik na prihod, ili nedostatak takvog rizika, koji trpi operator uslužnog objekta i u skladu je sa prosječnom stopom za dati sektor tokom proteklih godina;
- 57) **regionalni prevoz** je prevozna usluga čija je osnovna svrha da ispuni potrebe za prevozom u regionu, kao i prekogranično područje u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom;
- 58) **red vožnje** je akt upravljača javne željezničke infrastrukture kojim se utvrđuje plan saobraćaja vozova za prevoz putnika i robe, kao i za sopstvene potrebe na javnoj željezničkoj infrastrukturi tokom perioda važenja tog reda vožnje;
- 59) **rezervacija** je ovlaštenje, na papiru ili u elektronskom obliku, kojim se daje pravo licu koje se prevozi na prethodno potvrđeni personalizovani aranžman prevoza (sjedište, postelja, ležaj);
- 60) **sertifikat o bezbjednosti za upravljanje infrastrukturuom** je isprava o ispunjenosti uslova za bezbjedno upravljanje infrastrukturuom;
- 61) **teretni koridor** je skup određenih željezničkih pruga, uključujući željezničke trajektne linije na teritoriji između država, koje povezuju dva ili više terminala, duž glavnog prevoznog pravca ili alternativnih prevoznih pravaca i dionica koje ih povezuju, uključujući željezničku infrastrukturu, uslužne objekte i usluge koje se pružaju željezničkim prevoznicima;

- 62) **teretni terminal** je objekat duž pruga koji je posebno uređen kako bi se omogućio utovar, odnosno istovar robe na ili sa teretnih vozova, kao i integracija usluga željezničkog transporta sa uslugama drumskog, pomorskog, riječnog ili vazdušnog transporta, odnosno formiranje ili promjena sastava teretnih vozova ili služi za sprovođenje postupaka na granicama sa drugim državama;
- 63) **tranzit** je prelazak preko teritorije Crne Gore bez utovara ili istovara robe, odnosno bez ukrcavanja ili iskrcavanja putnika na teritoriji Crne Gore;
- 64) **trasa voza** je dio kapaciteta infrastrukture neophodan za saobraćanje voza između dva mjesta u toku određenog perioda;
- 65) **turističko-muzejska željeznica** je željeznica sa posebnim saobraćajno-tehničkim karakteristikama, kojom se vrši prevoz putnika u turističke svrhe, kao i prevoz željezničkim voznim sredstvima muzejske vrijednosti;
- 66) **ugovor o uslovima i načinu finansiranja upravljanja i održavanja javne željezničke infrastrukture** označava ugovor između nadležnog organa i upravljača infrastrukture iz člana 23. ovog zakona kojim se regulišu međusobna prava i obaveze između ugovornih strana;
- 67) **ugovor o obavezi javnog prevoza** je ugovor o javnim uslugama prevoza putnika koji zaključuju operator javnog prevoza putnika i nadležna agencija u skladu sa ovim zakonom;
- 68) **ugovor o prevozu putnika** je ugovor o prevozu uz finansijsku naknadu ili besplatno zaključen između željezničkih prevoznika ili prodavca karata i putnika za pružanje jedne ili više usluga prevoza;
- 69) **upravljač infrastrukture** je pravno lice koje upravlja infrastrukturom; održava i obnovu, kao i odgovorno za učešće u njenom razvoju kako je utvrdila država u okviru svoje opšte politike razvoja i finansiranja infrastrukture
- 70) **upravljanje željezničkom infrastrukturom** je dodjela trase voza, upravljanje saobraćajem i naplata naknade za korišćenje infrastrukture;
- 71) **upravljač stanice** je pravno lice kome je povjereno upravljanje željezničkom stanicom;
- 72) **uslužni objekat** je postrojenje, zemljište, zgrade i oprema koja omogućava pružanje jedne ili više usluga, kao i kolosjeci koji povezuju mrežu sa uslužnim objektima;
- 73) **nadležni organ** označava svaki javni autoritet ili grupu javnih organa koji ima ovlašćenje da interveniše u javnom prevozu putnika;
- 74) **nadležni lokalni organ** znači svaki nadležni organ čije geografsko područje nadležnosti nije nacionalno;
- 75) **vrijednost** je vrijednost ugovora o javnoj obavezi putnika za javni prevoz putnika koja odgovara ukupnoj naknadi, prije obračuna PDV, operateru ili operateru javnog putničkog prevoza, uključujući naknadu bilo koje vrste koju plaćaju organi javne vlasti i prihod od prodaje karte.
- 76) **organizator putovanja** je trgovac koji kombinuje, prodaje ili nudi najmanje dvije različite vrste turističkih usluga u cilju istog putovanja ili odmora, bilo direktno ili preko drugog trgovca ili zajedno sa drugim trgovcem, ili trgovac koji prenosi putniku podatke drugom trgovcu, osim željezničkom preduzeću;
- 77) **karta za uzastopna putovanja** je karta ili karte koje predstavljaju ugovor o prevozu za uzastopne željezničke usluge koje obavlja jedno ili više željezničkih preduzeća;
- 78) **usluga** je usluga željezničkog prevoza putnika koja saobraća između željezničkih stanica po redu vožnje, uključujući i usluge prevoza koje se nude za preusmjeravanje;
- 79) **putovanje** je prevoz putnika između stanice polaska i stanice dolaska;
- 80) **domaći željeznički putnički prevoz** je usluga prevoza putnika u željezničkom saobraćaju koja ne prelazi državnu granicu;
- 81) **prevoz putnika na dugim rastojanjima u željezničkom saobraćaju** je prevoz putnika u željezničkom saobraćaju koji nije gradski, prigradski ili regionalni prevoz putnika;
- 82) **dolazak** je trenutak kada se na odredišnom peronu otvore vrata voza i dozvoli iskrcaj;

- 83) **propuštena veza** je situacija u kojoj putnik propusti jednu ili više usluga u toku putovanja željeznicom, prodatih u vidu karte, kao rezultat kašnjenja ili otkazivanja jedne ili više prethodnih usluga, ili polazak službe prije predviđenog vremena polaska;
- 84) **stanica** je mjesto na željezničkoj pruzi na kome može da počne, da se zaustavi ili završi prevoz putnika.

II. ŽELJEZNIČKA INFRASTRUKTURA

Javna željeznička infrastruktura

Član 6

Javna željeznička infrastruktura, sastoji se od sljedećih elemenata:

- 1) pružnog pojasa;
- 2) kolosjeka i podloga kolosjeka, nasipa, usjeka, drenažnog kanala i rovova, zidanih rovova, propusta, obloženih zidova, zasada za zaštitu bočnih nagiba kosina usjeka i nasipa, platforma za putnike i robu, uključujući i one u putničkim stanicama i teretnim terminalima; ivičnih staza i pješačkih staza, zidova za zaštitu od buke žive ograde, ograda, protivpožarnih pojaseva, aparata za zagrijavanje skretnica, prelaza, zastora za zaštitu od snijega;
- 3) građevinskih objekata: mostova, propusta i drugih nadvožnjaka, tunela, pokrivenih usjeka i drugih podvožnjaka, potpornih zidova, objekata za zaštitu od lavina, odrona;
- 4) putnih prelaza, kao i sredstva za osiguranje putnih prelaza;
- 5) gornjeg stroja: šina, užljebljenih šina i zaštitnih šina, pragova i podužnih veza, kolosječnih pričvrstnih i spojnih pribora, zastora kao i tucanika i pijeska, skretnica, okretnica i prenosnica;
- 6) prilaza za putnike i robu, kao i drumskog pristupa i pristupa za putnike koji dolaze ili odlaze pješke, kao i pristupa za putnike smanjene pokretljivosti i putnike sa invaliditetom;
- 7) bezbjednosnih, signalnih i telekomunikacionih instalacija na otvorenim prugama, u stanicama i ranžirnim stanicama, kao i postrojenja za stvaranje, transformisanje i distribuciju električne energije za signalizaciju i telekomunikacije, zgrada za takve instalacije ili postrojenja, kolosječne kočnice;
- 8) instalacija za osvjetljenje za potrebe saobraćaja i bezbjednosti;
- 9) elektrovučna postrojenja za transformaciju električne energije za vuču vozova sa naponskog nivoa 110kV AC na 25kV AC sa razvodnim poljima 110kV i 25kV, postrojenja za naponsko sankcionisanje kontaktne mreže i razdvajanja područja napajanja dva elektrovučna postrojenja, kontaktna mreža sa svim svojim sastavnim elementima;
- 10) zgrada ili dijelova zgrada koje su u funkciji upravljanja željezničkom infrastrukturom;
- 11) sporednih kolosjeka na mreži.

Javna željeznička infrastruktura ne obuhvata industrijske i lučke željeznice, industrijske kolosjeke za sopstvene potrebe, kolosjeke smještene unutar željezničkih radionica za popravku, depoa ili garaža za lokomotive, od graničnika u zoni radionice, depoa ili garaže.

Kategorizacija željezničkih pruga

Član 7

Željezničke pruge na mreži kategorišu se na sljedeći način:

- 1) magistralne pruge - od značaja za međunarodni i nacionalni saobraćaj;
- 2) ostale pruge - od značaja za regionalni i lokalni saobraćaj.

Pruge iz stava 1 ovog člana njihovu kategorizaciju, klasifikaciju i oznake propisuje Ministarstvo.

Upravljanje javnom željezničkom infrastrukturom

Član 8

Javna željeznička infrastruktura je dobro u opštoj upotrebi u svojini Crne Gore, koje mogu koristiti željeznički prevoznici pod jednakim uslovima, u skladu sa ovim zakonom.

Na javnoj željezničkoj infrastrukturi željeznički saobraćaj odvija se pod uslovima utvrđenim propisima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju.

Upravljanje javnom željezničkom infrastrukturom je djelatnost od opšteg interesa.

Djelatnost iz stava 3 ovog člana može obavljati privredno društvo koje je upisano u Centralni registar privrednih subjekata za obavljanje djelatnosti upravljanja željezničkom infrastrukturom i da ima sertifikat o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom.

Upravljač infrastrukture mora biti nezavisan u procesu odlučivanja od svih ostalih subjekata na tržištu željezničkih usluga, uključujući i druga privredna društva koja sa upravljačem infrastrukture čine povezana društva.

Član organa upravljanja subjekta na tržištu željezničkih usluga, odnosno član organa upravljanja njegovog kontrolnog društva, ako se radi o povezanim društvima, ne može istovremeno biti član organa upravljanja upravljača infrastrukture.

Ako su upravljač infrastrukture i subjekt na tržištu željezničkih usluga povezana društva, član organa upravljanja upravljača infrastrukture i član organa upravljanja subjekta na tržištu željezničkih usluga ne mogu istovremeno biti i članovi organa upravljanja njihovog kontrolnog privrednog društva.

Nezavisnost osnovnih funkcija upravljača infrastrukture

Član 9

Osnovne funkcije upravljača infrastrukture, koje su odlučujuće za ravnopravni i nediskriminatorski pristup infrastrukturi, su:

1) odlučivanje o dodjeli trase voza, uključujući i procjenu raspoloživosti kapaciteta infrastrukture i dodjelu pojedinačnih trasa vozova, u skladu sa primijenjenom metodologijom;

2) utvrđivanje visina cijena pristupa, uključujući i naplatu tih cijena, u skladu sa ovim zakonom.

Ako upravljač infrastrukture, po svojoj pravnoj formi, organizaciji ili funkcijama odlučivanja nije nezavisan od bilo kog željezničkog prevoznika, vršenje osnovnih funkcija upravljača infrastrukture iz stava 1 ovog člana povjerava se privrednom društvu koje osniva Vlada i koje mora biti nezavisno po svojoj pravnoj formi, organizaciji i odlučivanju od bilo kog željezničkog prevoznika.

Upravljač infrastrukture mora biti nezavisan u procesu odlučivanja od subjekata koji pružaju usluge prevoza i održavanja voznih sredstava, uključujući i pravna lica koja su povezana sa upravljačem infrastrukture u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na osnovne funkcije upravljača infrastrukture u vezi sa obračunom i naplatom cijena pristupa i dodjelom kapaciteta željezničke infrastrukture, shodno se primjenjuju na privredno društvo u slučaju iz stava 2 ovog člana.

Poslovi upravljanja javnom željezničkom infrastrukturom

Član 10

Upravljanje javnom željezničkom infrastrukturom obuhvata sljedeće poslove:

- 1) organizovanje, regulisanje i upravljanje željezničkim saobraćajem;
- 2) obezbjeđenje pristupa i korišćenja željezničke infrastrukture;
- 3) održavanje željezničke infrastrukture;
- 4) zaštitu željezničke infrastrukture;

5) investiranje izgradnje i rekonstrukcije, odnosno modernizacije željezničke infrastrukture;

6) druge poslove utvrđene ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema.

Naknada za korišćenje željezničke infrastrukture

Član 11

Za korišćenje željezničke infrastrukture korisnik plaća naknadu za:

- pružni pojas;
- zemljište koje pripada infrastrukturi;
- poslovni prostor (otvoreni i zatvoreni).

Naknada iz stava 1 ovog člana plaća se mjesečno.

Za postavljanje i korišćenje postavljenih vodovodnih i kanizacionih cjevovoda, telefonskih, telekomunikacionih, električnih i drugih vodova, podzemnih kablova, drugih instalacija, antenskih i drugih uređaja, reklamnih panoa i objekata u komercijalne i druge svrhe u pružnom pojasu i zemljištu koje pripada infrastrukturi, vlasnik, odnosno korisnik tih objekata i instalacija plaća naknadu.

Naknadu iz stava 1 ovog člana ne plaćaju organi državne uprave i jedinice lokalne samouprave za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti.

Visinu i način plaćanja naknade iz st. 1 i 3 ovog člana utvrđuje Vlada.

Sredstva ostvarena od naknada iz st. 1 i 3 ovog člana prihod su upravljača infrastrukturom i koriste se za održavanje, upravljanje i regulisanje saobraćaja, rekonstrukciju i modernizaciju infrastrukture.

Dužnosti upravljača infrastrukture

Član 12

Upravljač infrastrukture je dužan da omogući bezbjedno i nesmetano organizovanje, regulisanje i upravljanje željezničkim saobraćajem, nesmetan pristup i korišćenje javne željezničke infrastrukture i pristup uslužnim objektima koji su mu povjereni na upravljanje i uslugama koje on pruža u tim objektima svim zainteresovanim podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, pod ravnopravnim, nediskriminatorskim i transparentnim uslovima, kao i trajno i neprekidno održavanje i zaštitu željezničke infrastrukture, u skladu sa propisima.

Upravljač infrastrukture je, pri obavljanju djelatnosti, dužan da se stara o zaštiti životne sredine i energetske efikasnosti u skladu sa zakonom.

Upravljač infrastrukture odgovara za štetu koja nastane korisnicima prevoza, željezničkim prevoznicima, privrednim društvima, drugim pravnim licima ili preduzetnicima zbog ne izvršavanja obaveza iz st. 1 i 2 ovog člana.

Finansiranje

Član 13

Finansiranje izgradnje, održavanja, rekonstrukcije i modernizacije infrastrukture, kao i upravljanja željezničkom infrastrukturom obezbjeđuje se iz:

- budžeta Crne Gore prema programu iz člana 50 ovog zakona;
- sredstava ulaganja domaćih ili stranih lica;
- kredita;
- naknada za korišćenje infrastrukture;
- naknada za korišćenje trase; i

– drugih izvora u skladu sa zakonom.

Naknada za korišćenje trase koristi se samo za održavanje infrastrukture.

1. Pristup željezničkoj infrastrukturi

Član 14

Željeznički prevoznici imaju pravo pristupa željezničkoj infrastrukturi pod ravnopravnim, nediskriminatornim i transparentnim uslovima u svrhu obavljanja prevoza robe i putnika, u skladu sa ovim zakonom.

Usluge koje se pružaju željezničkim prevoznicima

Član 15

Upravljač infrastrukture pruža željezničkim prevoznicima sa kojima je zaključio ugovor o korišćenju željezničke infrastrukture minimalni pristupni paket usluga, koji obuhvata:

- 1) postupanje sa zahtjevima za kapacitetom željezničke infrastrukture;
- 2) pravo da se koristi dodijeljeni kapacitet;
- 3) korišćenje željezničke infrastrukture, uključujući kolosječna postrojenja;
- 4) upravljanje saobraćanjem vozova, uključujući signalizaciju, regulisanje, prijem i otpremu vozova, komunikaciju i pružanje informacija o kretanju voza;
- 5) korišćenje opreme za napajanje električnom energijom za vuču, ako postoji;
- 6) sve ostale informacije neophodne za realizaciju ili izvršenje prevoza za koji je kapacitet dodijeljen.

Cijena pristupa uključuje minimalni pristupni paket usluga.

Osnovne, dodatne i prateće usluge koje se pružaju željezničkim prevoznicima

Član 16

Željezničkim prevoznicima, na njihov zahtjev, mora biti omogućen pristup, uslužnim objektima, uključujući pristupne kolosjeke, kao i korišćenje osnovnih usluga koje se pružaju u ovim objektima, pod uslovima koji su nediskriminatorni i transparentni, u skladu sa ovim zakonom.

Uslužni objekti iz stava 1 ovog člana su:

- 1) stanične zgrade, odnosno dio staničnih zgrada, u putničkim stanicama, namijenjen putnicima u željezničkom saobraćaju, i drugi objekti u funkciji putničkog saobraćaja, uključujući displej za informacije o putovanju i odgovarajuća mjesta za usluge izdavanja karata;
- 2) teretni terminali;
- 3) ranžirne stanice i kolosjeci za formiranje vozova, uključujući kolosjeke i postrojenja za manevrisanje;
- 4) kolosjeci za gariranje namijenjeni vozilima željezničkih prevoznika koja su u funkciji korišćenja dodijeljenog kapaciteta infrastrukture;
- 5) objekti za održavanje voznih sedstava, s izuzetkom objekata za održavanje namijenjenih vozovima za velike brzine ili za druge vrste voznih sredstava koja zahtijevaju specifične objekte, u kojima se vrše radovi koji se ne izvode rutinski kao dio svakodnevnih aktivnosti i zahtijevaju da se vozilo isključi iz saobraćaja;
- 6) ostali tehnički objekti, uključujući objekte za čišćenje i pranje;
- 7) pomorski i unutrašnji objekti luka povezani sa željezničkim aktivnostima;
- 8) objekti za pružanje pomoći;
- 9) objekti za skladištenje i snabdijevanje gorivom, za koje se cijene iskazuju odvojeno.

Željezničkim prevoznicima se, pored minimalnog pristupnog paketa usluga i osnovnih usluga, mogu pružati i dodatne i prateće usluge.

Dodatne usluge obuhvataju:

- 1) električnu energiju za vuču;
- 2) predgrijevanje putničkih vozova;
- 3) upotreba kolskih vaga;
- 4) prilagođene ugovore za:
 - kontrolu prevoza opasne robe,
 - pomoć u saobraćanju specijalnih vozova.

Prateće usluge obuhvataju:

- 1) pristup telekomunikacionim mrežama;
- 2) pružanje dodatnih informacija;
- 3) tehnički pregled voznih sredstava;
- 4) usluge izdavanja karata u putničkim stanicama;
- 5) usluge održavanja koje se pružaju u objektima za održavanje namijenjenim vozovima za velike brzine ili drugim vrstama voznih sredstava koja zahtjevaju specifične objekte, u kojima se vrše radovi koji se ne izvode rutinski kao dio svakodnevnih aktivnosti i zahtjevaju da se vozilo isključi iz saobraćaja.

Obezbeđivanje električne energije za vuču željezničkim prevoznicima od strane upravljača infrastrukture, odnosno operatora uslužnog objekta, ne smatra se energetsom djelatnošću u smislu propisa kojima se uređuje energetika. Upravljač infrastrukture, odnosno operator uslužnog objekta koji posjeduje element željezničke infrastrukture, je krajnji kupac električne energije u smislu propisa kojima se uređuje energetika.

Upravljač infrastrukture posebno iskazuje cijene za osnovne, dodatne i prateće usluge koje on pruža uz minimalni pristupni paket usluga, u skladu sa zaključenim ugovorom o korišćenju infrastrukture.

Operatori uslužnih objekata u informaciji iz člana 20 ovog zakona preciziraju asortiman osnovnih usluga koje pružaju željezničkim prevoznicima.

Željezničkim prevoznicima kojima je omogućen pristup kolosjecima koji povezuju sa uslužnim objektom, odnosno kolosjecima koji su u sklopu infrastrukture uslužnog objekta, operator uslužnog objekta pruža minimalni pristupni paket usluga.

Operator uslužnog objekta i podnosilac zahtjeva za pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu, odnosno željeznički prevoznik koga odredi podnosilac zahtjeva koji nije željeznički prevoznik, ugovorom uređuju međusobna prava i obaveze u vezi sa dogovorenim uslugama iz ovog člana i pristupom kolosjecima koji čine infrastrukturu tog uslužnog objekta.

Pristup uslugama koje se pružaju željezničkim prevoznicima

Član 17

Upravljač infrastrukture obezbjeđuje svim željezničkim prevoznicima, na nediskriminatorski način, minimalni pristupni paket usluga utvrđen članom 15 ovog zakona.

Operatori uslužnih objekata na nediskriminatorski način pružaju svim željezničkim prevoznicima pristup uslužnim objektima, uključujući i pristup kolosjecima i uslugama koje se pružaju u tim objektima, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje plovidba i luke.

Kako bi se garantovala potpuna transparentnost i nediskriminatorski pristup uslužnim objektima iz člana 16 ovog zakona i pružanju usluga u ovim objektima, ako je operator uslužnog objekta pod neposrednom ili posrednom kontrolom željezničkog prevoznika koji je aktivan na tržištu usluga željezničkog prevoza za koje se koristi objekat, operator uslužnog objekta mora biti nezavisan od tog željezničkog prevoznika u pogledu organizacije i odlučivanja, s tim da ova nezavisnost ne podrazumjeva uspostavljanje odvojenog pravnog subjekta za uslužni objekat i može se ostvariti organizacijom odvojenih odjeljenja u okviru jednog pravnog subjekta.

Za sve uslužne objekte iz člana 16 ovog zakona operator uslužnog objekta i privredni subjekat u čijem je sastavu vode odvojene račune, uključujući odvojene bilanse stanja i bilanse uspeha.

Ako funkcionisanje uslužnog objekta iz člana 16 ovog zakona obezbeđuje upravljač infrastrukture ili je operator uslužnog objekta pod neposrednom ili posrednom kontrolom upravljača infrastrukture, smatra se da je garantovana potpuna transparentnost i nediskriminatorski pristup tom uslužnom objektu ako je ostvarena nezavisnost osnovnih funkcija upravljača infrastrukture iz člana 9 ovog zakona.

Operatori uslužnih objekata iz člana 16 stav 2 ovoga Zakona dužni su u razumnom roku, koji određuje Agencija, odgovoriti na zahtjev željezničkog prevoznika za pristup uslužnom objektu i za pružanje usluga u uslužnom objektu.

Zahtjeve za pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu mogu da podnose lica iz člana 3. tačka 42) ovog zakona osnovana, odnosno registrovana u Crnoj Gori, kao i međunarodne grupacije željezničkih prevoznika čiji je najmanje jedan član registrovan u Crnoj Gori.

Zahtjevi iz stava 6 ovog člana mogu se odbiti isključivo ako postoje izvodljive alternative koje željezničkim prevoznicima omogućavaju da obavljaju prevoz robe ili putnika na istim ili alternativnim prevoznim putevima pod ekonomski prihvatljivim uslovima.

Operator uslužnog objekta nije obavezan da ulaže u resurse ili objekte kako bi ispunio sve zahtjeve željezničkih prevoznika.

Ako se zahtjevi željezničkih prevoznika odnose na pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu kojim upravlja operator uslužnog objekta iz stava 3 ovog člana, operator uslužnog objekta je dužan da opravda u pisanom obliku odluku o odbijanju i navede izvodljive alternative u drugim objektima.

Operator uslužnog objekta iz člana 16 stav 2 ovog zakona će, u slučaju sukobljenih zahtjeva željezničkih prevoznika, nastojati da ispunio sve zahtjeve u mjeri u kojoj je to moguće.

Ako nije dostupna izvodljiva alternativa, i nije moguće ispuniti sve zahtjeve za kapacitetom za relevantan uslužni objekat, podnosilac zahtjeva može podnijeti zahtjev za pokretanje postupka (u daljem tekstu: Zahtjev) Agenciji, u roku od 30 dana od dana saznanja za odbijanje njegovog zahtjeva za pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu.

Ako se uslužni objekat iz člana 16 stav 2 ovog zakona ne koristi najmanje dvije uzastopne godine, a operatoru tog objekta su željeznički prevoznici izrazili interes za pristup, vlasnik tog uslužnog objekta je obavezan da objavi da je eksploatacija objekta dostupna za lizing ili zakup kao željeznički uslužni objekat, u cijelosti ili djelimično, osim ako operator tog uslužnog objekta dokaže da je u toku postupak vraćanja u prethodno stanje zbog čega nije moguća njegova upotreba od strane bilo kog željezničkog prevoznika.

Ako operator uslužnog objekta pruža bilo koju od usluga iz člana 16 stav 4 ovog zakona kao dodatnu uslugu, pruža ih željezničkim prevoznicima na njihov zahtjev i na nediskriminatorski način.

Željeznički prevoznici mogu da zahtjevaju, kao prateće usluge, usluge navedene u članu 16 stav 5 ovog zakona od upravljača infrastrukture ili drugih operatora uslužnih objekata.

Operator uslužnog objekta nije u obavezi da izvrši tražene pomoćne usluge, ali ako odluči da ponudi bilo koju od ovih usluga, pruža ih željezničkim prevoznicima na njihov zahtjev i na nediskriminatorski način.

Vlada, radi nesmetanog funkcionisanja tržišta željezničkih usluga, svojim aktom bliže uređuje pojedinosti postupka i kriterijume koji se primenjuju za pristup uslugama koje se pružaju u uslužnim objektima navedenim u članu 16 st. 2, 4 i 5 ovog zakona.

III. DODJELA KAPACITETA ŽELJEZNIČKE INFRASTRUKTURE

Efikasno korišćenje kapaciteta infrastrukture

Član 18

Način dodjele kapaciteta javne željezničke infrastrukture i obračuna cijena pristupa željezničkoj infrastrukturi moraju da budu u skladu sa načelima utvrđenim ovim zakonom i da omoguće upravljaču infrastrukture efikasno korišćenje raspoloživih kapaciteta infrastrukture.

Izjava o mreži

Član 19

Izjava o mreži sadrži informacije o:

1) željezničkoj infrastrukturi koja je na raspolaganju željezničkim prevoznicima i uslove pristupa;

2) obračunu i visini cijena;

3) kriterijumima za dodjelu kapaciteta. Ovim se utvrđuju opšte karakteristike kapaciteta infrastrukture koje su na raspolaganju željezničkim prevoznicima i sva ograničenja koja se odnose na njenu upotrebu, uključujući moguće zahtjeve za kapacitetom za održavanje. Takođe se preciziraju postupci i rokovi koji se odnose na postupak dodjele kapaciteta. Ovaj dio sadrži specifične kriterijume koji se primjenjuju tokom tog postupka, naročito:

(1) postupke u skladu sa kojima podnosioci zahtjeva mogu da zahtjevaju kapacitete od upravljača infrastrukture,

(2) zahtjeve koji se tiču podnosioca zahtjeva,

(3) raspored za podnošenje zahtjeva i postupak dodjele i procedure po kojima se zahtjevaju informacije o raspoređivanju i procedure za zakazivanje planiranih i nepredviđenih radova na održavanju i ograničenja kapaciteta,

(4) načela kojima se rukovodi postupcima koordinacije i sistem rješavanja sporova obezbijeđen kao dio ovog postupka,

(5) postupke koji se prate i kriterijume koji se koriste kada je infrastruktura zagušena,

(6) detalje o ograničenjima u pogledu korišćenja infrastrukture,

(7) uslove pod kojima se, prilikom određivanja prioriteta za postupak dodjele, uzimaju u obzir prethodni nivoi iskorišćenja kapaciteta.

Navode se detalji mjera preduzetih da se obezbijedi adekvatan tretman usluga prevoza robe, međunarodnih usluga i zahtjeva u skladu sa ad hoc postupkom. Sadrži obrazac za podnošenje zahtjeva za dodjelu kapaciteta. Upravljač infrastrukture objavljuje i detaljne informacije o postupcima dodjele međunarodnih trasa vozova;

4) zahtjevu za izdavanje licence i sertifikata o bezbjednosti željeznice;

5) postupcima za rješavanje sporova i sistemu učinka iz člana 28 ovog zakona;

6) izradi i objavljivanje izmjena i dopuna Izjave o mreži u dijelu koji se odnosi na podatke iz stave 4 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe st. 1 i 2 ovog člana. Izmjene i dopune Izjave o mreži u dijelu koji se odnosi na podatke iz stave 4 ovog člana moraju biti objavljene najmanje 6 mjeseci prije početka primjene.

7) Upravljač infrastrukture dužan je da objavi tekst izmjena i dopuna Izjave o mreži na svojoj internet stranici, a može objaviti i prečišćeni tekst Izjave o mreži.

5) minimalnom paketu osnovnih usluga koje se pružaju željezničkim prevoznicima, uključujući i pristup kolosjecima;

6) okvirnom sporazumu između upravljača infrastrukture i podnosilaca zahtjeva za dodjelu kapaciteta.

Upravljač infrastrukture, poslije konsultacija sa zainteresovanim stranama, izrađuje i objavljuje izjavu o mreži na svojoj internet stranici.

Izjava o mreži se objavljuje na crnogorskom i engleskom jeziku i može se pribaviti posle plaćanja cijene koja ne premašuje troškove njenog objavljivanja. Tekst Izjave o mreži se stavlja na raspolaganje besplatno u elektronskom obliku na internet stranici upravljača infrastrukture na crnogorskom i engleskom jeziku, kao i na internet stranici međunarodnog udruženja upravljača infrastrukture.

Opštim uslovima ugovora o korišćenju infrastrukture koji zaključuju upravljač infrastrukture i željeznički prevoznik kojem je dodijeljen kapacitet infrastrukture smatra se dio Izjave o mreži koji sadrži podatke koji se odnose na:

- 1) uslove za pristup željezničkoj infrastrukturi, uslužnim objektima i uslugama koje pruža upravljač infrastrukture;
- 2) načela i način određivanja i obračuna cijena;
- 3) cijene pristupa, cijene pristupa uslužnim objektima kojima upravlja upravljač infrastrukture i cijene dodatnih i pratećih usluga koje pruža upravljač infrastrukture;
- 4) načela i kriterijume za dodjelu infrastrukturnog kapaciteta.

Upravljač infrastrukture je dužan da vrši izmjene i dopune Izjave o mreži ako dođe do bilo koje promjene podataka koje ona sadrži.

Izjava o mreži se objavljuje u roku koji ne može biti kraći od četiri mjeseca prije posljednjeg dana za podnošenje zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture.

U odnosu na sadržinu izmjena i dopuna Izjave o mreži, prigovor se može podnijeti Agenciji u roku od 30 dana od dana objavljivanja.

Bliži sadržaj izjave o mreži propisuje Agencija za željeznicu (u daljem tekstu: Agencija).

2. Informacija o uslužnom objektu

Član 20

Operator uslužnog objekta za pružanje usluga iz člana 15 ovog zakona dužan je da dostavi upravljaču infrastrukture informacije o cijenama, koje upravljač infrastrukture unosi u Izjavu o mreži.

Pravno ili fizičko lice koje ima zaključen ugovor o korišćenju luke i pruža usluge u luci, koje su povezane sa željezničkom infrastrukturom i operator teretnog terminala izrađuju i objavljuju informaciju o tom uslužnom objektu.

Sadržinu informacije o uslužnom objektu propisuje Agencija.

Ugovor o korišćenju javne željezničke infrastrukture

Član 21

Željeznički prevoznik kome je dodijeljen kapacitet infrastrukture ili željeznički prevoznik koji ima zaključen ugovor sa licem kojem je dodijeljen kapacitet infrastrukture a koje nije željeznički prevoznik, zaključuje ugovor sa upravljačem infrastrukture o uređivanju međusobnih prava i obaveza za korišćenje dodijeljenog kapaciteta infrastrukture i ugovorenim uslugama koje pruža upravljač infrastrukture.

Ugovorom o korišćenju javne željezničke infrastrukture bliže se uređuju međusobna prava i obaveze između upravljača infrastrukture i željezničkog prevoznika, a koja se posebno odnose na garantovanje tehničkih i drugih uslova za bezbjedno odvijanje željezničkog saobraćaja, primjenu propisa koji uređuju transport opasne robe, kao i na plaćanje cijena pristupa i cijena usluga.

Ugovori iz stava 1 ovog člana zaključuju se pod uslovima koji su nediskriminatorski i transparentni, u skladu sa ovom zakonom.

Ugovori iz stava 1 ovog člana zaključuju se najkasnije mjesec dana prije početka važenja novog reda vožnje, odnosno odmah po dodjeli ad hoc trase.

Ako nakon zaključivanja ugovora iz stava 1 ovog člana željeznički prevoznik podnese zahtjev za dodjelu ad hoc trase, smatra se da je zaključen aneks tog ugovora u trenutku kada upravljač infrastrukture dodjeli traženu ad hoc trasu.

Bliže sadržaj ugovora o korišćenju željezničke infrastrukture propisuje Agencija.

3. Cijene pristupa i usluga Uspostavljanje, određivanje i obračun cijena Član 22

Metodologiju za određivanje cijena pristupa željezničkoj infrastrukturi i cijena usluga iz člana 17 ovog zakona utvrđuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Vlada može aktom iz stava 1 ovog člana da uređuje vremenski ograničene sisteme kompenzacije za korišćenje željezničke infrastrukture, za dokazivo neplaćene troškove konkurentskih vidova transporta koji se tiču zaštite životne sredine, nezgoda i infrastrukture, u mjeri u kojoj ti troškovi premašuju ekvivalentne troškove željeznice.

Upravljač infrastrukture utvrđuje specifična pravila za obračun cijena pristupa i cijena usluga koja su usklađena sa metodologijom za određivanje cijena iz stava 1 ovog člana. Metodologija za određivanje cijena i specifična pravila za obračun cijena pristupa i pružanja usluga sadržani su u Izjavi o mreži ili se ukazuje na internet stranicu na kojoj se one objavljuju.

Upravljač infrastrukture utvrđuje i naplaćuje cijene pristupa i cijene za pružanje svojih usluga, u skladu sa metodologijom za određivanje cijena iz stava 1 ovog člana i pravilima za obračun cijena iz stava 3 ovog člana.

Visinu cijena pristupa i cijena pristupa uslužnim objektima kojima upravlja upravljač infrastrukture i, kada je moguće, visinu cijena usluga iz člana 17 ovog zakona koje se pružaju u tim uslužnim objektima, upravljač infrastrukture utvrđuje na neodređeno vrijeme i dostavlja Agenciji na mišljenje. Agencija daje mišljenje na visine cijena iz ovog stava u roku od dva mjeseca od dana prijema zahtjeva upravljača infrastrukture za davanje mišljenja.

Vlada daje saglasnost na visinu cijene pristupa i cijene pristupa dijelu javne željezničke infrastrukture koji povezuje sa uslužnim objektima iz člana 17 ovog zakona.

Izmjenu cijena iz stava 5 ovog člana vrši upravljač infrastrukture u slučaju promjene okolnosti koje utiču na njihovu visinu po prethodno pribavljenom mišljenju Agencije. Agencija daje mišljenje na prijedlog izmjene cijena u roku od dva mjeseca od dana prijema zahtjeva upravljača infrastrukture. Vlada daje saglasnost na izmijenjenu visinu cijene pristupa i cijene pristupa dijelu javne željezničke infrastrukture koji povezuje sa uslužnim objektima iz člana 17 ovog zakona.

U slučaju povećanja cijena koje su objavljene u Izjavi o mreži, upravljač infrastrukture je dužan da objavi izmjenu Izjave o mreži u pogledu cijena najkasnije šest mjeseci prije početka primjene izmjena Izjave o mreži.

Upravljač infrastrukture je dužan da obračun i naplatu cijena vrši prema istim načelima za cijelu mrežu, izuzev u slučajevima iz člana 26 ovog zakona.

Upravljač infrastrukture obavezan je da prilikom utvrđivanja cijena primjeni takav obračun cijena kojim se različitim željezničkim prevoznicima, a koji obavljaju iste vrste prevoza, obezbjeđuju jednake i nediskriminatorske cijene u skladu sa pravilima utvrđenim u Izjavi o mreži.

Upravljač infrastrukture poštuje komercijalnu povjerljivost informacija koje mu dostavljaju podnosioci zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture.

Ugovor o uslovima i načinu finansiranja upravljanja javnom željezničkom infrastrukturuom Član 23

Ugovorom o uslovima i načinu finansiranja upravljanja javnom željezničkom infrastrukturuom uređuju se međusobna prava i obaveze upravljača infrastrukture i Vlade, a naročito uslovi i način finansiranja upravljanja javnom željezničkom infrastrukturuom.

Ugovor iz stava 1 ovog člana zaključuje se za period koji nije kraći od pet godina.

Ugovor iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

1) oblast primjene sporazuma u pogledu infrastrukture i uslužnih objekata, strukturiranih u skladu sa čl. 16 i 17 ovog zakona. Ugovor obuhvata sve aspekte upravljanja infrastrukturom, uključujući upravljanje, održavanje i obnovu infrastrukture koja je već u upotrebi. Po potrebi, može da se obuhvati i izgradnja nove infrastrukture;

2) strukturu plaćanja ili sredstava opredjeljenih za usluge upravljača infrastrukture navedene u čl. 16 i 17 ovog zakona, na upravljanje, održavanje i obnavljanje i rješavanje postojećih zaostalih stavki za upravljanje, održavanje i obnovu. Po potrebi, može da se obuhvati struktura plaćanja i sredstava dodijeljenih za novu infrastrukturu;

3) ciljeve efikasnosti usmjerene na korisnike, u vidu pokazatelja i kriterijuma kvaliteta koji pokrivaju elemente kao što su:

- efikasnost rada vozova, između ostalog u pogledu brzine na pruži i pouzdanosti, i zadovoljstva korisnika,
- kapaciteti mreže,
- upravljanje osnovnim sredstvima,
- obim aktivnosti,
- nivo bezbjednosti,
- zaštita životne sredine;

4) nivo mogućih kašnjenja u održavanju i sredstva čija će se upotreba postepeno prekinuti i prema tome pokrenuti različite finansijske tokove;

5) podsticaje iz člana 23 stav 3 ovog zakona;

6) minimalne obaveze izvještavanja upravljača infrastrukture u smislu sadržaja i učestalosti izvještavanja, uključujući informacije koje se objavljuju godišnje;

7) trajanje ugovora, koje se sinhronizuje i u skladu je sa trajanjem plana poslovanja, koncesije ili dozvole upravljača infrastrukture, gde je primjenljivo, i metodologijom za određivanje cijena koju donosi Vlada;

8) pravila postupanja u slučajevima velikih poremećaja u radu i vanrednih situacija, uključujući planove za postupanje u nepredviđenim situacijama i prevremeni raskid ugovornog sporazuma, kao i pravovremeno obavještanje korisnika;

9) korektivne mjere koje se preduzimaju ako bilo koja od strana krši svoje ugovorne obaveze ili, pod izuzetnim okolnostima, koje utiču na raspoloživost javnih sredstava. Ovo uključuje uslove i postupke za ponovno pregovaranje i prijevremeni raskid.

Za poslove u vezi sa staranjem o bezbjednosti u željezničkom saobraćaju, održavanja i poboljšanja kvaliteta usluga upravljača infrastrukture, posebno će se predvidjeti podsticaji za smanjenje troškova upravljanja željezničkom infrastrukturom, za pristup infrastrukturi koja povezuje sa uslužnim objektima i za usluge koje pruža upravljač infrastrukture, ugovorom iz stava 1 ovog člana ili regulatornim mjerama ili kombinacijom podsticaja, kao i za smanjenje visine cijena, putem regulatornih mjera.

Podsticaji regulatornim mjerama iz stava 2 ovog člana treba da budu zasnovani na analizi ostvarivih smanjenja troškova, ne dovodeći u pitanje nadležnosti Agencije iz člana 116 ovog zakona.

Uslovi ugovora iz stava 1 ovog člana i struktura dogovorenih plaćanja za obezbjeđivanje finansiranja upravljača infrastrukture se dogovaraju unaprijed za čitav ugovorni period, a po usvajanju zakona kojim se utvrđuje budžet Crne Gore zaključuje se aneks tog ugovora, kojim se opredjeljuje obim sredstava na godišnjem nivou za finansiranje upravljanja javnom željezničkom infrastrukturom za svaku budžetsku godinu.

Ugovorne strane iz stava 1 ovog člana dužne su da prije potpisivanja predmetnog ugovora obavijeste sve poznate podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, i na njihov

zahtjev, potencijalne podnosiocje zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, da imaju mogućnost da izraze svoje stavove o sadržini predmetnog ugovora.

Ugovor iz stava 1 ovog člana objavljuje se u roku od 30 dana od dana zaključivanja na internet stranicama ugovornih strana.

Upravljač infrastrukture je dužan da uskladi Program poslovanja i godišnji Program izgradnje, rekonstrukcije i održavanja željezničke infrastrukture, organizovanja i regulisanja željezničkog saobraćaja iz člana 50 stav 3 ovog zakona sa ugovorom iz stava 1 ovog člana.

Ugovorom iz stava 1 ovog člana će se osigurati, uzimajući u obzir normalne poslovne uslove, u periodu od pet godina, da stanje na poslovnim računima upravljača infrastrukture bude rezultat ravnoteže prihoda od cijena pristupa javnoj željezničkoj infrastrukturi, cijena usluga iz člana 17 ovog zakona koje pruža upravljač infrastrukture i prihoda od drugih komercijalnih poslova i sredstava obezbjeđenih od strane države s jedne strane i rashoda za javnu željezničku infrastrukturu s druge strane.

Upravljač infrastrukture na osnovu registra infrastrukture vrši procjenu potrebnih finansijskih sredstava za popravku ili zamjenu infrastrukture.

Upravljač infrastrukture određuje način opredjeljivanja troškova za različite usluge koje nudi željezničkim prevoznicima.

Naknade za pristup i korišćenje željezničke infrastrukture i uslužnih objekata i pružanje usluga

Član 25

Za pristup i korišćenje željezničke infrastrukture i uslužnih objekata, odnosno za pružanje usluga iz člana 17 ovog zakona plaća se naknada upravljaču infrastrukture, odnosno operatoru uslužnog objekta i koristi se za finansiranje njihovog poslovanja.

Upravljač infrastrukture i operator uslužnog objekta dužni su da dostave Agenciji informacije o visini naknada, radi podsticanja efikasnog korišćenja kapaciteta infrastrukture, može da odgovarajuće naknade za kapacitete infrastrukture koji su dodijeljeni ali nijesu korišćeni naplaćuje licu kojem je dodijeljen kapacitet infrastrukture.

Upravljač infrastrukture i operator uslužnog objekta dužni su da, na zahtjev, dokažu željezničkom prevozniku da su cijene pristupa, cijene pristupa uslužnom objektu i cijene usluga koje su mu fakturisane u skladu sa ovim zakonom, sa Izjavom o mreži i sa Informacijom o uslužnom objektu.

Visina naknade pristupa željezničkoj infrastrukturi i pristupa kolosjecima koji povezuju uslužne objekte određuje se na osnovu troškova nastalih kao rezultat saobraćanja vozova, a može da uključuje i troškove koji nastaju zbog nedostataka kapaciteta dijela infrastrukture u periodu zagušenja.

Visina naknada za pristup kolosjecima unutar uslužnih objekata iz člana 17 stav 2 ovog zakona i pružanje usluga u tim objektima ne smije da premaši zbir troškova pružanja usluga i razumne dobiti.

Ako usluge iz člana 17 ovog zakona, kao dodatne i prateće usluge nudi samo jedan snabdjevač, cijene koje se naplaćuju za te usluge ne mogu premašiti troškove pružanja takve usluge, uvećane za razumnu dobit.

Visina naknada za usluge iz člana 17 stav 4 tačka 1 ovog zakona ne smije da premaši troškove pružanja te usluge.

Kada napajanje električnom energijom za vuču, kao dodatnu uslugu, vrši upravljač infrastrukture, naknada za utrošenu električnu energiju za vuču ne može premašiti troškove pružanja te dodatne usluge.

Moguća je naplata cijena za kapacitete korišćene za održavanje infrastrukture. Takve cijene ne premašuju neto gubitak prihoda upravljača infrastrukture koji je posljedica održavanja.

Operator uslužnog objekta za pružanje usluga iz člana 17 ovog zakona dužan je da dostavi upravljaču infrastrukture informacije o cijenama koje se objavljuju u Izjavi o mreži ili ukazuje na internet stranicu na kojoj su te informacije dostupne besplatno u elektronskom obliku, u skladu sa članom 19 ovog zakona.

Način izračunavanja troškova koji su nastali kao rezultat saobraćanja voza uređuje Vlada.

Izuzeci od načela obračuna i naplate

Član 26

Upravljač infrastrukture može da obračuna i naplati dodatak, radi potpunog pokrića svojih troškova, pod uslovom da tržište željezničkih usluga to može da podnese i na osnovu načela efikasnosti, transparentnosti i nediskriminacije, garantujući pri tom optimalnu konkurentnost segmenata željezničkog tržišta. Ovakav sistem naplate uzima u obzir postignuto povećanje produktivnosti željezničkih prevoznika.

Radi uvođenja dodatka iz stava 1 ovog člana u sistem naplate, upravljač infrastrukture prilikom definisanja spiska tržišnih segmenata razmatra i poredi najmanje sljedeće:

- 1) usluge prevoza putnika naspram usluga prevoza robe;
- 2) vozove koji prevoze opasnu robu naspram ostalih teretnih vozova;
- 3) usluge u unutrašnjem saobraćaju naspram usluga u međunarodnom saobraćaju;
- 4) kombinovani transport naspram direktnih vozova;
- 5) usluge u gradskom ili regionalnom putničkom saobraćaju naspram usluga u međugradskom putničkom saobraćaju;
- 6) saobraćaj blok vozova naspram vozova sa pojedinačnim vagonima;
- 7) usluge redovnog prevoza naspram povremenih usluga prevoza.

Za određene buduće investicione projekte, kao i za određene investicione projekte koji su u toku ili su završeni u prethodnih 30 godina, upravljač infrastrukture može da utvrdi ili nastavi da utvrđuje veće visine naknada na osnovu dugoročnih troškova takvih projekata, ako se njima povećava efikasnost i/ili isplativost i ako se inače ti investicioni projekti ne bi mogli ili se nijesu mogli preduzeti. Ovakav sistem naplate može da obuhvati i dogovore između upravljača infrastrukture, s jedne strane, i podnosilaca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture ili željezničkih prevoznika, s druge strane o podjeli rizika koji se odnosi na nove investicije.

Visina naknada koja bude utvrđena kao dio koridora u skladu sa zaključenim međunarodnim sporazumom, može se drugačije odrediti, na način koji utvrđuje Vlada.

Ako upravljač infrastrukture namjerava da modifikuje suštinske elemente sistema obračuna i naplate na način propisan ovim članom, dužan je da to objavi najkasnije tri mjeseca prije roka za objavljivanje Izjave o mreži iz člana 19 ovog zakona.

Upravljač infrastrukture dužan je da obezbijedi da su visine naknada za isto korišćenje infrastrukture uporedive i da na istom segmentu tržišta za uporedive usluge važe iste cijene, kao i da u Izjavi o mreži prikaže da sistem naplate zadovoljava ove zahtjeve, u mjeri u kojoj je to moguće bez objelodanjivanja komercijalno osjetljivih informacija.

Popusti

Član 27

Upravljač infrastrukture može da uvede popuste željezničkim prevoznicima za naknade za minimalni pristupni paket usluga, za pristup željezničkoj infrastrukturi koja povezuje uslužne objekte i drugih usluga iz člana 17. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture može da odobri popust u iznosu koji odgovara stvarnoj uštedi upravljača infrastrukture u administrativnim troškovima, ne uzimajući u obzir uštede troškova koje su već sadržane u utvrđenoj cijeni.

Upravljač infrastrukture može da odobri vremenski ograničeni popust, koji mora da bude dostupan svim korisnicima željezničke infrastrukture kako bi se podstakao razvoj novih usluga željezničkog prevoza ili kojim se podstiče korišćenje nedovoljno iskorišćene željezničke infrastrukture.

Popusti iz stava 1 ovog člana mogu da se odnose samo na naknade koje se naplaćuju za dio željezničke infrastrukture koji odredi upravljač infrastrukture.

Sistem učinka

Član 28

Sistemi za obračun i naplatu naknada za pristup, kroz sisteme učinka, podstiču željezničke prevoznike i upravljača infrastrukture da minimalizuju poremećaje i poboljšaju učinak željezničke mreže.

Sistem za obračun i naplatu naknada za pristup, kroz sisteme učinka može da uključuje penale za aktivnosti koje ometaju eksploataciju mreže, obeštećenje za prevoznike koja trpe štetu zbog poremećaja i bonuse kojima se nagrađuje za učinak bolji od planiranog.

Upravljač infrastrukture jednom godišnje objavljuje prosječan godišnji nivo učinka koji su ostvarili željeznički prevoznici.

Parametre za izradu sistema učinka propisuje Agencija.

Naknada za rezervisanje kapaciteta infrastrukture

Član 29

Upravljač infrastrukture radi podsticanja efikasnog korišćenja kapaciteta infrastrukture, može da odgovarajuće naknade za kapacitete infrastrukture koji su dodijeljeni ali nijesu korišćeni naplaćuje licu kojem je dodijeljen kapacitet infrastrukture, odnosno angažovanom željezničkom prevozniku ako to lice nije željeznički prevoznik.

Upravljač infrastrukture dužan je da naplati naknadu iz stava 1 ovog člana od podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture kojem je dodijeljena trasa voza, odnosno angažovanom željezničkom prevozniku, koji redovno propušta da koristi dodijeljene trase ili dio njih.

Upravljač infrastrukture u Izjavi o mreži objavljuje kriterijume za utvrđivanje visine naknade ovakvog propuštanja korišćenja.

Upravljač infrastrukture je dužan da o svakoj naplati iz stava 1 ovog člana obavijesti Agenciju.

Upravljač infrastrukture je dužan da informiše zainteresovana lica o kapacitetima infrastrukture koji su već dodeljeni željezničkim prevoznicima.

4. Dodjela kapaciteta infrastrukture

Član 30

Kapacitet infrastrukture dodjeljuje upravljač infrastrukture.

Dodijeljeni kapacitet infrastrukture ne može se prenijeti na treće lice, osim na lice koji nije željeznički prevoznik, a koje je angažovalo lice kojem je dodijeljen kapacitet infrastrukture. Prenosom se ne smatra kada željeznički prevoznik koristi kapacitet prilikom obavljanja poslova podnosioca zahtjeva koji nije željeznički prevoznik.

Korišćenje određenog kapaciteta infrastrukture u obliku trase voza može se dodijeliti podnosiocima zahtjeva najdalje u trajanju važenja jednog reda vožnje.

Postupak dodjele kapaciteta

Član 31

Postupak dodjele kapaciteta sprovodi upravljač infrastrukture, pod uslovom nezavisnosti iz člana 7 ovog zakona.

Upravljač infrastrukture se stara o tome da se postupak iz stava 1 ovog člana sprovodi na pravičan i nediskriminatorski način, u skladu sa ovim zakonom.

Upravljač infrastrukture je dužan da čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija koje mu se dostavljaju.

Saradnja u dodjeli kapaciteta infrastrukture na više od jedne mreže

Član 32

Upravljač infrastrukture, radi efikasne dodjele kapaciteta infrastrukture u funkciji obavljanja međunarodnog prevoza, ostvaruje saradnju sa drugim uključenim upravljačima infrastrukture prilikom organizovanja trasa vozova koji prelaze više od jedne mreže.

Upravljač infrastrukture može u saradnji sa drugim uključenim upravljačima infrastrukture, po potrebi, da predloži i organizuje međunarodne trase vozova u skladu sa članom 41 ovog zakona radi lakšeg saobraćanja teretnih vozova, o čemu obavještava Agenciju.

Upravljač infrastrukture dužan je da obezbijedi da njegovo učešće u saradnji iz st. 1 i 2 ovog člana, metode rada i kriterijumi koji se koriste za ocjenu raspoloživosti i dodjelu kapaciteta infrastrukture budu javno dostupni.

Teretni koridori

Član 33

Radi optimalnog korišćenja željezničke infrastrukture preduzimaju se mjere za učešće u uspostavljanju međunarodnih željezničkih koridora za konkurentni prevoz robe, na kojima bi teretni vozovi mogli obavljati prevoz pod povoljnijim uslovima i bez većih zadržavanja prelaziti iz jedne nacionalne mreže u drugu, kako bi se omogućilo poboljšanje u pogledu uslova korišćenja željezničke infrastrukture.

Zahtjev za dodelu kapaciteta infrastrukture

Član 34

Zahtjeve za kapacitete infrastrukture mogu da podnose lica iz člana 5 tačka 42 ovog zakona osnovana, odnosno registrovana u Crnoj Gori, kao i međunarodne grupacije željezničkih prevoznika čiji je najmanje jedan član registrovan u Crnoj Gori.

Radi korišćenja dodijeljenog kapaciteta infrastrukture podnosioci zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture koji nijesu željeznički prevoznici imenuju željezničkog prevoznika za zaključivanje ugovora iz člana 21 ovog zakona sa upravljačem infrastrukture. Time se ne dovodi u pitanje pravo podnosilaca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture da zaključuju okvirne sporazume iz člana 35 ovog zakona sa upravljačima infrastrukture.

Upravljač infrastrukture može utvrditi uslove koje mora da ispunjava podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, kako bi obezbijedio da budu osigurana njegova legitimna očekivanja koja se odnose na buduće prihode i korišćenje kapaciteta infrastrukture, koji moraju biti navedeni u Izjavi o mreži.

Uslovi iz stava 3 ovog člana moraju biti odgovarajući, transparentni, nediskriminatorski i precizno navedeni u Izjavi o mreži.

Uslovi iz stava 3. ovog člana mogu se odnositi samo na:

1) davanje finansijskog obezbjeđenja, koje ne može preći primjereni iznos proporcionalan očekivanom obimu poslova podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture i

2) sposobnost da sačini zahtjev za dodjelu kapaciteta infrastrukture na način određen u Izjavi o mreži.

Finansijsko obezbjeđenje u smislu stava 5 tačka 1 ovog člana znači:

1) avansno plaćanje ili

2) podnošenje garancije za osiguranje plaćanja duga upravljaču infrastrukture koju izdaje banka ili druga finansijska institucija.

Podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture može izabrati za koje će se finansijsko obezbjeđenje iz stava 6 ovog člana opredijeliti.

Ako podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture izvrši avansno plaćanje, upravljač infrastrukture ne može istovremeno tražiti druga finansijska obezbjeđenja za iste planirane aktivnosti.

Upravljač infrastrukture može od podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture tražiti finansijsko obezbjeđenje ako njegova kreditna sposobnost ukazuje na to da bi mogao imati probleme s redovnim plaćanjem naknade za pristup.

Upravljač infrastrukture je dužan da u odgovarajućem dijelu Izjave o mreži navede kriterijume koji se odnose na kreditnu sposobnost.

Upravljač infrastrukture zasniva svoje zahtjeve za finansijsko obezbjeđenje na izvještaju o kreditnoj sposobnosti koji nije stariji od dvije godine, koji izdaje ovlašćeni subjekt za procjenu kreditne sposobnosti.

Upravljač infrastrukture ne može tražiti finansijsko obezbjeđenje:

1) od željezničkog prevoznika koga je odredio podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture koji nije željeznički prevoznik, ako je podnosilac zahtjeva već dao finansijsko obezbjeđenje za pokriće budućih plaćanja za iste planirane aktivnosti i

2) ako će se naknada za pristup direktno plaćati upravljaču infrastrukture ili nadležnom organu u skladu sa zaključenim ugovorom o obavezi javnog prevoza.

Iznos finansijskog obezbjeđenja za jednog podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture ne može premašiti procijenjeni iznos naknade za pristup za dva mjeseca korišćenja traženog kapaciteta željezničke infrastrukture.

Upravljač infrastrukture ne može tražiti da finansijsko obezbjeđenje postane važeće ili bude plaćeno više od deset dana prije prvog dana mjeseca u kojem željeznički prevoznik započne sa željezničkim prevozom u vezi sa naknadama za pristup koje su pokrivene tim finansijskim obezbjeđenjem. Ako se kapacitet infrastrukture dodijeli poslije tog trenutka, upravljač infrastrukture može tražiti finansijsko obezbjeđenje u kratkom roku.

Upravljač infrastrukture ne može odbiti zahtjev za dodjelu kapaciteta infrastrukture, odnosno dodjelu određene trase voza, iz razloga što podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture nije sačinio svoj zahtjev u skladu sa Izjavom o mreži, osim ako podnosilac zahtjeva ne odgovori na dva uzastopna zahtjeva upravljača infrastrukture za dostavljanje nedostajućih informacija ili ponovo odgovara na način koji ne ispunjava uslove utvrđene Izjavom o mreži koji se odnose na postupak dodjele trasa voza.

U slučaju iz stava 12 ovog člana, upravljač infrastrukture mora imati zadovoljavajuće dokaze da je preduzeo sve razumne mjere kako bi podržao ispravno i blagovremeno podnošenje zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture koje može dostaviti Agenciji na njen zahtjev.

Okvirni sporazumi

Član 35

Upravljač infrastrukture i podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture mogu da zaključe okvirni sporazum.

Okvirnim sporazumom iz stava 1 ovog člana preciziraju se karakteristike ponuđenog kapaciteta infrastrukture potrebnog podnosiocu zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture tokom vremenskog perioda koji prelazi jedan period važenja reda vožnje.

Okvirnim sporazumom se ne preciziraju detaljno trase vozova, već se nastoji zadovoljiti legitimne komercijalne potrebe podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture.

Okvirnim sporazumima ne može se isključivati mogućnost da odgovarajuću infrastrukturu koriste drugi podnosioci zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, odnosno željeznički prevoznici.

Okvirni sporazumi moraju omogućavati da se njegovi uslovi izmjene ili ograniče kako bi se omogućila bolja upotreba željezničke infrastrukture.

Okvirni sporazumi mogu da sadrže kazne za slučaj izmjena ili raskidanja sporazuma.

Okvirni sporazumi se, u načelu, zaključuju na period od pet godina, i mogu se obnoviti na periode jednake njihovom prvobitnom trajanju. Upravljač infrastrukture može da pristane na kraće ili duže periode u posebnim slučajevima. Svaki period duži od pet godina mora biti opravdan postojanjem komercijalnih ugovora, specijalizovanih investicija ili rizika.

Za usluge koje koriste specijalizovanu infrastrukturu iz člana 42. ovog zakona koja zahtjeva značajne i dugoročne investicije, koje podnosilac zahtjeva propisno opravda, okvirni sporazum može da se zaključi na period od 15 godina. Periodi duži od 15 godina dozvoljeni su isključivo u izuzetnim slučajevima, naročito kada je reč o dugoročnim investicijama velikog obima, i naročito ako su takve investicije obuhvaćene ugovorenim obavezama, uključujući višegodišnji plan amortizacije.

U izuzetnim slučajevima iz stava 8. ovog člana, okvirnim sporazumom mogu se utvrditi detaljne karakteristike kapaciteta koji se pruža podnosiocu zahtjeva tokom trajanja okvirnog sporazuma. Te karakteristike mogu da uključuju frekvenciju, obim i kvalitet trasa vozova.

Upravljač infrastrukture može da smanji rezervisani kapacitet koji je, tokom perioda od najmanje 30 dana, korišćen manje nego što je dozvoljeno graničnom kvotom iz člana 45. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture je dužan da svakoj zainteresovanoj strani, na njen zahtjev, učini dostupnom osnovne informacije o svakom zaključenom okvirnom sporazumu, poštujući pri tom komercijalnu poverljivost informacija.

Upravljač infrastrukture dostavlja Agenciji svaki zaključen okvirni sporazum u roku od deset dana od dana potpisivanja.

Vlada propisuje postupke, sadržinu i kriterijume koji se odnose na okvirne sporazume za dodjelu kapaciteta željezničke infrastrukture, kao i obaveze upravljača infrastrukture u pogledu informisanja u vezi sa okvirnim kapacitetima.

Raspored za postupak dodjele kapaciteta željezničke infrastrukture

Član 36

Red vožnje utvrđuje upravljač infrastrukture jednom za kalendarsku godinu i po pravilu stupa na snagu u ponoć, druge subote u decembru tekuće godine. Ako se vrše izmjene ili dopune reda vožnje poslije zime, naročito kako bi se uzele u obzir, po potrebi, izmjene ili dopune redova vožnje za međunarodne putničke vozove, to se vrši u ponoć druge subote u junu, i u drugim intervalima između tih datuma ako je potrebno.

Upravljač infrastrukture u okviru uspostavljene međunarodne saradnje sa drugim upravljačima infrastrukture može dogovoriti drugo vrijeme početka važenja reda vožnje odnosno početka važenja izmjena i dopuna reda vožnje, o čemu je dužan da blagovremeno obavijesti javnost i Agenciju.

Zahtjevi za dodjelu kapaciteta infrastrukture putem unosa trasa voza u red vožnje mogu se podnijeti upravljaču infrastrukture najranije 12 mjeseci, a najkasnije 10 mjeseci prije stupanja na snagu reda vožnje. Upravljač infrastrukture razmatra i zahtjeve primljene poslije tog roka.

Najkasnije 11 mjeseci prije nego što red vožnje stupi na snagu, upravljač infrastrukture vodi računa o tome da su privremene međunarodne trase vozova uspostavljene u saradnji sa drugim relevantnim upravljačima infrastrukture.

Upravljač infrastrukture izrađuje nacrt reda vožnje najkasnije četiri mjeseca poslije isteka roka za podnošenje zahtjeva iz stava 3. ovog člana. Upravljač infrastrukture odlučuje o zahtjevima koje primi poslije roka iz tačke 3. ovog člana u skladu sa postupkom objavljenim u Izjavi o mreži.

Upravljač infrastrukture može promijeniti dodijeljenu trasu voza ako je to neophodno kako bi se osiguralo najveće moguće usklađivanje svih zahtjeva za dodjelu kapaciteta i ako na to pristane podnosilac zahtjeva kome je trasa dodijeljena. Upravljač infrastrukture će ažurirati nacrt reda vožnje najkasnije 30 dana prije stupanja na snagu reda vožnje kako bi bile uključene sve trase vozova koje su dodijeljene posle roka iz stava 3. ovog člana.

Ministarstvo propisuje raspored za postupak dodjele kapaciteta infrastrukture po zahtjevima za unos kapaciteta infrastrukture u obliku trasa voza u red vožnje, posebno kod ograničenja kapaciteta, kao i postupak izrade reda vožnje i njegovih izmjena.

Upravljač infrastrukture se u okviru uspostavljene saradnje dogovara sa drugim relevantnim zainteresovanim upravljačima infrastrukture o tome koje sve međunarodne trase vozova treba uključiti u red vožnje, prije početka konsultacija o nacrtu reda vožnje. Prilagođavanje postignutih dogovora vrši se samo ako je neophodno.

Prevoz putnika i robe u željezničkom saobraćaju vrši se u skladu sa redom vožnje unaprijed utvrđenim od upravljača infrastrukture u skladu sa ovim zakonom.

Red vožnje, odnosno izmjene i dopune reda vožnje za javni prevoz putnika objavljuje upravljač infrastrukture u sredstvima javnog informisanja, ističe na vidnim mestima u staničnim zgradama i objavljuje i na drugi uobičajen način najkasnije 20 dana prije stupanja na snagu.

Željeznički prevoznik dužan je da se pridržava objavljenog reda vožnje, kao i da obezbijedi redovno i uredno odvijanje prevoza za vrijeme važenja reda vožnje, osim u slučajevima većih poremećaja saobraćaja koji su nastali zbog elementarnih nepogoda, ozbiljnih nesreća i težih oštećenja željezničke infrastrukture.

Ministarstvo propisuje sastavne djelove reda vožnje, oblik i njihovu sadržinu.

Zahtjevi za dodjelu kapaciteta infrastrukture

Član 37

Podnosioci zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture mogu da podnesu upravljaču infrastrukture zahtjev za zaključivanje ugovora iz člana 21. ovog zakona, kojim im se dodjeljuje kapacitet infrastrukture uz plaćanje naknade u skladu sa ovim zakonom.

Zahtjevi koji se odnose na unos trasa voza u red vožnje u postupku izrade reda vožnje moraju se podnijeti u roku utvrđenom članom 36. ovog zakona. Zahtjevi koji se odnose na izmjenu važećeg reda vožnje podnose se u rokovima koje utvrđuje Ministarstvo aktom iz člana 36. ovog zakona.

Podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture koji je sa upravljačem infrastrukture zaključio okvirni sporazum podnosi zahtjev iz stava 1. ovog člana u skladu sa tim sporazumom.

Postupak raspoređivanja

Član 38

Upravljač infrastrukture zadovoljava, koliko je moguće, sve zahtjeve za dodjelu kapaciteta infrastrukture, uključujući zahtjeve za trasama vozova koje prelaze više od jedne mreže i, koliko je moguće, uzima u obzir sva ograničenja za podnosiocima zahtjeva, uključujući ekonomske efekte na njihovo poslovanje.

Upravljač infrastrukture može dati prioritet posebnim uslugama u okviru postupka raspoređivanja, isključivo u skladu sa čl. 40. i 42. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture je dužan da konsultuje zainteresovane strane u vezi sa nacrtom reda vožnje i da im omogući da u roku od najmanje 30 dana dostave svoje stavove upravljaču infrastrukture.

Zainteresovane strane iz stava 3. ovog člana uključuju sve podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, kao i druga lica koja žele da im se omogući da daju svoje komentare u vezi sa tim kako važeći red vožnje utiče na njihovu sposobnost da nabave željezničke usluge tokom tog perioda važenja reda vožnje.

Upravljač infrastrukture preduzima odgovarajuće mjere za rješavanje svih iznijetih problema.

Postupak koordinacije

Član 39

Kada se u toku postupka raspoređivanja iz člana 36. ovog zakona pojave sukobljeni različiti zahtjevi za dodjelu kapaciteta infrastrukture i ako sve zahtjeve za dodjelu kapaciteta infrastrukture nije moguće zadovoljiti na drugi način, upravljač infrastrukture će preduzeti mjere da putem koordinacije zahtjeva obezbijedi najbolju moguću usklađenost svih zahtjeva.

Ako nastane situacija koja zahtjeva koordinaciju, upravljač infrastrukture ima pravo da, u razumnim granicama, predloži kapacitete infrastrukture koji se razlikuju od zahtjevanih.

Upravljač infrastrukture preduzima mjere da, putem konsultacija sa odgovarajućim podnosiocima zahtjeva, riješi sve nastale konflikte.

U cilju sprovođenja konsultacije iz stava 3. ovog člana upravljač infrastrukture će, u razumnim granicama, učiniti dostupnim, besplatno, u pisanom ili elektronskom obliku, sljedeće informacije:

- 1) trase vozova koje zahtjevaju svi ostali podnosioci zahtjeva na istim prevoznim putevima;
- 2) trase vozova koje su preliminarno dodijeljene svim drugim podnosiocima zahtjeva na istim prugama;
- 3) alternativne trase vozova predložene na relevantnim prevoznim putevima u skladu sa stavom 2. ovog člana;
- 4) sve detalje kriterijuma koji se koriste u postupku dodjele kapaciteta.

Informacije iz stava 4. ovog člana se pružaju poštujući komercijalnu povjerljivost informacija i bez navođenja identiteta ostalih podnosilaca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, osim uz pisanu saglasnost.

Načela sprovođenja postupka koordinacije određuju se u Izjavi o mreži. Ova načela treba da odražavaju teškoće u dogovaranju međunarodnih trasa vozova i efekte koje modifikacija može imati na ostale upravljače infrastrukture.

Nezavisno od postupaka po zahtjevima podnijetim Agenciji, upravljač infrastrukture određuje u Izjavi o mreži način rješavanja sporova u vezi sa sukobljenim zahtjevima za dodjelu kapaciteta infrastrukture.

Upravljač infrastrukture je dužan da odluči po zahtjevu za dodjelu kapaciteta infrastrukture u roku od deset radnih dana od dana okončanja postupka rješavanja sporova iz stava 7. ovog člana.

Ako upravljač infrastrukture odbije zahtjev za dodjelu kapaciteta infrastrukture ili ponudi kapacitet infrastrukture pod drugačijim uslovima u odnosu na podnijeti zahtjev, podnosilac tog zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture može pokrenuti postupak pred Organom uprave u skladu sa članom 117. ovog zakona.

Zagušena infrastruktura

Član 40

Ako, poslije postupka koordinacije i konsultacija iz člana 39. ovog zakona, nije moguće adekvatno udovoljiti zahtjevima za kapacitetom infrastrukture, upravljač infrastrukture bez odlaganja proglašava taj dio infrastrukture zagušenim. To će se takođe učiniti i za infrastrukturu za koju se može očekivati da će u bliskoj budućnosti trpjeti od nedovoljnog kapaciteta.

Ako se infrastruktura proglasi zagušenom, upravljač infrastrukture sprovodi analizu kapaciteta u skladu sa članom 43. ovog zakona, osim ako se plan za poboljšanje kapaciteta iz člana 44. ovog zakona već nije počeo sprovoditi.

Ako naknade iz člana 25. ovog zakona nijesu naplaćene ili nijesu postigle zadovoljavajući rezultat i infrastruktura je proglašena zagušenom, upravljač infrastrukture može, pored toga, upotrebiti kriterijume prioriteta za dodjelu kapaciteta infrastrukture.

Kriterijume prioriteta utvrđuje upravljač infrastrukture, uzimajući u obzir značaj određenih prevoznih usluga za društvo, u odnosu na bilo koju drugu uslugu, kojima se uslijed toga daje prednost.

U slučaju iz stava 3. ovog člana Vlada može odobriti upravljaču infrastrukture nadoknadu koja odgovara gubitku prihoda uslijed potrebe da se određeni kapacitet infrastrukture dodjeli za obavljanje određenih usluga.

Prilikom utvrđivanja kriterijuma prioriteta, upravljač infrastrukture dužan je da zahtjevima za dodjelu kapaciteta infrastrukture u funkciji pružanja usluga javnog prevoza putnika da prioritet, kao i da vodi računa o promovisanju razvoja nacionalnog i međunarodnog željezničkog prevoza robe, pod nediskriminatorskim uslovima.

Postupci i kriterijumi koji će se primjenjivati u slučaju zagušenja infrastrukture objavljuju se u Izjavi o mreži.

Ad hoc zahtjevi za dodjelu kapaciteta infrastrukture

Član 41

Ad hoc zahtjevi za dodjelu kapaciteta infrastrukture su zahtjevi za pojedinačne trase vozova koji se podnose u toku važenja utvrđenog reda vožnje.

Upravljač infrastrukture je dužan da odgovori na ad hoc zahtjeve iz stava 1. ovog člana u najkraćem mogućem roku, a najduže u roku od pet radnih dana od dana prijema zahtjeva.

Upravljač infrastrukture dužan je da učini dostupnim informacije o raspoloživom slobodnom kapacitetu infrastrukture svim podnosiocima, kao i potencijalnim podnosiocima, zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture koji bi mogli izraziti želju da koriste taj kapacitet.

Upravljač infrastrukture, gde je potrebno, procjenjuje potrebu za rezervnim kapacitetima koji će ostati raspoloživi u okviru posljednjeg izrađenog reda vožnje kako bi imao mogućnost da brzo odgovori na predvidljive ad hoc zahtjeve za kapacitetom. Upravljač infrastrukture će postupiti na ovaj način i u slučaju zagušenja infrastrukture.

Specijalizovana infrastruktura

Član 42

Kapacitet infrastrukture se smatra raspoloživim za korišćenje u svrhu svih vrsta usluga prevoza koje odgovaraju karakteristikama neophodnim za obavljanje saobraćaja na trasi voza.

Izuzetno, ako postoje odgovarajući alternativni prevozní putevi, upravljač infrastrukture može, poslije konsultacija sa zainteresovanim stranama, da odredi posebnu infrastrukturu za specifične vrste saobraćaja (u daljem tekstu: specijalizovana infrastruktura).

Ako se odredi specijalizovana infrastruktura iz stava 2. ovog člana, upravljač infrastrukture može prilikom dodjele kapaciteta infrastrukture, dati prioritet toj vrsti saobraćaja.

Davanje prioriteta iz stava 3. ovog člana ne može biti u suprotnosti sa pravilima o zaštiti konkurencije.

Određivanje specijalizovane infrastrukture ne isključuje njeno korišćenje za ostale vrste saobraćaja kada postoje raspoloživi kapaciteti.

Upravljač infrastrukture objavljuje u Izjavi o mreži podatke o određenoj specijalizovanoj infrastrukturi.

Analiza kapaciteta

Član 43

Upravljač infrastrukture dužan je da u slučaju zagušenja infrastrukture iz člana 40. ovog zakona sprovede analize kapaciteta infrastrukture sa ciljem da se odrede ograničenja kapaciteta infrastrukture koja sprječavaju da se adekvatno izađe u susret zahtjevima za dodjelu kapaciteta i predloži metode koje će omogućiti da se zadovolje dodatni zahtjevi. Analizom kapaciteta utvrđuju se razlozi zagušenja i koje mjere se mogu preduzeti u kratkoročnom i srednjoročnom periodu da se smanji zagušenje.

Analizom kapaciteta razmatra se infrastruktura, postupci rada, karakter različitih usluga koje se realizuju, kao i efekti svih tih faktora na kapacitet infrastrukture. Mjere koje treba razmotriti obuhvataju posebno preusmjeravanje usluga, mijenjanje vremenskih termina usluga, promjene brzine i poboljšanja infrastrukture.

Upravljač infrastrukture dužan je da završi analizu kapaciteta u roku od šest mjeseci od dana utvrđivanja da je infrastruktura zagušena.

Plan za poboljšanje kapaciteta

Član 44

U roku od šest mjeseci od završetka analize kapaciteta iz člana 43 ovog zakona, upravljač infrastrukture donosi plan za poboljšanje kapaciteta.

Plan za poboljšanje kapaciteta se izrađuje poslije konsultacija sa korisnicima relevantne zagušene infrastrukture.

Planom za poboljšanje kapaciteta se utvrđuju:

- 1) razlozi zagušenja;
- 2) mogući budući razvoj saobraćaja;
- 3) ograničenja za razvoj infrastrukture;
- 4) troškovi poboljšanja kapaciteta, uključujući moguće promjene naknade za pristup.

Po osnovu analize troškova i koristi mogućih utvrđenih mjera, planom iz stava 1. ovog člana određuju se i aktivnosti koje će se preduzeti radi poboljšanja kapaciteta infrastrukture, uključujući i dinamiku za sprovođenje mjera.

Plan iz stava 1. ovog člana donosi se uz saglasnost Ministarstva.

Upravljač infrastrukture će obustaviti naplaćivanje naknade za pristup za relevantnu infrastrukturu u skladu sa članom 25 ovog zakona u slučajevima kada:

- 1) ne donese plan za poboljšanje kapaciteta ili
- 2) ne ostvari napredak u sprovođenju aktivnosti određenih planom za poboljšanje kapaciteta.

Izuzetno od stava 6 ovog člana, upravljač infrastrukture može, uz odobrenje Agencije da nastavi da naplaćuje ove naknade ako:

- 1) nije moguće realizovati plan za poboljšanje kapaciteta iz razloga koji su van njegove kontrole ili
- 2) raspoložive mogućnosti nijesu ekonomski ili finansijski izvodljive.

Korišćenje trasa vozova

Član 45

Upravljač infrastrukture će u Izjavi o mreži precizirati uslove pod kojima će uzeti u obzir prethodne nivoe iskorišćenja trasa vozova prilikom određivanja prioriteta za postupak dodjele.

Naročito kada se radi o zagušenoj infrastrukturi, upravljač infrastrukture zahtjeva predaju trase voza koja je, tokom perioda od najmanje 30 dana, bila korišćena manje nego što je dozvoljeno graničnom kvotom koja se utvrđuje u Izjavi o mreži, osim ako se to desilo uslijed ne-ekonomskih razloga koji su izvan kontrole podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture.

Ako korisnik trase voza svojim aktivnostima i željezničkim voznim sredstvima ograniči ili ugrozi kapacitet željezničke infrastrukture, dužan je da postupi po zahtjevu upravljača infrastrukture i u razumno kratkom roku otkloni poremećaj izazvan željezničkim vozilima koja ograničavaju ili ugrožavaju kapacitet infrastrukture, a u suprotnom upravljač infrastrukture će, o trošku korisnika trase voza preduzeti potrebne radnje.

Kapacitet infrastrukture za radove na održavanju

Član 46

Upravljač infrastrukture rezerviše kapacitete infrastrukture koji su neophodni radi izvođenja radova na održavanju infrastrukture u toku postupka raspoređivanja iz člana 38. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture na odgovarajući način uzima u obzir efekte koje rezervisanje kapaciteta infrastrukture za planirane radove na održavanju kolosjeka ima na podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture.

Upravljač infrastrukture je dužan da bez odlaganja obavijesti zainteresovane strane o kapacitetu infrastrukture koji nije na raspolaganju zbog neplaniranih radova na održavanju.

Agencija može zatražiti od upravljača infrastrukture da joj dostavi podatke iz stava 3. ovog člana, ako to smatra potrebnim.

Posebne mjere koje se preduzimaju u slučaju poremećaja

Član 47

U slučaju poremećaja u saobraćanju vozova uzrokovanih tehničkim kvarom ili nesrećom, upravljač infrastrukture preduzima sve neophodne mjere da se uspostavi redovno stanje. U tu svrhu, on sastavlja plan za postupanje u nepredviđenim situacijama, sa spiskom tijela koja treba da obavijesti u slučaju ozbiljnih nesreća ili ozbiljnih poremećaja u saobraćanju vozova.

O nastalim poremećajima u saobraćanju vozova uzrokovanih tehničkim kvarom ili vanrednim događajem i planiranom vremenu za uspostavljanje redovnog stanja upravljač infrastrukture, bez odlaganja, obavještava korisnike tog dijela željezničke infrastrukture.

U hitnim slučajevima i ako je to neophodno, uslijed oštećenja koje dovodi do toga da je infrastruktura privremeno neupotrebljiva, dodijeljene trase vozova mogu se povući bez upozorenja, i to na onoliko vremena koliko je potrebno za popravku sistema.

Upravljač infrastrukture angažuje sredstva željezničkog prevoznika i korisnika trase voza koja smatra najpodesnijim za uspostavljanje normalne situacije.

U vanrednim situacijama se postupa u skladu sa zakonom kojim se uređuju vanredne situacije.

5. Pogranični sporazumi

Član 48

Radi nesmetanog obavljanja međunarodnog željezničkog prevoza upravljač infrastrukture može sa upravljačem infrastrukture iz susjedne države može da zaključi pogranični sporazum.

Odredbe pograničnih sporazuma ne mogu diskriminisati željezničke prevoznike, niti ograničavati slobodu željezničkih prevoznika da pružaju prekogranične usluge.

Poštujući načela iz pograničnog sporazuma, upravljač infrastrukture može sa upravljačem infrastrukture iz susjedne države zaključiti sporazum kojim se uređuje međusobna saradnja.

6. Izgradnja i rekonstrukcija željezničke infrastrukture

Član 49

Izgradnja željezničke infrastrukture vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja objekata i zakonima kojima se uređuju bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema.

Pod izgradnjom željezničke infrastrukture smatra se izgradnja nove željezničke pruge, kao i izgradnja telekomunikacionih, signalno-sigurnosnih, elektro-energetskih, elektrovučnih i drugih postrojenja i uređaja, zgrada i objekata na novoj i postojećim prugama.

Nacionalni program javne željezničke infrastrukture

Član 50

Nacionalni program željezničke infrastrukture (u daljem tekstu: Nacionalni program) donosi Vlada.

Nacionalni program sadrži:

- 1) karakteristike i stanje željezničke infrastrukture Crne Gore;
- 2) razvojne komponente u izgradnji novih kapaciteta infrastrukture od posebnog značaja;
- 3) planove izgradnje, rekonstrukcije i održavanja željezničke infrastrukture sa definisanjem strukture, dinamike realizacije i prioriteta, visine i izvora finansijskih sredstava potrebnih za izvršenje aktivnosti iz Nacionalnog programa.

Nacionalni program donosi se za period od pet godina.

Na osnovu Nacionalnog programa upravljač infrastrukture izrađuje godišnji Program izgradnje, rekonstrukcije i održavanja željezničke infrastrukture, organizovanja i regulisanja željezničkog saobraćaja sa projekcijom za naredne četiri godine.

Upravljač infrastrukture objavljuje na svojoj internet stranici nacrt programa iz stava 3 ovog člana, konsultuje podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture i druge zainteresovane strane u postupku donošenja programa i daje im rok od najmanje 15 dana za dostavljanje sugestija i predloga.

Program iz stava 3 ovog člana projektuje se na način da obezbijedi optimalno i efikasno korišćenje, obezbjeđivanje i razvoj željezničke infrastrukture, pritom obezbjeđujući finansijsku ravnotežu i izvore sredstava za ostvarivanje tih ciljeva.

Upravljač infrastrukture dva puta godišnje podnosi Ministarstvu izvještaj o realizaciji godišnjeg programa izgradnje, rekonstrukcije i održavanja željezničke infrastrukture, organizovanja i regulisanja željezničkog saobraćaja.

Ministarstvo podnosi Vladi jednom godišnje izvještaj o realizaciji Nacionalnog programa.

Sadržaj izvještaja iz stava 6 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Radovi na pruzi

Član 51

Upravljač infrastrukture dužan je prije otpočinjanja radova objavi početak radova na izgradnji, rekonstrukciji i obnovi javne željezničke infrastrukture u dnevnim listovima ili na svojoj internet stranici, da bi privredno društvo, drugo pravno lice, odnosno preduzetnik koji se stara o objektima ugrađenim na željezničkom području (cjevovodi, vodovodi, elektro, telefonski i vazdušni vodovi, podzemni kablovi i druge slične instalacije i uređaji), kao i u slučaju kada namjerava da te objekte izgradi, mogao da uskladi radove na tim objektima sa radovima na izgradnji, rekonstrukciji i obnovi željezničke infrastrukture.

Upravljač infrastrukture i privredno društvo, drugo pravno lice i preduzetnik iz stava 1 ovog člana, uređuju ugovorom međusobna prava i obaveze u vezi sa izvođenjem radova na izgradnji, rekonstrukciji i obnovi željezničke infrastrukture i radove na objektima izgrađenim ili će se izgraditi na željezničkom području.

Privredno društvo, drugo pravno lice, odnosno preduzetnik koji se stara o objektima izgrađenim na željezničkom području (cjevovodima, vodovodima, elektro, telefonskim i vazdušnim vodovima, podzemnim kablovima i drugim sličnim instalacijama i uređajima) dužan je da u zahtijevanom roku od strane upravljača infrastrukture i o svom trošku, prije početka radova na rekonstrukciji i obnovi željezničke infrastrukture izmjesti te objekte ili ih prilagodi potrebama izvođenja radova.

Ako privredno društvo, drugo pravno lice, odnosno preduzetnik koji se stara o objektima izgrađenim na željezničkom području ne preduzme radnje iz stava 3 ovog člana upravljač infrastrukture može da preduzme te radnje o njihovom trošku.

Upravljač infrastrukture vodi evidenciju o ugrađenim objektima iz stava 1 ovog člana.

Izgradnja drugih objekata

Član 52

Ako željezničku infrastrukturu treba rekonstruisati ili obnoviti zbog izgradnje drugog objekta (javni put, rudnik, kamenolom, akumulaciono jezero, aerodrom i slično), dio željezničke infrastrukture koji se rekonstruiše ili obnavlja mora da bude izgrađen od elementa koji odgovaraju kategoriji te željezničke infrastrukture.

Troškove rekonstrukcije ili obnove željezničke infrastrukture iz stava 1 ovog člana snosi investitor objekta zbog čije izgradnje se vrši rekonstrukcija željezničke infrastrukture, osim ako se drugačije ne sporazumije sa upravljačem infrastrukture.

Rekonstrukcija željezničke infrastrukture

Član 53

Rekonstrukcijom željezničke infrastrukture smatraju se i radovi na postojećoj željezničkoj infrastrukturi ili elementima željezničke infrastrukture na otklanjanju nedostataka koji mogu da budu od uticaja na stabilnost željezničke infrastrukture, objekata na željezničkoj infrastrukturi, koji odstupaju od uslova pod kojima je odobrena izgradnja i radovi promjene osnovne karakteristike trase željezničke pruge u pojasu njenog osnovnog pravca, kao i poboljšavanje parametara elemenata željezničke infrastrukture.

Rekonstrukcija željezničke infrastrukture vrši se na osnovu odobrenja koje izdaje organ državne uprave nadležan za poslove građevinarstva u skladu sa zakonom, tehničkim propisima i standardima.

Pod rekonstrukcijom se podrazumijeva i izvođenje radova na željezničkoj infrastrukturi u cilju obezbjeđivanja nesmetanog pristupa, kretanja, boravka i rada licima smanjene pokretljivosti i licima sa invaliditetom.

**Obnova željezničke infrastrukture kojom se ne mijenja funkcija i položaj u prostoru
postojećeg objekta
Član 54**

Obnova željezničke infrastrukture kojom se ne mijenja funkcija i položaj u prostoru postojeće željezničke infrastrukture (linijskog infrastrukturnog objekta) u odnosu na prostorni i/ili urbanistički plan po kome je izgrađen, obuhvata radove na elementima željezničke infrastrukture kojima se unaprijeđuje pouzdanost, efikasnost i bezbjednost željezničkog saobraćaja bez promjene funkcije i položaja u prostoru postojećeg objekta.

Radovi iz stava 1 ovog člana izvode se na postojećem željezničkom zemljištu i unutar regulacionih linija javnih željezničkih pruga i odnose se na obnovu:

- 1) donjeg stroja pruge zamjenom oslabljenih djelova donjeg stroja (trupa), proširenjem planuma, bankina za kanalice željezničkih kablova i ostalih elemenata donjeg stroja (trupa) pruge;
- 2) gornjeg stroja pruge zamjenom šina, pragova, tucanika i skretnica na pružnim i staničnim kolosjecima;
- 3) putničkih perona, platformi za putnike i robu, pristupnih staza, stepeništa i nadstrešnica i slično;
- 4) stabilnih postrojenja električne vuče zamjenom dotrajalih i tehnički nefunkcionalnih elemenata;
- 5) energetskih postrojenja, postrojenja za rekuperaciju, postrojenja za mjerenje potrošnje električne energije;
- 6) signalno-sigurnosnih postrojenja zamjenom dotrajalih i tehnički nefunkcionalnih elemenata, isključivanje i demontaža djelova;
- 7) telekomunikacionih postrojenja i kablova zamjenom dotrajalih i tehnički nefunkcionalnih elemenata, postrojenja i kablova;
- 8) tunela, zamjena djelova tunelskih obloga, hidroizolacija i odvodnjavanja tunela i slobodnog profila tunela;
- 9) i zamjenu djelova potpornih i obložnih zidova, kao i galerija;
- 10) kolosjeka na mostu, instalacija na mostu i slobodnog profila za željeznička vozila na kolosjeku mosta;
- 11) putnog prelaza u pružnom pojasu pruge;
- 12) zgrada svih namjena, hala i radionica, njihovo prilagođavanje osnovnoj namjeni i obnova fasade prema standardima energetske efikasnosti.

**Javni interes
Član 55**

Ako je radi izgradnje i rekonstrukcije, odnosno modernizacije javne željezničke infrastrukture potrebno izvršiti eksproprijaciju, administrativni prenos ili nepotpunu eksproprijaciju, Vlada na predlog upravljača javne željezničke infrastrukture, utvrđuje javni interes.

**Eksproprijacija
Član 56**

Način i uslove sprovođenja eksproprijacije za potrebe izgradnje i rekonstrukcije, odnosno modernizaciju javne željezničke infrastrukture, bliže propisuje ministarstvo nadležno za poslove građevinarstva, pa se isti sprovode u skladu sa propisima za navedenu oblast.

7. Održavanje javne željezničke infrastrukture

Član 57

Javna željeznička infrastruktura mora da se održava u stanju koje omogućava bezbjedan i nesmetan željeznički saobraćaj, kao i kvalitetan i uredan prevoz u skladu sa zakonom kojim se uređuje bezbjednost željezničkog saobraćaja i tehničkim propisima i standardima.

Održavanje javne željezničke infrastrukture može da bude redovno i vanredno.

Upravljač infrastrukture posebnim aktom odobrava uvođenje svake lagane vožnje ili trajno ograničenje brzine u odnosu na projektovane parametre pruge, sa obrazloženjem razloga smanjenja brzine saobraćaja i smanjenja kapaciteta pruge, uz propisivanje tehničkih mjera za njihovo saniranje, kao i planirani rok za ukidanje lagane vožnje, koji dostavlja Inspekciji za željeznički saobraćaj.

Redovno održavanje željezničke infrastrukture

Član 58

Redovno održavanje željezničke infrastrukture obuhvata sljedeće radove: održavanje i zamjena elemenata gornjeg stroja željezničke pruge (skretnica, kolosjeka i kolosječnih veza), istim ili drugim tipom kojima se parametri željezničke pruge održavaju na projektovanom nivou; radovi na donjem stroju željezničke pruge (odvodnjavanje i uređenje kosina); uklanjanje rastinja (drveća, šikare, šiblja i trave) iz pružnog pojasa, zamjena i obnova istim ili drugim materijalima propusta i mostova do 10 m dužine, ako se ne mijenja njihov otvor; zamjena i dopuna elemenata signalno-sigurnosnih i telekomunikacionih uređaja i postrojenja; zamjena i dopuna elemenata stabilnih postrojenja elektro vuče, kao i ostalih postrojenja za transformaciju i prenos električne energije za vuču vozova; adaptacija i popravka zgrada željezničkih službenih mjesta i ostalih objekata na željezničkim službenim mjestima koji su u funkciji željezničkog saobraćaja kojima se ne mijenja njihova konstrukcija i spoljni izgled; čišćenja snijega i leda sa kolosjeka, postrojenja i površina na staničnim peronima, stajalištima i drugo.

Vanredno održavanje željezničke infrastrukture

Član 59

Vanredno održavanje željezničke infrastrukture obuhvata radove koji se izvode radi otklanjanja posljedica vanrednih događaja (nesreća, poplava, zemljotresa i slično) i otklanjanja kritičnog ili slabog stanja na elementima postojeće željezničke infrastrukture radi ponovnog uspostavljanja bezbjednog saobraćaja.

Saniranje željezničke infrastrukture

Član 60

Ako javnu željezničku infrastrukturu treba sanirati ili adaptirati zbog izgradnje drugog objekta (javni put, rudnik, kamenolom, akumulaciono jezero, aerodrom i slično), dio javne željezničke infrastrukture koji se sanira ili adaptira mora biti izgrađen od elemenata koji odgovaraju kategoriji te željezničke infrastrukture.

Troškove saniranja ili adaptiranja iz stava 1 ovog člana snosi investitor objekta zbog čije izgradnje se vrši saniranje ili adaptiranje željezničke infrastrukture, osim ako se drugačije ne sporazumije sa upravljačem infrastrukture.

Održavanje zajedničkih stubova i konstrukcija

Član 61

Održavanje zajedničkih stubova i konstrukcija na mostu izgrađenom za javnu željezničku infrastrukturu i javni put vrši upravljač željezničke infrastrukture u skladu sa saobraćajno-tehničkim propisima i standardima.

Upravljač putne infrastrukture stara se o kolovoznoj konstrukciji, a upravljač infrastrukture o kolosjeku.

Troškove održavanja zajedničkih stubova i konstrukcije na mostu iz stava 1 ovog člana, snose u jednakim iznosima upravljač željezničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture.

Upravljač putne infrastrukture na mostu i dionicama puteva na mjestima sa rastojanjem manjim od 4,5 m od ose kolosjeka, zaštitnom ogradom odvaja putnu od javne željezničke infrastrukture.

Upravljač željezničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture dužni su da zaključe ugovor kojim će precizno biti definisana međusobna prava i obaveze o održavanju:

1) zajedničkih stubova, zajedničkih konstrukcija i održavanju i rukovanju uređajima za upravljanje saobraćajem - snose u jednakim iznosima upravljač željezničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture;

2) kolovozne konstrukcije puta na mostu, kao i rastojanja između krajnje šine i konstrukcije kolovoza - snosi upravljač putne infrastrukture.

Ugovor iz stava 4 ovog člana zaključuje se na neodređeno vreme, uz obavezu upravljača željezničke infrastrukture da o promjeni tehničkih podataka godišnje obavijesti upravljača putne infrastrukture.

Otklanjanje poremećaja

Član 62

Ako na željezničkoj infrastrukturi dođe do prekida saobraćaja zbog elementarnih nepogoda i drugih nesreća, a upravljač infrastrukture nije u stanju sam da ukloni nastale poremećaje i uspostavi željeznički saobraćaj u što je moguće kraćem roku, jedinica lokalne samouprave na čijoj je teritoriji došlo do prekida željezničkog saobraćaja pruža pomoć i u saradnji sa upravljačem infrastrukture određuje mjere za otklanjanje poremećaja i uspostavljanje željezničkog saobraćaja u najkraćem mogućem roku.

U slučaju da se za otklanjanje elementarnih nepogoda i drugih nesreća iz stava 1 ovog člana, koriste usluge fizičkih i pravnih lica, tehnička sredstva i materijal, odgovarajuća naknada pada na teret upravljača infrastrukture, uz mogućnost refundiranja troškova od osnivača.

8. Putni prelazi, rekonstrukcija i održavanje putnih prelaza

Razmak između dva ukrštanja

Član 63

Razmak između dva ukrštanja željezničke infrastrukture i puta ne može da bude manji od 2 km, osim u slučajevima koje propisuje Ministarstvo.

Upravljanje putnim prelazom

Član 64

Na putnom prelazu, željezničkom infrastrukturu i željezničkim saobraćajem upravlja upravljač željezničke infrastrukture (upravljač infrastrukture, operator uslužnog objekta, vlasnik, odnosno ovlašćeni upravljač industrijskog kolosjeka koji čini dio željezničke infrastrukture), a putnom, uličnom i pješačkom infrastrukturu i saobraćajem upravlja upravljač putne

infrastrukture, tako što je svaki upravljač dužan da stvori uslove za bezbjedan prelazak mjesta ukrštanja na infrastrukturi kojom upravlja.

U toku izvođenja radova na putnim prelazima, izmjenom željezničkog saobraćaja upravlja upravljač željezničke infrastrukture, a izmjenom drumskog saobraćaja upravlja upravljač putne infrastrukture.

Ukrštanje željezničke infrastrukture sa javnim putevima van prostora za koji su donijeti urbanistički planovi u načelu izvodi se njihovim svođenjem na najneophodniji broj, usmjeravanjem dva ili više javnih puteva na zajedničko mjesto ukrštanja.

Ukrštanje željezničke infrastrukture sa nekategorisanim putevima izvodi se usmjeravanjem tih puteva na najbliži javni put koji se ukršta sa odnosnom željezničkom infrastrukturom. Ako to nije moguće treba međusobno povezati nekategorisane puteve i izvršiti njihovo ukrštanje sa željezničkom infrastrukturom na zajedničkom mjestu.

Upravljač željezničke infrastrukture određuje mjesto ukrštanja u skladu sa uslovima za uređenje prostora i uslovima za bezbjednost saobraćaja, u sporazumu sa upravljačem nekategorisanih puteva.

Troškovi koji se tiču željezničke infrastrukture padaju na teret upravljača infrastrukture, dok troškovi koji se tiču putne infrastrukture padaju na teret upravljača putne infrastrukture.

Troškovi izgradnje ukrštanja

Član 65

Ako do ukrštanja željezničke infrastrukture i puta dođe na zahtjev jedinice lokalne samouprave, privrednog društva ili drugog pravnog lica ili preduzetnika, troškove izgradnje nadvožnjaka, podvožnjaka, odnosno putnog prelaza, troškove postavljanja uređaja i naprava i druge troškove osiguranja bezbjednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu, snosi upravljač putne infrastrukture, odnosno podnosilac zahtjeva.

Otvaranje i ukidanje putnih prelaza

Član 66

O otvaranju novih i ukidanju postojećih putnih prelaza na javnoj željezničkoj infrastrukturi odlučuje Ministarstvo, na zahtjev upravljača putne infrastrukture ili zainteresovanog privrednog društva ili drugog pravnog lica ili preduzetnika, uz prethodno pribavljeno mišljenje upravljača željezničke infrastrukture.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana treba da sadrži detaljno obrazloženje sa saobraćajno-tehničkom analizom potrebe, načina, mjesta i mjera za osiguranje bezbjednog saobraćaja, za svako otvaranje novog i ukidanje postojećeg putnog prelaza i mišljenje upravljača infrastrukture.

Obrazloženi zahtjev iz stava 1 ovog člana može podnijeti i upravljač željezničke infrastrukture uz prethodno pribavljeno mišljenje upravljača putne infrastrukture.

Upravljač putne infrastrukture dužan je da učini dostupnim sve raspoložive podatke potrebne za izradu obrazloženja iz stava 2 ovog člana.

Odluka iz stava 1 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Troškovi zamjene prelaza

Član 67

Ako se putni prelaz zamjenjuje nadvožnjakom, odnosno podvožnjakom ili se ukida zbog usmjeravanja puta, troškove izmjena izvršenih zbog toga na željezničkoj infrastrukturi i putu, ako se drugačije ne sporazumiju, snose:

1) upravljač željezničke infrastrukture - ako je ta promjena uslovljena pretežno potrebama željezničkog saobraćaja;

2) upravljač putne infrastrukture - ako je ta promjena uslovljena pretežno potrebama drumskog saobraćaja, a na putu koji koristi pretežno određeno preduzeće, drugo pravno lice ili preduzetnik, troškove izmjena na željezničkoj infrastrukturi i putu snosi u cijelosti to preduzeće, drugo pravno lice ili preduzetnik.

U slučaju svih drugih promjena u vezi sa ukrštanjem, uključujući prilagođavanje i poboljšanje sigurnosnih i drugih uređaja, troškove izmjena na željezničkoj infrastrukturi i putu iz stava 1. ovog člana snose zajednički upravljač željezničke infrastrukture, upravljač putne infrastrukture i privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik srazmjerno potrebama željezničkog i drumskog saobraćaja koje su uslovile te promjene, ako se drugačije ne sporazumiju.

Troškovi izgradnje puta u zoni putnog prelaza

Član 68

Ako izgradnjom putne infrastrukture dođe do njenog ukrštanja sa željezničkom infrastrukturom u nivou, troškove izgradnje dijela puta u zoni putnog prelaza snosi upravljač putne infrastrukture.

Ako izgradnjom željezničke infrastrukture dođe do njenog ukrštanja sa putnom infrastrukturom u nivou, troškove izgradnje dijela puta u zoni putnog prelaza snosi upravljač željezničke infrastrukture.

Ugovor

Član 69

Upravljač željezničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture dužni su da zaključe ugovor kojim bliže uređuju međusobne odnose u pogledu putnih prelaza i u tim okvirima utvrđuju vrstu i obim radova na održavanju kolovoza i vrijeme izvođenja tih radova, visinu troškova za osiguranje bezbjednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu, način plaćanja troškova i uređuju druga pitanja iz tih odnosa.

Ugovor iz stava 1. ovog člana zaključuje se na period od najviše deset godina uz mogućnost obnavljanja, a Aneks ugovora iz stava 1. ovog člana mora biti potpisan najkasnije do 31. decembra tekuće godine za narednu godinu.

Ako upravljač željezničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture ne zaključe ugovor iz stava 1. ovog člana u roku iz stava 2. ovog člana, upravljač željezničke infrastrukture može, u cilju održavanja putnog prelaza u stanju kojim se osigurava bezbjedno odvijanje saobraćaja, utvrditi da je neophodno izvođenje određenih radova na održavanju kolovoza na putnom prelazu i sprovesti izvođenje tih radova o trošku upravljača putne infrastrukture.

Upravljač putne infrastrukture dužan je da plati upravljaču željezničke infrastrukture troškove iz stava 3. ovog člana u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja o visini troškova.

Troškovi održavanja putnog prelaza

Član 70

Upravljač željezničke infrastrukture, kao i upravljač puteva dužni su da na putnom prelazu sprovedu mjere za bezbjedan i nesmetan saobraćaj i da putne prelaze održavaju u stanju kojim se obezbjeđuje bezbjedno i nesmetano odvijanje saobraćaja, u skladu sa zakonima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i bezbjednost saobraćaja na putevima.

Troškove održavanja putnog prelaza i troškove osiguranja bezbjednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu snose:

1) upravljač željezničke infrastrukture za troškove održavanja kolosjeka i ostalih djelova željezničke infrastrukture na putnom prelazu, signalnih uređaja i znakova koji upozoravaju željezničke radnike u vozu na putni prelaz, željezničkih telefonskih veza sa putnim prelazima;

2) upravljač putne infrastrukture za troškove održavanja kolovoza na putnom prelazu i saobraćajnih znakova na putevima koji upozoravaju učesnike u drumskom saobraćaju na putni prelaz;

3) upravljač željezničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture zajedno, na jednake djelove, za troškove održavanja uređaja za davanje znakova kojima se učesnicima u drumskom saobraćaju najavljuje približavanje voza putnom prelazu i uređaja za zatvaranje saobraćaja na putnom prelazu, kao i za troškove rukovanja uređajima za zatvaranje saobraćaja na putnom prelazu i druge neposredne troškove za osiguranje bezbjednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu.

Ako nekategorisani put koristi pretežno određeno preduzeće, drugo pravno lice ili preduzetnik, troškove održavanja kolovoza i osiguranja bezbjednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu iz stava 2. tač. 2) i 3) ovog člana snosi u cjelini to preduzeće, drugo pravno lice ili preduzetnik.

U slučaju spora iz stava 4. ovog člana pretežnog korisnika određuje nadležni organ jedinice lokalne samouprave, a ako ima više korisnika sa približno jednakim udjelom, oni snose jednak dio troškova.

Kod kategorisanih puteva upravljač željezničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture postupaju u skladu sa odredbama stava 2. tač. 2) i 3) ovog člana.

Održavanje dijelova putnog prelaza

Član 71

O održavanju dijela putnog prelaza, kao i o osiguranju bezbjednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu, stara se upravljač željezničke infrastrukture izuzev kolovoza na putnom prelazu i saobraćajnih znakova na putevima koji upozoravaju učesnike u drumskom saobraćaju na putni prelaz, o čijem održavanju se stara upravljač putne infrastrukture na način da se preko njega može vršiti bezbjedan i nesmetan drumski saobraćaj.

Ostale djelove puta sa obje strane putnog pravca, uključujući zonu potrebne preglednosti van širine pružnog pojasa, održava upravljač putne infrastrukture na način koji omogućava bezbjedan i nesmetan željeznički saobraćaj.

Zonu preglednosti u širini pružnog pojasa održava upravljač željezničke infrastrukture.

Zona potrebne preglednosti u smislu ovog člana je trodimenzionalni prostor preglednosti u kome se vrši bezbjedno zaustavljanje drumskih vozila ispred saobraćajnog znaka koji označava mjesto na kome put prelazi preko željezničke pruge na putnom prelazu, jer zona potrebne preglednosti mora biti obezbijedena učesnicima drumskog saobraćaja na svakoj tački puta ispred putnog prelaza, a određuje se na osnovu vrednosti računске brzine drumskih vozila i najveće dopuštene brzine željezničkog vozila na pruzi.

Način određivanja Zone potrebne preglednosti na putnom prelazu propisuje Ministarstvo.

Putni prelazi na industrijskoj željeznici i industrijskim kolosjecima

Član 72

Odredbe čl. 63 do 71 ovog zakona shodno se primjenjuju i na putne prelaze na industrijskoj željeznici i industrijskim kolosjecima za sopstvene potrebe, kao i na kolosjecima smještenih unutar željezničkih radionica i depoa za popravku lokomotive, a posebno u pogledu prava i obaveza privrednog društva ili drugog pravnog lica koji upravlja industrijskom željeznicom, kao i vlasnika, odnosno korisnika industrijskog kolosjeka za sopstvene potrebe.

9. Zaštita željezničke infrastrukture

Član 73

U infrastrukturnom pojasu, osim u zoni pružnog pojasa, izuzetno se mogu u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom graditi objekti koji nijesu u funkciji željezničkog saobraćaja, na osnovu ispunjenih uslova i saglasnosti koju, na osnovu prethodno pribavljenog mišljenja upravljača infrastrukture, podnosiocu zahtjeva izdaje Agencija u formi rješenja.

Propisane mjere zaštite tih objekata sprovodi investitor objekta o svom trošku.

U pružnom i infrastrukturnom pojasu mogu se postavljati nadzemni i podzemni elektroenergetski vodovi, telegrafski i telefonski vazdušne vodovi, kanalizacije i cjevovodi i drugi vodovi i slični objekti i postrojenja na osnovu ispunjenih uslova i izdate saglasnosti upravljača infrastrukture, koja se izdaje u formi rješenja.

Upravljač infrastrukture zaključuje ugovor o pravu službenosti prolaza na neodređeno vrijeme, a visina naknade se utvrđuje Odlukom Vlade, koju predlaže Ministarstvo.

Ugovor o pravu službenosti prolaza zaključuje se između upravljača infrastrukture i upravljača komunalne infrastrukture i drugih organa i institucija u slučajevima izgradnje, rekonstrukcije, adaptacije i sanacije komunalne infrastrukture.

Ugovor o pravu službenosti prolaza zaključuje se između upravljača infrastrukture i upravljača industrijske željeznice i industrijskog kolosjeka u slučajevima izgradnje i rekonstrukcije infrastrukture industrijske željeznice i industrijskog koloseka.

U željezničkom području u zoni građevinskih objekata kao što su željeznički mostovi, vijadukti i tuneli na udaljenosti ne manjoj od 8 m od spoljne ivice nosača mosta, spoljne ivice portala tunela mogu se izuzetno graditi i objekti koji nijesu u funkciji željezničkog saobraćaja, a ispod donje ivice konstrukcije mosta i vijadukta moguća je izgradnja objekata ne bliže od 3 m, mjereno od ivice konstrukcije, a na osnovu ispunjenih uslova i saglasnosti koju, na osnovu prethodno pribavljenog mišljenja upravljača infrastrukture, podnosiocu zahtjeva izdaje Agencija u formi rješenja.

U zaštitnom pružnom pojasu, na udaljenosti 50 m od ose krajnjeg kolosjeka, ili drugoj udaljenosti u skladu sa posebnim propisom, ne mogu se graditi objekti kao što su rudnici, kamenolomi u kojima se koriste eksplozivna sredstva, industrija hemijskih i eksplozivnih proizvoda, postrojenja i drugi slični objekti.

Protiv rješenja o odbijanju zahtjeva za izdavanje saglasnosti iz st. 1, 2. i 6. ovog člana investitor objekta može da podnese žalbu Ministarstvu.

Ministarstvo bliže propisuje uslove i način za pribavljanje saglasnosti upravljača infrastrukture, sadržinu tehničke dokumentacije i aktivnosti koje investitor komunalne infrastrukture (vodovod, kanalizacija, gasovod, kablovi i slično) treba da izvrši tokom pribavljanja saglasnosti upravljača infrastrukture, izgradnje i eksploatacije kroz pružni pojas.

Ugrožavanje željezničkog saobraćaja

Član 74

U pružnom pojasu zabranjeno je vršenje radnji kojima se ugrožava željeznički saobraćaj, i to:

- 1) oštećenje, uništavanje, uklanjanje ili otuđenje elemenata ili dijelova elemenata željezničke infrastrukture iz člana 4 stav 1 tač. 2 do 9 ovog zakona;
- 2) nanošenje štete željezničkim voznim sredstvima;
- 3) neovlašćeno otvaranje vrata i otvora na teretnim kolima i tovarnim jedinicama u toku prevoza;
- 4) uklanjanje sredstava koja obezbjeđuju tovarne jedinice koje se prevoze željeznicom od samopokretanja;

5) bacanje ili stavljanje predmeta na željezničku prugu, željeznička vozna sredstva ili vozila koja se prevoze vozom;

6) zabranjeno je svako zadržavanje u pružnom pojasu lica koja nisu službena lica upravljača željezničke infrastrukture.

U saradnji sa nadležnim državnim organima, upravljač infrastrukture preduzima adekvatne mjere u okviru svojih nadležnosti u cilju obezbjeđivanja i zaštite željezničke infrastrukture i obezbjeđivanja odvijanja željezničkog saobraćaja.

Upravljač infrastrukture može vršiti snimanje željezničke infrastrukture u cilju sprečavanja radnji kojima se ugrožava željeznički saobraćaj.

Video ili foto zapisi će se staviti na raspolaganje svim nadležnim državnim organima.

Zabranjene radnje u infrastrukturnom pojasu

Član 75

U infrastrukturnom pojasu zabranjeno je odlaganje otpada, smeća kao i izlivanje otpadnih voda.

U infrastrukturnom pojasu ne smije se saditi drveće koje svojom visinom može da ugrozi željezničku infrastrukturu, odnosno bezbjednost željezničkog saobraćaja, postavljati znakovi, izvori jake svjetlosti ili predmeti i sprave koje bojom, oblikom ili svjetlošću smanjuju vidljivost željezničkih signala ili koje mogu dovesti u zabludu radnike u vezi značenja signalnih znakova ili na drugi način ugroziti bezbjednost željezničkog saobraćaja.

Zabranjeno je izvođenje bilo kakvih radova trećih lica bez saglasnosti upravljača željezničke infrastrukture.

Upravljač infrastrukture ovlašten je da od vlasnika, odnosno držaoca zahtjeva zahtijeva hitno otklanjanje nepravilnosti iz st. 1 i 2 ovog člana i o tome odmah obavještava Ministarstvo, odnosno Inspekciju za željeznički saobraćaj radi preduzimanja zakonom propisanih mjera.

Pošumljavanje u pružnom pojasu

Član 76

Privredna društva, pravna lica i preduzetnici koji vrše pošumljavanje goleti i uređenje bujica u zaštitnom pružnom pojasu i upravljač infrastrukture ugovorom utvrđuju učešće u troškovima pošumljavanja goleti i uređenja bujica i vododerina, imajući u vidu značaj i obim ovih radova za zaštitu željezničke infrastrukture.

Zaštita od požara u pružnom pojasu

Član 77

Na mjestima gdje željeznica prolazi kroz šumu ili pored šume, odnosno zemljišta zasađenog poljoprivrednim kulturama koje su lako zapaljive, upravljač infrastrukture je dužan da preduzme propisane mjere za zaštitu od požara na željezničkom području, a željeznički prevoznik mjere zaštite od požara od željezničkih vozila.

Korisnici, odnosno vlasnici šuma i zemljišta iz stava 1 ovog člana, dužni su da u pojasu širine 10 m u šumama uredno uklanjaju drveće, rastinje i lišće, a u pojasu širine 5 m na drugom zemljištu blagovremeno uklanjaju sazrele poljoprivredne kulture i po potrebi preduzimaju druge mjere zaštite od požara.

Širina pojasa iz stava 2 ovog člana računa se od spoljne ivice pružnog pojasa.

10. Industrijska željeznica i industrijski kolosjek

Član 78

Određbe ovog zakona kojima se uređuje izgradnja, rekonstrukcija, održavanje i zaštita željezničke infrastrukture shodno se primjenjuju i na industrijsku željeznicu i industrijske kolosjeke za sopstvene potrebe.

Industrijska željeznica može biti priključena na željezničku infrastrukturu upravljača infrastrukture.

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik može imati industrijski kolosjek priključen na željezničku infrastrukturu upravljača infrastrukture, kao i industrijske kolosjeke, postrojenja, uređaje i objekte na tim kolosjecima, željeznička vozna sredstva i druga sredstva izgrađena po posebnim tehničkim normativima i standardima.

Priključenje industrijskih željeznica iz stava 2. ovog člana i industrijskih kolosjeka iz stava 3. ovog člana, održavanje odvojnih skretnica i postupak usaglašavanja predmjera radova uređuju ugovorom upravljač infrastrukture i privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji je vlasnik, odnosno korisnik industrijske željeznice, odnosno industrijskog kolosjeka.

Održavanje odvojnih skretnica vrši upravljač infrastrukture, a troškove održavanja snosi vlasnik, odnosno korisnik industrijske željeznice, odnosno industrijskog koloseka.

Upravljač infrastrukture utvrđuje visinu troškova za održavanje odvojnih skretnica u skladu sa ugovorom iz stava 4. ovog člana.

Kod izgradnje novog, rekonstrukcije i dogradnje postojećeg industrijskog kolosjeka, vlasnik industrijskog kolosjeka i upravljač infrastrukture ugovorom o konstituisanju prava službenosti prolaza definišu uslove za izvođenje radova.

Vlasnik, odnosno korisnik industrijskog kolosjeka, dužan je da donese akt kojim se utvrđuje način za organizovanje i regulisanje manevarskog rada, održavanje i zaštitu industrijskog koloseka, lice odgovorno za sprovođenje akta, održavanje željezničkih voznih sredstava i drugih sredstava koja se koriste na industrijskom kolosjeku, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Agencije.

Vlasnik, odnosno korisnik industrijske željeznice dužan je da donese akt o uslovima i načinu obavljanja prevoza na industrijskoj željeznici kojim određuje lice odgovorno za sprovođenje akta, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Agencije.

Izmjene i dopune akta iz st. 8 i 9 ovog člana donose se po prethodno pribavljenoj saglasnosti Agencije, a moraju se dostaviti Agenciji na saglasnost najkasnije 15 dana od dana nastanka promijenjenih okolnosti u odnosu na važeći akt.

Agencija propisuje sadržinu akta iz st. 8 i 9 ovog člana.

Za izdavanje saglasnosti iz st. 8 i 9 ovog člana plaća se taksa.

Visina taksi iz stava 12 ovog člana utvrđuje se zakonom kojim se uređuju administrativne takse.

Koncesija i javno-privatno partnerstvo

Član 79

Koncesija i javno-privatno partnerstvo mogu se davati za izgradnju, rekonstrukciju i upravljanje željezničkom infrastrukturom, u skladu sa propisima kojima se uređuju upravni ugovori, javno-privatno partnerstvo i koncesija.

IV. PREVOZ U ŽELJEZNIČKOM SAOBRAĆAJU

Uslovi za obavljanje prevoza na javnoj željezničkoj infrastrukturi

Član 80

Javni prevoz putnika i robe na javnoj željezničkoj infrastrukturi obavlja željeznički prevoznik koji ima licencu i sertifikat o bezbjednosti za prevoz, izdate od Agencije, odnosno nadležnog organa druge države na osnovu potvrđenog međunarodnog ugovora, kao i zaključen ugovor o korišćenju javne željezničke infrastrukture.

Željeznički prevoznik za sopstvene potrebe može obavljati prevoz na javnoj željezničkoj infrastrukturi ako ima licencu za prevoz za sopstvene potrebe i ispunjava uslove za bezbjednost saobraćaja propisane zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju.

Upravljač infrastrukture može saobraćati na javnoj željezničkoj infrastrukturi za potrebe obavljanja njegove djelatnosti ako ima odobrenje koje izdaje Agencija i ispunjava uslove propisane zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju, a koji se odnose na prevoz za sopstvene potrebe.

Odobrenje iz stava 3 ovog člana Agencija izdaje na zahtjev upravljača infrastrukture koji pruži dokaz da ispunjava uslove koji se odnose na stručnost i pokriće za građansku odgovornost.

Na uslove iz stava 3 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe člana 82 ovog zakona koje se odnose na privredno društvo ili drugo pravno lice koje obavlja ili će obavljati željeznički prevoz za sopstvene potrebe.

Na izdavanje, suspenziju i oduzimanje odobrenja iz stava 3 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe čl. 82 do 86 ovog zakona.

Poslovanje željezničkih prevoznika u skladu sa komercijalnim načelima

Član 81

Željeznički prevoznici koji pružaju usluge prevoza robe i putnika posluju prema tržišnim principima i upravljaju aktivnostima koje su pod odgovornošću njihovih upravnih organa, u interesu pružanja efikasnih i odgovarajućih usluga po najnižim troškovima za kvalitet usluge koji se traži.

Željezničkim prevoznicima iz stava 1 ovog člana se upravlja u skladu sa načelima koja važe za komercijalna preduzeća, bez obzira na njihovu vlasničku strukturu, uključujući i izvršavanje obaveze javnog prevoza koju je ustanovila nadležna agencija u skladu sa ovim zakonom.

Željeznički prevoznici iz stava 1 ovog člana donose planove poslovanja, uključujući programe investiranja i finansiranja. Navedeni planovi se pripremaju tako da se ostvari finansijska ravnoteža preduzeća i tehnički, komercijalni, finansijski i drugi ciljevi upravljanja, uz navođenje načina za ostvarivanje tih ciljeva.

11. Uslovi za licenciranje željezničkih prevoznika

Član 82

Licenca se izdaje podnosiocu zahtjeva, privrednom društvu ili drugom pravnom licu čija je registrovana pretežna djelatnost pružanje usluga željezničkog prevoza robe i/ili putnika, kao i privrednom društvu ili drugom pravnom licu koje obavlja ili će obavljati željeznički prevoz za sopstvene potrebe, osnovanom u Crnoj Gori, koji pruži dokaze o ispunjavanju uslova koji se odnose na dobar ugled, finansijsku sposobnost, stručnost, ispunjavanje tehničkih uslova, ispunjavanje uslova za pristup kretanje, boravak i rad osoba smanjene pokretljivosti i osoba sa invaliditetom i pokriće za građansku odgovornost, u skladu sa ovim zakonom.

Opšti uslovi za izdavanje licence

Član 82a

Zahtjev za izdavanje licence podnosi privredno društvo ili pravno lice.

Za dobijanje dozvole privredno društvo ili pravno lice mora:

1. imati sjedište registrovano u Crnoj Gori,
2. biti registrovano za djelatnost pružanja usluga željezničkog prevoza putnika i/ili tereta uz uslov osiguravanja vuče vozova.

Ispunjenje uslova iz stava 2. ovoga člana dokazuje se izvodom iz registra CRPS.

U zahtjevu za izdavanje dozvole privredno društvo ili pravno lice obavezno navodi sledeće podatke:

1. puni naziv i sjedište
2. telefonski broj, adresu elektronske pošte, PIB
3. vrstu usluge željezničkog prevoza (prevoz tereta / prevoz putnika)

Licenca se može izdati ili se njeno važenje može produžiti samo ako su ispunjeni svi uslovi za njeno izdavanje iz ovog poglavlja.

Ni jedno privredno društvo ili pravno lice ne smije pružati usluge željezničkog prevoza ako nema odgovarajuću licencu.

Licenca, sama po sebi, ne daje privrednom društvu ili pravnom pravnom licu pravo pristupa na željezničku infrastrukturu.

Član 82 b

Privredno društvo ili pravno lice koje podnosi zahtjev za izdavanje licence dužno je prije početka obavljanja djelatnosti dokazati da će u bilo kojem trenutku biti u mogućnosti udovoljiti uslovima vezanim uz dobar ugled, finansijsku sposobnost, stručnost, ispunjavanje tehničkih uslova, ispunjavanje uslova za pristup kretanje, boravak i rad osoba smanjene pokretljivosti i osoba sa invaliditetom i pokriće za građansku odgovornost, u skladu sa ovim zakonom.

Uslovi vezani za dobar ugled

Član 82 c

Uslov koji se odnosi na dobar ugled podnosilac zahtjeva, privredno društvo ili drugo pravno lice koje je registrovano za obavljanje djelatnosti javnog prevoza robe i/ili putnika ispunjava ako:

1. podnosilac zahtjeva za izdavanje licence i lica ovlašćena za upravljanje nijesu pravosnažno osuđivani za teška krivična djela, krivična djela protiv privrede i privredne prestupe;
2. podnosilac zahtjeva za izdavanje licence i lica ovlašćena za upravljanje nijesu osuđivani za kažnjiva djela utvrđena propisima u oblasti željezničkog saobraćaja, radnih odnosa, bezbjednosti i zdravlja na radu, kao i carinskim propisima, ako podnosilac zahtjeva traži da obavlja prekogranični prevoz robe, koji podliježe carinskim procedurama;
3. nad podnosiocem zahtjeva za izdavanje licence nije pokrenut postupak stečaja ili likvidacije.

Uslov koji se odnosi na dobar ugled podnosilac zahtjeva privredno društvo ili drugo pravno lice koje obavlja ili će obavljati željeznički prevoz za sopstvene potrebe ispunjava ako nad podnosiocem zahtjeva za izdavanje licence nije pokrenut postupak stečaja ili likvidacije

Uslovi vezani za finansijsku sposobnost

Član 82 d

Za dobijanje dozvole privredno društvo ili pravno lice mora biti finansijski sposobno, što znači da svoje sadašnje i buduće obaveze može uz normalne uslove poslovanja ispuniti u razdoblju od dvanaest mjeseci.

Radi utvrđivanja ispunjenosti uslova u pogledu finansijske sposobnosti, podnosilac zahtjeva dostavlja uz zahtjev informacije i dokaze o:

1. raspoloživim obrtnim sredstvima, uključujući iznos sredstava na bankovnom računu, rezervisana sredstva za prekoračenja i zajmove;
2. novčanim sredstvima i osnovnim sredstvima, koji nisu opterećeni koji su dostupni kao jemstvo
3. obrtni kapital
4. relevantnim troškovima bitnim za obavljanje djelatnosti, uključujući nabavne troškove ili plaćanja za osnovna sredstva (vozila, zemljišta, zgrade, postrojenja i željeznička vozila)
5. teretima na imovini
6. troškovima aktive podnosioca zahtjeva;
7. plaćanju poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje (u daljem tekstu: doprinosa)

Privredno društvo ili pravno lice ne smatra se finansijski sposobno ako su kao posljedica poslovanja nastali značajni ili nastaju nagomilani zaostaci u plaćanju poreza i doprinosa obaveznog osiguranja.

Agencija može u bilo kojem trenutku obaviti provjeru ispunjavanja finansijske sposobnosti privrednog društva ili pravnog lica putem godišnjih izvještaja, bilansa stanja, revizorskog izvještaja ili odgovarajućih dokumenata od banke i ostalih nadležnih institucija.

Uslovi vezani za stručnost

Član 82e

Privredno društvo ili pravno lice mora imati, ili dokazati da će prije početka obavljanja djelatnosti imati, unutrašnju organizaciju i rukovodstvo koje posjeduje odgovarajuće znanje i iskustvo neophodno da na bezbijedan i pouzdan način obavlja operativnu kontrolu i nadzor nad obavljanjem djelatnosti koje su navedene u dozvoli.

Ispunjavanje uslova vezanih za stručnost unutrašnje organizacije i rukovodstva iz stava 1. ovoga člana privredno društvo ili pravno lice dokazuje pregledom upravljačke strukture koja uključuje popis osoba, sa kojima ima zaključene ugovore o radu, a koje posjeduju uvjerenja o stručnoj osposobljenosti, potvrde o radnom iskustvu, potvrde o zdravstvenoj sposobnosti izdate od strane relevantne zdravstvene ustanove i ostale odgovarajuće potvrde shodno pravilnicima iz oblasti željezničkog saobraćaja.

Privredno društvo ili pravno lice mora imati, unutar rukovodstva, minimum jednog zaposlenog koji ima visoku stručnu spremu ili odgovarajuću stručnu spremu u skladu sa posebnim propisima kojima se reguliše visoko obrazovanje iz oblasti željezničkog saobraćaja.

Tehnički uslovi

Član 82 f

Privredno društvo ili pravno lice mora imati u svom vlasništvu najmanje dvije lokomotive (jednu elektro i jednu dizel lokomotivu) koje odgovaraju svojim tehničkim specifikacijama za vuču vozova na željezničkoj mreži Crne Gore.

Privredno društvo ili pravno lice mora imati sve odgovarajuće dozvole za upotrebu lokomotiva na željezničkoj mreži Crne Gore koje izdaje nadležni organ.

Uslovi vezani za pristup, kretanje, boravak i rad osoba smanjene pokretljivosti i osoba sa invaliditetom
Član 82g

Uslov koji se odnosi na pristup, kretanje, boravak i rad osoba smanjene pokretljivosti i osoba sa invaliditetom podnosilac zahtjeva privredno društvo ili drugo pravno lice, koje je registrovano za obavljanje djelatnosti javnog prevoza robe i/li putnika, ispunjava ako usluge željezničkog prevoza putnika pruža u skladu sa standardima pristupačnosti za osobe sa invaliditetom.

Uslovi vezani za pokriće za građansku odgovornost
Član 82 h

Za dobijanje licence privredno društvo ili pravno lice mora biti osigurano kod osiguravajućeg društva u najmanjem iznosu koji pravilnikom određuje nadležno tijelo ili posjedovati odgovarajuće garancije u skladu sa tržišnim uslovima za pokriće odgovornosti u slučaju nesreće skladno nacionalnom ili međunarodnom pravu, posebno u odnosu na putnike, prtljag, teret i poštu, a u odnosu na treće osobe skladno propisu kojim se uređuju izvanugovorni obvezni odnosi.

Uslov koji se odnosi na pokriće za građansku odgovornost podnosilac zahtjeva privredno društvo ili drugo pravno lice koje obavlja ili će obavljati željeznički prevoz za sopstvene potrebe ispunjava ako je adekvatno osiguran ili posjeduje odgovarajuće garancije po tržišnim uslovima za pokriće, u skladu sa važećim zakonskim propisima i potvrđenim međunarodnim ugovorima, za svoju odgovornost u slučaju nesreće, posebno kada se radi o trećim licima.

Ispunjavanje uslova iz stava 1 i 2 ovoga člana privredno društvo ili pravno lice dokazuje potvrdom ili izjavom osiguravajućeg društva ili drugim dokumentom kojim dokazuje pokriće odgovornosti u slučaju nesreće i ozbiljne nesreće.

Prilikom ocjene o ispunjenosti uslova iz stava 1 i 2 ovog člana mogu se uzeti u obzir specifični detalji i stepen rizika različitih vrsta prevoza, naročito prevoza za svrhe kulture ili baštine.

Izdavanje licence
Član 83

Licencu je Agencija dužna da izda ako su ispunjeni uslovi iz člana 82 do 82 h ovog zakona, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Licenca se izdaje na period od pet godina, dok željeznički prevoznik ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom i neprenosiva je.

Izdavanje licence nije uslovljeno posjedovanjem sertifikata o bezbjednosti za prevoz, koje izdaje Agencija u skladu sa zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju.

Rješenje o odbijanju izdavanja licence konačno je u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti spor pred Upravnim sudom.

O izdatim licencama Agencija vodi evidenciju.

Suspendovanje i oduzimanje licence

Član 84

Agencija provjerava svakih 12 mjeseci da li željeznički prevoznik, ispunjava uslove iz člana 82 do 82 h ovog zakona.

Ako postoji ozbiljna sumnja da željeznički prevoznik ne ispunjava navedene uslove, Agencija može u svako doba da provjeri da li željeznički prevoznik i dalje ispunjava uslove za izdavanje licence.

Ako se prilikom provjere iz st. 1 i ovog člana utvrdi da neki od predviđenih uslova za dobijanje licence nije ispunjen, Agencija će rješenjem suspendovati ili oduzeti licencu.

U slučaju kada je licenca suspendovana ili oduzeta zbog neispunjavanja uslova koji se odnosi na finansijsku sposobnost iz člana 82d stav 2 ovog zakona, Agencija može izdati privremenu licencu, do reorganizacije željezničkog prevoznika pod uslovom da bezbjednost nije ugrožena. Privremena licenca se izdaje na period koji ne može biti duži od šest mjeseci od dana izdavanja.

Ako željeznički prevoznik ne obavlja prevoz u periodu od šest mjeseci neprekidno ili kada ne otpočne sa obavljanjem prevoza u periodu od šest mjeseci od dana izdavanja licence, Agencija će rješenjem oduzeti licencu ili je suspendovati dok se ne steknu uslovi da se nastavi obavljanje prevoza za koji je izdata licenca.

Podnosilac zahtjeva za izdavanje licence može tražiti da se odredi duži rok za otpočinjanje obavljanja prevoza, uzimajući u obzir posebnu prirodu usluga koje će pružati.

Imalac licence je dužan da obavijesti Agenciju o izvršenim statusnim promjenama, promjeni pravne forme ili reorganizaciji u roku od 30 dana od dana nastale promjene.

Agencija će rješenjem odlučiti da je to lice dužno da ponovo podnese zahtjev za dobijanje licence.

Lice iz stava 7 ovog člana može nastaviti sa obavljanjem prevoza, osim ako Agencija ne ocjeni da je bezbjednost u željezničkom saobraćaju ugrožena, u kom slučaju mu Agencija rješenjem oduzima licencu.

Ako je uslijed statusnih promjena, promjene pravne forme ili reorganizacije željeznički prevoznik brisan iz registra privrednih subjekata, ili je na drugi način prestao da postoji, licenca prestaje da važi po sili zakona.

U slučaju kada imalac licence namjerava da značajno izmjeni ili proširi djelatnost, dužan je da dostavi Agenciji zahtjev za provjeru ispunjenosti uslova iz člana 82 ovog zakona.

Agencija rješenjem oduzima licencu željezničkom prevozniku protiv koga je pokrenut stečajni ili postupak likvidacije, osim ako željeznički prevoznik u razumnom vremenskom periodu dostavi dokaze o zadovoljavajućem finansijskom restrukturiranju.

Agencija rješenjem suspenduje licencu ako je istekao period pokrića za građansku odgovornost.

Uz rješenje donijeto na osnovu ovog člana Agencija će sačiniti novi dokument sa ažuriranim informacijama o izdatoj licenci.

Rješenje Agencije iz ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti spor pred Upravnim sudom.

Agencija obavještava upravljača infrastrukture o suspendovanju i oduzimanju licence odmah po donošenju rješenja na osnovu ovog člana.

Imalac licence dužan je da Agenciji, na njen zahtjev, dostavi podatke o ispunjenosti uslova za izdavanje licence, kao i da bez odlaganja obavijesti Agenciju o svim promjenama koje nastanu u vezi sa tim uslovima.

Sadržinu licence, način provjere ispunjenosti propisanih uslova i obaveze prevoznika u pogledu dostavljanja dokumentacije za potrebe periodične provjere finansijskog poslovanja i ispunjenosti drugih uslova, bliže propisuje Ministarstvo.

Taksa za izdavanje licence

Član 85

Za izdavanje licence plaća se taksa i prihod je budžeta Crne Gore.
Visina takse iz stava 1 ovog člana utvrđuje se zakonom kojim se uređuju administrativne takse.

Zabrana obavljanja prevoza

Član 86

Željeznički prevoznik, kome je suspendovana ili oduzeta licenca, ne može da obavlja prevoz putnika i robe u željezničkom saobraćaju, kao ni prevoz za sopstvene potrebe, osim u slučaju iz člana 84 stav 9 ovog zakona.

Pružanje usluga prevoza putnika

Član 87

Javni prevoz putnika koji se obavlja po objavljenom redu vožnje, može da bude:

- 1) lokalni prevoz - na području Crne Gore;
- 2) međunarodni prevoz - između dvije ili više država.

Ulazak i izlazak putnika

Član 88

Ulazak i izlazak putnika vrši se na željezničkim stanicama i drugim službenim mjestima koji su unijeti u red vožnje, a ulazak i izlazak lica u prevozu za sopstvene potrebe vrši se na mjestima koja su za to određena.

Dokumenta na vučnom vozilu

Član 89

U vučnom vozilu voza kojim se obavlja prevoz moraju se, za vrijeme prevoza, nalaziti dokumenta propisana zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju.

U vučnom vozilu voza kojim se obavlja javni prevoz robe, mora se za vrijeme prevoza, nalaziti i tovarni list ili ispis elektronskog tovarnog lista, odnosno drugi dokument koji sadrži sve podatke kao i tovarni list.

U vučnom vozilu voza kojim se obavlja prevoz za sopstvene potrebe, mora se za vrijeme prevoza, nalaziti i:

- 1) spisak radnika i drugih lica ovjeren od strane imaoca željezničkih voznih sredstava ili drugi dokaz o pravu tih radnika i lica na prevoz;
- 2) dokument iz koga se može utvrditi vlasnik i vrsta robe koje se prevoze.

Prevoz za sopstvene potrebe

Član 90

U obavljanju prevoza za sopstvene potrebe željeznički prevoznik može da vrši željeznički prevoz koji je u funkciji obavljanja djelatnosti za koju je registrovan.

Postupak u vanrednim situacijama

Član 91

U vanrednim situacijama Vlada određuje mjere kojima se obezbjeđuje nesmetano funkcionisanje željezničkog saobraćaja.

Saobraćaj radnih vozova

Član 92

Saobraćaj radnih vozova vrši se na osnovu odobrenja koje izdaje Agencija.

Agencija će na osnovu zahtjeva za izdavanje odobrenja, rješenjem odlučiti o trajanju i vrsti radova.

Za izdavanje odobrenja plaća se taksa u skladu sa zakonom o administrativnim taksama. Uslove koje moraju ispunjavati radni vozovi za izdavanje odobrenja propisuje Agencija.

V. PRAVA PUTNIKA

Izuzeci

Član 92a

Sljedeće usluge su izuzete od primjene poglavlja V:

- 1) usluge koje se obavljaju isključivo za istorijsku ili turističku upotrebu.
- 2) prevoz putnika u gradskoj i prigradskoj željeznici, osim čl. 93, 94, 98, 100, 101, 102 i 103;
- 3) regionalne željezničke usluge, osim članova 93, 94, 98, 98a, 99, 100, 101, 102, 102a, 102b, 102c, 102d i 103;
- 4) međunarodne željezničke putničke usluge čiji se značajan dio, uključujući najmanje jedno redovno stajalište, obavlja van zemlje.

Bez obzira na stav 1, izuzeća koja se odnose na regionalne željezničke putničke usluge od primjene članova 98a stav 1 i 2 i člana može se prijaviti do 7. juna 2028.

Član 97a se neće primjenjivati do 7. juna 2030. kada nije tehnički izvodljivo da menadžer infrastrukture distribuirati podatke u realnom vremenu bilo kom željezničkom preduzeću, prodavcu karata, turoperatoru ili menadžeru stanice. Svake dvije godine upravnik infrastrukture će ponovo procijeniti u kojoj mjeri je tehnički izvodljivo distribuirati takve podatke.

Član 99 stav 6 primjenjuje se od 7. juna 2025. godine.

Lična bezbjednost putnika

Član 93

U dogovoru sa nadležnim državnim organima željeznički prevoznici, upravljač infrastrukture i upravljači stanica preduzimaju adekvatne mjere u okviru svojih nadležnosti i prilagođavaju ih propisanom nivou obezbjeđivanja da bi obezbjedili ličnu bezbjednost putnika na željezničkim stanicama i u vozu kao i upravljanje rizikom.

Oni sarađuju i razmjenjuju informacije o najboljim praksama u pogledu prevencije aktivnosti, za koje se očekuje da mogu ugroziti nivo bezbjednosti.

Zaključivanje i izvršenje ugovora o prevozu

Član 94

Zaključivanje i izvršenje ugovora o prevozu i davanje informacija i vozni karata reguliše se odredbama podzakonskog akta iz člana 105c.

Željeznički prevoznici, prodavci karata ili turoperatora će ponuditi ugovorne uslove i tarife široj javnosti bez direktne ili indirektna diskriminacije na osnovu državljanstva putnika ili mjesta sjedišta željezničkog preduzeća, prodavca karata u Crnoj Gori ili unutar Evropske unije ili turoperatora.

Stav 2 takođe se primjenjuje na željeznička preduzeća i prodavce karata kada prihvataju rezervacije od putnika.

Obaveze prema putnicima propisane ovim zakonom ne mogu se ograničiti niti se od njih može odreći, posebno odstupanjem ili restriktivnom klauzulom u ugovoru o prevozu.

Željeznički prevoznici mogu putnicima ponuditi povoljnije uslove prevoza u odnosu na prava utvrđena ovim zakonom.

Standardi kvaliteta usluga

Član 95

Željeznički prevoznici utvrđuju standarde kvaliteta usluga prevoza putnika i sprovode sistem upravljanja kvalitetom sa ciljem održavanja kvaliteta usluga.

Minimalni standard kvaliteta usluge uključuje posebno:

- 1) informacije i karte;
- 2) tačnost usluga, i opšte principe rješavanja smetnji u pružanju usluga;
- 3) kašnjenja;
 - (i) ukupno prosječno kašnjenje usluga kao procenat po kategoriji usluga (međugradski, regionalni i gradski/prigradski);
 - (ii) procenat usluga odloženih na polasku;
 - (iii) procenat usluga sa kašnjenjem pri dolasku:
 - procenat kašnjenja manji od 60 minuta;
 - procenat kašnjenja od 60-119 minuta;
 - procenat kašnjenja od 120 minuta ili više;
- 4) prestanak pružanja usluga:
 - (i) otkazivanje usluga kao procenat po kategoriji usluga (međunarodne, domaće međugradske, regionalne i urbane/prigradske);
- 5) čistoća voznog parka i staničnih prostorija (kvalitet vazduha u vagonima, higijena sanitarnih čvorova u vagonima i dr.);
- 6) istraživanje zadovoljstva korisnika;
- 7) postupanje po reklamacijama, povraćajima i naknadama za nepoštovanje standarda kvaliteta usluge;
- 8) pružanje pomoći osobama sa invaliditetom i licima sa smanjenom pokretljivošću i razgovori o ovoj pomoći sa reprezentativnim organizacijama i, po potrebi, predstavnicima osoba sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću.

Željeznički prevoznici prate svoje performanse u pogledu standarda kvaliteta usluga i svake godine objavljuju izvještaj o učinku kvaliteta usluge na svojoj veb stranici.

Željeznički prevoznici utvrđuju standarde kvaliteta usluge na osnovu relevantnih stavki navedenih u ovom članu. Oni će nadzirati svoj rad u skladu sa tim standardima i nacionalnim javnim organima na zahtjev obezbijediti pristup informacijama o svom radu.

Obaveza pružanja informacija o prekidu usluge

Član 96

Željeznički prevoznici ili, kada je primjenljivo, nadležni organi odgovorni za ugovor o obavezi javnog prevoza moraju objaviti odgovarajućim sredstvima, a prije same primjene, odluke o prekidu usluga.

Informacije o putovanju

Član 97

Željeznički prevoznici i prodavci karata koji nude ugovore o prevozu putnika u ime jednog ili više željezničkih prevoznika pružaju putnicima, prema zahtjevu, najmanje informaciju o putovanju, prije i u toku putovanja u lokalnom i međunarodnom prevozu, za koje željeznički prevoznik nudi ugovor o prevozu:

1) prije putovanja:

- (1) opšti uslovi ugovora,
- (2) red vožnje i uslovi najbržeg putovanja,
- (3) red vožnje i uslovi najjeftinijih cijena karata,
- (4) pristupačnost, uslovi pristupa i postojanje prostorija u vozu namijenjenih osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću,
- (5) pristupačnost i uslovi pristupa za bicikl,
- (6) raspoloživost sjedišta u vagonima, prvoj i drugoj klasi kao i kušet-kolima i spavaćim kolima,
- (7) aktivnosti koje mogu dovesti do ometanja ili kašnjenja usluge,
- (8) raspoloživost usluga u vozu,
- (9) procedure za podnošenje zahtjeva za povraćaj izgubljenog prtljaga,
- (10) procedure za podnošenje pritužbi;

2) tokom putovanja:

- (1) usluge u vozu,
- (2) sljedeća stanica,
- (3) kašnjenja,
- (4) informacije o vozovima za putnike koji nastavljaju putovanje,
- (5) pitanja bezbjednosti i sigurnosti.

Prodavci karata koji nude ugovore o prevozu za svoj račun, i organizatori putovanja, pružaju ove informacije kada god je to moguće.

Informacije iz stava 1. ovog člana pružaju se u audio, odnosno zvučnom formatu, odnosno u pisanom obliku, a po mogućnosti i na znakovnom jeziku.

Informacije o redu vožnje, uslovima najbržeg putovanja i uslovima najjeftinijih karata treba da budu istaknuti na Brajevom pismu na blagajni i kod konduktera u vozu.

Radi pružanja informacija i izdavanja karata željeznički prevoznik i prodavac karata moraju koristiti KSIRŽP, uspostavljen u skladu sa tehničkim specifikacijama koje se utvrđuju u skladu sa zakonom kojim se uređuje interoperabilnost željezničkog sistema.

Kašnjenje u smislu ovog člana je vremenska razlika između vremena predviđenog dolaska putnika u skladu sa objavljenim redom vožnje i vremena njihovog stvarnog ili očekivanog dolaska.

Pristup informacijama o saobraćaju i putovanju

Član 97a

Željeznička preduzeća dužna su da drugim željezničkim preduzećima, prodavcima karata i turopreatorima koji prodaju svoje usluge obezbijede pristup minimalnim putnim informacijama navedenim u članu 97, kao i sljedećim operacijama na sistemima za rezervacije:

- 1) zahtjevi za dostupnost usluga željezničkog prevoza, uključujući važeće tarife,
- 2) zahtjevi za rezervaciju usluga željezničkog prevoza,
- 3) zahtjevi za djelimično ili potpuno otkazivanje rezervacije.

Informacije će se distribuirati i pristup će biti odobren na nediskriminatorski način i bez nepotrebnog odlaganja. Jednokratni zahtjev je dovoljan za kontinuiran pristup informacijama. Upravljač infrastrukture i željeznički prevoznik koji su obavezni da informacije stave na

raspolaganje u skladu sa st. 1. i 2. mogu zahtijevati zaključivanje ugovora ili drugog aranžmana na osnovu kojih se informacije distribuiraju ili im se dozvoljava pristup.

Odredbe i uslovi bilo kog ugovora ili aranžmana za korišćenje informacija neće nepotrebno ograničavati mogućnosti njihove ponovne upotrebe ili se koristiti za ograničavanje konkurencije.

Željeznička preduzeća mogu zahtijevati od drugih željezničkih preduzeća, turoperatora i prodavaca karata pravičnu, razumnu i srazmernu finansijsku nadoknadu za troškove nastale prilikom obezbjeđivanja pristupa, a menadžeri infrastrukture mogu zahtijevati nadoknadu u skladu sa važećim pravilima.

Raspoloživost karata

Član 98

Željeznički prevoznici izdaju, gde je moguće, karte, jedinstvene karte i rezervacije putnicima na najmanje od navedenih načina prodaje:

- 1) na blagajnama za prodaju karata ili prodajnim automatima;
- 2) telefonom, preko interneta ili neke druge široko dostupne informacione tehnologije;
- 3) u vozu.

Bez uticaja na st. 3. i 4. ovog člana, željeznički prevoznici izdaju karte za pružanje usluga u skladu sa ugovorom o obavezi javnog prevoza na najmanje jedan od navedenih načina prodaje:

- 1) na blagajnama za prodaju karata ili prodajnim automatima;
- 2) u vozu.

Željeznički prevoznici moraju ponuditi mogućnost kupovine karata za svoje usluge u vozu, osim kada je to ograničeno ili nemoguće iz razloga bezbednosti ili obavezne rezervacije.

Kada na stanici polaska ne postoji blagajna za prodaju karata ili prodajni automat, putnici na stanici moraju biti obaviješteni o:

- 1) mogućnosti za kupovinu karata telefonom ili preko Interneta ili u vozu, kao i o procedurama za takvu kupovinu;
- 2) najbližoj željezničkoj stanici ili mjestu na kojem postoji blagajna za prodaju karata odnosno prodajni automat.

Ako u vozu nema osoblja, željeznički prevoznik će obavijestiti osobe sa invaliditetom da li da kupe kartu.

Osobe sa invaliditetom su priznate kao takve u skladu sa relevantnim nacionalnim zakonom i praksom zemlje u kojoj imaju prebivalište.

Karte za uzastopna putovanja

Član 98a

Kada putničke usluge na daljinu ili regionalnu željeznicu obavlja jedini željeznički prevoznik, taj prevoznik će ponuditi kartu za uzastopna putovanja za te usluge.

U svrhu stava 1. izraz „jedini željeznički prevoznik“ takođe uključuje sve željezničke prevoznike koji su ili u potpunom vlasništvu istog vlasnika ili koji su u potpunosti u vlasništvu jednog od uključenih željezničkih prevoznika.

Za putovanja koja uključuju jednu ili više veza, putnik će biti obaviješten prije kupovine karte ili karata da li ta karta ili te karte predstavljaju kartu za uzastopna putovanja.

Za putovanja koja uključuju jednu ili više veza, karta ili karte, kupljene u jednoj komercijalnoj transakciji od željezničkog prevoznika, predstavljaju ulaznu kartu i željeznički prevoznik je odgovoran u skladu sa ovim zakonom ako putnik propusti jednu ili više veza.

Kada se karta ili karte kupuju u jednoj komercijalnoj transakciji, a prodavac karata ili organizator putovanja kombinuje karte na sopstvenu inicijativu, prodavac karata ili turoperator koji je prodao kartu ili karte biće dužan da nadoknadi ukupan iznos plaćeni tu transakciju za kartu ili karte i, štaviše, da plati nadoknadu u iznosu od 75% tog iznosa u slučaju da putnik propusti jednu ili više linija.

Za postupanje po zahtjevima i eventualnim pritužbama putnika iz stava 5. odgovorni su prodavci karata ili organizatori putovanja. Naknade iz stava 5. plaćaju se u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva.

Obaveze iz st. 4. i 5. ne primjenjuju se ako je navedeno na kartama, ili na drugom dokumentu ili elektronskim putem na način koji omogućava putniku da reprodukuje informacije za buduću upotrebu, da karte predstavljaju posebne ugovore o prevozu, a putnik je o tome obaviješten prije kupovine.

Teret dokazivanja da su putniku dostavljeni podaci iz ovog člana snosi željeznički prevoznik, turoperator ili prodavac karata koji je prodao kartu ili karte.

Prevoz bicikala vozom **Član 99**

Željeznički prevoznici dozvoljavaju putnicima da unesu bicikl u putnički voz, gdje je to prikladno, uz naknadu, ako se njima jednostavno rukuje, ako to ne utiče negativno na određenu željezničku uslugu i ako vozni park dozvoljava.

U vozovima za koje je potrebna rezervacija, biće moguće izvršiti rezervaciju za prevoz bicikla.

Ako je putnik rezervisao bicikl, a prevoz tog bicikla je odbijen bez opravdanog razloga, putnik ima pravo na preismjeravanje ili nadoknadu, nadoknadu i pomoć u skladu sa ovim članom.

Ako u vozu postoje određena mjesta za bicikle, putnici će na tim mjestima odložiti svoje bicikle. Tamo gdje takva mjesta nijesu dostupna, putnici će svoje bicikle držati pod nadzorom i uložiti sve razumne napore da osiguraju da njihovi bicikli ne nanose štetu ili štetu drugim putnicima, opremi za kretanje, prtljagu ili željeznici.

Željeznički prevoznici objavljuju svoje uslove za prevoz bicikala, uključujući ažurne informacije o raspoloživosti kapaciteta, korišćenjem telematskih aplikacija na svojim zvaničnim internet stranicama.

Prilikom pokretanja postupaka nabavke novog voznog parka, ili prilikom izvršenja veće nadogradnje postojećeg voznog parka zbog čega je potrebna dozvola za stavljanje u promet novog vozila, željeznički prevoznici su dužni da obezbijede da vozne kompozicije u kojima se to vozno vozilo koristi budu opremljene adekvatnim brojem mjesta za bicikle. Ovaj stav se ne primjenjuje u odnosu na vagone restorane ili vagone za spavanje.

Željeznički prevoznici određuju odgovarajući broj mjesta za bicikle uzimajući u obzir veličinu vozne kompozicije, vrstu usluge i potražnju za prevozom bicikala. Svaka kompozicija mora imati najmanje četiri mjesta za bicikle.

Odgovornost za putnike i prtljag **Član 100**

U skladu sa odredbama Poglavlja V ovog zakona, i ne dovodeći u pitanje važeći zakon kojim se putnicima odobrava dalja naknada za štetu, odgovornost željezničkih preduzeća u pogledu putnika i njihovog prtljaga biće regulisana odredbama podzakonskog akta, pomenutog u članu 105c.

Čak i u situaciji kada željeznički prevoznik ospori svoju odgovornost za fizičku povredu putnika, dužan je da uloži razuman napor da pomogne putniku da traži odštetu od trećeg lica.

Odgovornost za kašnjenja, propuštene veze i otkazivanja **Član 100a**

U skladu sa odredbama Poglavlja V, odgovornost željezničkih preduzeća za kašnjenja, propuštene veze i otkazivanja reguliše se odredbama podzakonskog akta iz člana 105c.

Pomoć putnicima

Član 100b

U slučaju kašnjenja u dolasku ili odlasku, ili otkazivanja usluge, putnici se obavještavaju o situaciji i o predviđenom vremenu polaska i predviđenom vremenu dolaska usluge ili zamjenske usluge od strane željezničkog prevoznika ili upravljača stanice čim takve informacije budu dostupne. Kada prodavci karata i turoperatorima imaju takve informacije, oni će ih takođe dati putniku.

Kada kašnjenje iz stava 1. iznosi 60 minuta ili više, ili je usluga otkazana, željeznički prevoznik koji obavlja odloženu ili otkazanu uslugu dužan je da putnicima besplatno ponudi:

1) obroci i osvježavajuća pića u razumnom odnosu na vrijeme čekanja, ako su dostupni u vozu ili na stanici, ili se razumno mogu nabaviti, uzimajući u obzir kriterijume kao što su udaljenost od dobavljača, vrijeme potrebno za isporuku i trošak;

2) smještaj i prevoz između željezničke stanice i mjesta smještaja, u slučajevima kada je neophodan boravak od jedne ili više noći ili je potreban dodatni boravak, gdje i kada je to fizički moguće. U slučajevima kada je takav boravak neophodan zbog vanrednih okolnosti koje nijesu povezane sa radom željeznice ili ponašanja trećeg lica koje prevoznik nije mogao da izbjegne, željeznički prevoznik može ograničiti trajanje smještaja na najviše tri noći. Zahtjevi za pristup osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću i potrebe pasa pomagača će se uzeti u obzir kad god je to moguće;

3) ako je voz blokiran na pruzi, prevoz od voza do željezničke stanice, do alternativnog mjesta polaska ili do krajnjeg odredišta usluge, gdje i kada je to fizički moguće.

Ako je željeznička usluga prekinuta i više se ne može nastaviti ili se ne može nastaviti u razumnom roku, željeznički prevoznici će putnicima u najkraćem mogućem roku obezbijediti alternativne usluge prevoza i izvršiti potrebne aranžmane.

Željeznički prevoznici će obavijestiti pogođene putnike kako da zatraže potvrdu da je željeznička usluga pretrpela kašnjenje, dovela do propuštene veze ili da je otkazana. Ova potvrda će se takođe primjenjivati u vezi sa odredbama o naknadi za kašnjenje.

Prilikom primjene st. 1. do 4. ovog člana, željeznički prevoznik koji prevozi posebnu pažnju obraća na potrebe osoba sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću, kao i na potrebe lica u pratnji i pasa pomagača.

Pravo na prevoz osoba sa invaliditetom i osoba sa smanjenom pokretljivošću

Član 101

Željeznički prevoznici i upravljači infrastrukturom, uz aktivno učešće reprezentativnih organizacija osoba sa invaliditetom i osoba sa smanjenom pokretljivošću utvrđuju ili uvode nediskriminativna pravila pristupa u svrhu prevoza osoba sa invaliditetom i osoba sa smanjenom pokretljivošću.

Upravljač infrastrukture ili upravljač stanice i željeznički prevoznik će se dogovoriti o obezbjeđivanju i upravljanju pomagalicama za ukrcavanje, kao i o pružanju pomoći i alternativnog prevoza kako bi se utvrdilo koja je strana odgovorna za rad sredstava za ukrcavanje i alternativni transport. Upravljač infrastrukture ili upravljač stanice i željeznički prevoznik će obezbijediti da podjela odgovornosti sa kojom se dogovore bude najefikasnije opšte rješenje.

Pravilima iz stava 1. utvrđuju se uslovi za ostvarivanje prava iz člana 102a.

Rezervacije i karte se prodaju osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću bez dodatnih troškova.

Željeznički prevoznik, prodavac karata ili organizator putovanja ne mogu odbiti prihvatanje rezervacije, ili izdavanje karte, osobi sa invaliditetom ili osobi sa smanjenom pokretljivošću, ili zahtjevati da ova osoba bude u pratnji druge osobe, sve dok to nije neophodno u skladu sa pravilima pristupa iz stava 1. ovog člana.

Informacije osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću

Član 102

Po zahtjevu, željeznički prevoznik, prodavac karata ili organizator putovanja pružaju osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću informacije o pristupačnosti željezničkih usluga i o uslovima pristupa voznim sredstvima u skladu sa pravilima pristupa iz člana 101. stav 1. ovog zakona i informišu osobe sa invaliditetom i osobe sa smanjenom pokretljivošću o raspoloživom prostoru u vozu.

Željeznički prevoznik, prodavac karata ili turoperator, na zajev, licima sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti dostavlja informacije o dostupnosti željezničkih usluga i uslovima pristupa voznom parku u skladu sa pravilima pristupa iz člana 101. stav 1. ovog zakona, i obavještava lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću o raspoloživom prostoru u vozu.

Željeznički prevoznik, prodavac karata ili turoperator će na zahtjev pismeno obavijestiti dotičnu osobu sa invaliditetom ili osobom sa smanjenom pokretljivošću o razlozima u roku od pet radnih dana od odbijanja da prihvati rezervaciju ili da izda kartu ili o izricanju ograničenja uslova da bude u pratnji. Željeznički prevoznik, prodavac karata ili organizator putovanja će uložiti razumne napore da dotičnom licu predlože prihvatljiv alternativni prevoz uzimajući u obzir njegove ili njene potrebe pristupačnosti.

U stanicama bez osoblja, željeznički prevoznici i rukovodioci stanica dužni su da obezbijede da se lako dostupne informacije, uključujući i u pristupačnim formatima, prikazuju u skladu sa pravilima pristupa iz člana 101. stav 1. u vezi sa najbližim stanicama sa osobljem i u vezi sa direktno dostupnom pomoći licima sa invalidima i osobama sa smanjenom pokretljivošću.

Pomoć na željezničkim stanicama i u vozovima

Član 102a

Licima sa invaliditetom ili osobama sa smanjenom pokretljivošću pruža se pomoć na sljedeći način:

1) lični asistent, priznat kao takav u skladu sa nacionalnim zakonom, može da putuje po posebnoj tarifi i, ako je primjenjivo, besplatno i da sjedi, gdje je to izvodljivo, pored osobe sa invaliditetom;

2) ako željeznički prevoznik zahtjeva da putnik bude u pratnji u vozu u skladu sa članom 101. stav 5., lice u pratnji ima pravo da putuje besplatno i da sjedi, gdje je to izvodljivo, pored lica sa invaliditetom ili osobom sa smanjenom pokretljivošću;

3) psu pomoćniku je dozvoljeno da ih prati u skladu sa nacionalnim zakonom;

4) za vozove bez osoblja, rukovodioci stanica ili željeznički prevoznici pružaju besplatnu pomoć, u skladu sa pravilima pristupa iz člana 101. stav 1., prilikom ulaska i izlaska iz voza kada u stanici dežura obučeno osoblje;

5) pri polasku, tranzitu ili dolasku na željezničku stanicu sa osobljem, upravnik stanice ili željeznički prevoznik će pružiti besplatnu pomoć na način da to lice može da se ukrca u voz, da pređe na priključnu željezničku uslugu za koje on ili ona imaju kartu, ili da izađu iz voza, pod uslovom da ima obučeno osoblje na dužnosti. Ako je potreba za pomoći unaprijed obaviještena u skladu sa tačkom 1. člana 102b, upravnik stanice ili željeznički prevoznik će obezbijediti da se pomoć pruži na zahtjev;

6) na stanicama bez osoblja, željeznički prevoznici pružaju besplatnu pomoć u vozu i prilikom ukrcavanja i izlaska iz voza ako je voz u pratnji obučenog osoblja;

7) u nedostatku obučenog pratećeg osoblja u vozu i na stanici, rukovodioci stanica ili željeznički prevoznici dužni su da učine sve razumne napore da licima sa invaliditetom ili licima sa smanjenom pokretljivošću omoguće putovanje željeznicom;

8) željeznički prevoznici će uložiti sve razumne napore da licima sa invaliditetom ili licima sa smanjenom pokretljivošću obezbijede pristup istim uslugama na vozovima kao i ostalim putnicima, kada ta lica ne mogu samostalno i bezbjedno da imaju pristup tim uslugama.

Uslovi pod kojima se pruža pomoć Član 102b

Željeznički prevoznici, upravnici stanica, prodavci karata i turoperator i će sarađivati u cilju pružanja besplatne pomoći osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću, kako je navedeno u članovima 101. i 102.a, nudeći jedinstveni mehanizam obavještanja, u skladu sa sljedećim:

1) pomoć se pruža pod uslovom da je željeznički prevoznik, upravnik stanice, prodavac karata ili turoperator kod kojeg je karta kupljena, odnosno jedinstvena kontaktna tačka iz tačke 6), gde je to primjenjivo, obaviješten o potreba putnika za takvom pomoći:

- najmanje 36 sati prije nego što je pomoć potrebna,
- najmanje 24 sata prije nego što je pomoć potrebna,

Dovoljno je jedno obavještenje po putovanju. Takva obavještenja će biti prosljeđena svim željezničkim preduzećima i rukovodiocima stanica uključenim u putovanje.

Takva obavještenja će biti prihvaćena bez dodatnih troškova, bez obzira na sredstva komunikacije koja se koriste.

Kada karta ili sezonska karta dozvoljavaju više putovanja, jedno obavještenje će biti dovoljno pod uslovom da se obezbijede adekvatne informacije o vremenu narednih putovanja, i u svakom slučaju dovoljno rano prije nego što je prva potrebna pomoć, u skladu sa periodima za obavještenje pomenuto u1). Putnik ili njegov/njen predstavnik će uložiti sve razumne napore da obavijeste o bilo kakvom poništenju takvih narednih putovanja najmanje 12 sati unaprijed.

2) željeznički prevoznici, upravnici stanica, prodavci karata i turoperator dužni su da preduzmu sve potrebne mjere za prijem obavještenja. Kada prodavci karata nijesu u mogućnosti da obrade takva obavještenja, oni će navesti alternativna mjesta kupovine ili alternativna sredstva za slanje obavještenja;

3) ako nije obavljeno obavještenje u skladu sa tačkom 1.), željeznički prevoznik i upravnik stanice dužni su da učine sve potrebne napore da pruže pomoć na način da lice sa invaliditetom ili lice sa smanjenom pokretljivošću može da putuje;

4) ne dovodeći u pitanje tačku 6) ovog člana, upravnik stanice ili drugo ovlašćeno lice odrediće mjesta na kojima lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću mogu prijaviti dolazak u željezničku stanicu i zatražiti pomoć. Nadležnost za određivanje tih tačaka i davanje informacija o njima utvrđuje se pravilima pristupa iz člana 101. stav 1.;

5) pomoć se pruža pod uslovom da se lice sa invaliditetom, odnosno lice sa smanjenom pokretljivošću pojavi na određenom mjestu u vrijeme koje odredi željeznički prevoznik ili upravnik stanice koja pruža tu pomoć. Bilo koje predviđeno vrijeme ne smije biti duže od 60 minuta prije objavljenog vremena polaska ili vremena u koje se svi putnici pozivaju da se prijave. lično, lice se mora pojaviti na određenom mjestu najmanje 30 minuta prije objavljenog vremena polaska ili prije vremena kada se svi putnici pozivaju da se prijave;

6) rukovodioci stanica i željeznički prevoznici uspostavljaju Jedinstvenu kontaktnu tačku za osobe sa invaliditetom i lica smanjene pokretljivosti. Uslovi za rad Jedinstvene kontakt tačke utvrđuju se pravilima pristupa iz člana 101. stav 1. Jedinstvena kontaktna tačka je dužna da:

- (i) prihvata zahtjeve za pomoć na stanicama;
- (ii) saopštavanje pojedinačnih zahtjeva za pomoć upravicima stanica i željezničkim prevoznicima; i
- (iii) obezbijediti informacije o pristupačnosti.

Nadoknada za opremu za kretanje, pomoćne uređaje i pse pomagače

Član 102c

Kada željeznički prevoznici i rukovodioci stanica prouzrokuju gubitak ili oštećenje opreme za kretanje, uključujući invalidska kolica i pomoćne uređaje, ili gubitak ili povredu pasa pomagača koje koriste osobe sa invaliditetom i osobe sa smanjenom pokretljivošću, oni će biti odgovoran za taj gubitak, štetu ili povredu, i obezbijedi nadoknadu bez nepotrebnog odlaganja. Ta naknada će se sastojati od:

1) troškove zamjene ili popravke izgubljene ili oštećene pokretne opreme ili pomoćnih sredstava;

2) troškove zamjene ili lečenja povrede psa pomagača koji je izgubljen ili povrijeđen i

3) razumne troškove privremene zamjene opreme za kretanje, pomoćnih sredstava ili pasa pomagača ako takvu zamjenu ne obezbijedi željeznički prevoznik ili upravnik stanice u skladu sa stavom 2.

Tamo gde se primenjuje stav 1, željeznički prevoznici i rukovodioci stanica će brzo uložiti sve razumne napore da obezbijede hitno potrebne privremene zamene za opremu za kretanje ili pomoćne uređaje. Licu sa invaliditetom ili licu smanjene pokretljivosti dozvoljava se da zadrži tu privremenu zamjensku opremu ili uređaj do isplate naknade iz stava 1. ovog člana.

Obuka osoblja

Član 102d

Željeznički prevoznici i šefovi radnih jedinica dužni su da obezbijede da svo osoblje, uključujući i novozaposleno, koje na svojim redovnim dužnostima pruža direktnu pomoć osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću, prođe obuku u vezi sa invaliditetom kako bi znali kako da zadovolje potrebe osoba sa invaliditetom i osoba sa smanjenom pokretljivošću.

Oni će takođe obezbijediti obuku i redovne kurseve osvežavanja znanja o potrebama osoba sa invaliditetom i osoba sa smanjenom pokretljivošću za svo osoblje koje radi na stanici ili u vozovima, a koje se direktno bavi putnicima.

Željeznički prevoznici i šefovi radnih jedinica mogu prihvatiti učešće, u obuci iz stava 1. i 2. ovog člana, zaposlenih sa invaliditetom, a mogu razmotriti i učešće putnika sa invaliditetom i putnika sa smanjenom pokretljivošću, odnosno organizacija koje ih predstavljaju.

Reklamacije

Član 103

Željeznički prevoznici i šefovi radnih jedinica moraju uspostaviti mehanizam za postupanje po pritužbama u vezi sa pravima putnika propisanih ovim zakonom. Željeznički prevoznici su dužni da putnicima na svojoj internet stranici i na druge odgovarajuće načine učine kontakt podatke i radni jezik u vezi sa podnošenjem pritužbi. Ovaj mehanizam se ne primenjuje u smislu člana 100.

Putnici mogu da podnesu pritužbu svakom željezničkom preduzeću ili upravniku stanice u vezi sa njihovim odgovarajućim oblastima odgovornosti putem mehanizama iz stava 1. Žalba se podnosi u roku od tri mjeseca od incidenta na koji se odnosi. Željeznički prevoznik je dužan da u roku od 30 dana da obrazložen odgovor ili, u opravdanim slučajevima, obavijesti putnika do kog datuma u roku do tri mjeseca od dana prijema reklamacije putnik može očekivati odgovor. Željeznički prevoznici i rukovodioci stanica dužni su da čuvaju podatke neophodne za procjenu žalbe tokom čitavog postupka rješavanja pritužbi, uključujući postupke za rješavanje pritužbi iz članova 105. i 105.a, i te podatke stavljaju na raspolaganje nacionalnim izvršnim organima na njihov zahtjev.

Detalji postupka postupanja po pritužbama biće dostupni javnosti, uključujući osobe sa invaliditetom i osobe sa smanjenom pokretljivošću. Ove informacije će biti dostupne na zahtjev najmanje na crnogorskom jeziku.

Željeznički prevoznik na svojoj internet stranici objavljuje godišnje podatke o broju i kategoriji primljenih pritužbi u vezi sa pravima putnika propisanim ovim zakonom, vremenu odgovora i mogućim radnjama za unapređenje.

Informisanje putnika o njihovim pravima

Član 104

Pri prodaji karata za putovanje željeznicom, željeznički prevoznici, upravljači infrastrukturom i organizatori putovanja informišu putnike o njihovim pravima iz čl. 93-103. ovog zakona, kao i o kontakt informacijama Agencije.

Nacionalni izvršni organ

Član 104a

Agencija je organ nadležan za ostvarivanje prava putnika i preduzima potrebne mjere da obezbijedi poštovanje prava putnika.

Agencija je nezavisan u svojoj organizaciji, odlukama o finansiranju, pravnoj strukturi i donošenju odluka od bilo kog upravljača infrastrukture, organa za naplatu, organa za dodjelu sredstava ili željezničkog prevoznika.

Željeznički prevoznici, upravnici stanica, upravljači infrastrukture, prodavci karata i turoperatori dužni su da agenciji na njihov zahtjev, bez nepotrebnog odlaganja, a u svakom slučaju, u roku od mjesec dana od prijema zahtjeva, dostave relevantne dokumente i informacije. U složenim slučajevima, agencija može ovaj rok produžiti na najviše tri mjeseca od prijema zahtjeva.

Svake dvije godine, agencija objavljuje izveštaj sa statistikom o svojoj djelatnosti, uključujući i primjenjene kazne do 30. juna naredne kalendarske godine.

Željeznički prevoznici svoje kontakt podatke daju agenciji.

Pravo na podnošenje pritužbe

Član 105

Korisnici usluga koji smatraju da im je uskraćeno pravo utvrđeno čl. 93-104 ovog zakona, mogu podnijeti pritužbu za zaštitu svojih prava, odnosno pravnih interesa, agenciji u roku od tri mjeseca od prijema obavještenja o odbijanju prvobitne pritužbe željezničkom prevozniku ili upravniku stanice, osim ako nije drugačije propisano posebnim zakonom. Ako ne dobije odgovor u roku od tri mjeseca od podnošenja prvobitne reklamacije, putnik ima pravo da se žali Agenciji. Kada je potrebno, agencija obavještava podnosioca žalbe o njegovom ili njenom pravu na žalbu radi pokretanja upravnog spora radi traženja individualnog obeštećenja.

Uslugom od opšteg interesa smatra se usluga koju pružalac usluge pruža korisnicima u obavljanju djelatnosti od javnog interesa.

Svaki putnik može da se žali agenciji na navodno kršenje ovog poglavlja.

Agencija će potvrditi prijem pritužbe u roku od dvije nedjelje od prijema. Postupak postupanja po pritužbama traje najviše tri mjeseca od dana formiranja spisa pritužbi. Za složene slučajeve to tijelo može da produži taj rok na šest mjeseci. U tom slučaju, obavještava putnika o razlozima za produženje i o očekivanom vremenu potrebnom za okončanje postupka. Samo oni predmeti koji uključuju pravni postupak mogu trajati duže od šest mjeseci.

Postupak postupanja po pritužbama biće dostupan osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću.

Protiv rešenja iz stava 4. ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Pritužbe putnika u vezi sa incidentom na teritoriji Crne Gore sa željezničkim prevoznikom čiju je dozvolu izdala druga država rješava nacionalni izvršni organ ili drugi organ koji ta država odredi. Agencija će olakšati rješavanje pritužbe u skladu sa članom 105a.

Sve pritužbe koje se odnose na navodne prekršaje od strane upravljača stanica ili infrastrukture do kojih je došlo na teritoriji Crne Gore rješava agencija.

U okviru saradnje iz člana 105a, agencija može odstupiti od stava 7. ili 8. ovog člana, ili oba, ako se iz opravdanih razloga, a posebno onih koji se odnose na jezik ili mjesto stanovanja, i ako je u interesu putniku.

Razmjena informacija i prekogranična saradnja između nacionalnih organa za sprovođenje postupka Član 105a

Agencija razmjenjuje sa nacionalnim izvršnim organima iz drugih zemalja informacije o principima i praksi rada i odlučivanja u cilju koordinacije.

U složenim slučajevima kao što su oni koji se odnose na više pritužbi ili više operatera, prekogranična putovanja ili nezgode na teritoriji Crne Gore u slučaju kada je dozvolu prevoznika izdala druga država, a posebno kada je nejasno koji nacionalni izvršni organ je nadležan, ili kada bi to olakšalo ili ubrzalo rješavanje pritužbe, administrativni organ će sarađivati sa nacionalnim izvršnim organima iz drugih zemalja kako bi identifikovao vodeće tijelo, koje će služiti kao jedinstvena kontaktna tačka za putnike. Sva uključena nacionalna izvršna tijela će sarađivati kako bi olakšali rješavanje pritužbe, uključujući razmjenu informacija, pomoć u prevodu dokumenata i pružanje informacija o okolnostima incidenata. Agencija obavještava putnike koji organ djeluje kao vodeći organ.

Kazne Član 105b

Ministarstvo nadležno za saobraćaj propisuje pravila o kaznama koje se primjenjuju za kršenje ovog poglavlja i preduzima sve potrebne mjere da obezbijedi njihovo sprovođenje. Predviđene kazne će biti efikasne, srazmjerne i odgovarajuće.

U okviru saradnje iz člana 105a, agencija će, na zahtjev stranog državnog organa za sprovođenje pritužbe, ispitati povredu prava putnika koju je utvrdio taj organ i po potrebi izreći kazne.

Elementi navedeni u podzakonskom aktu Član 105c

Podzakonskim aktom se utvrđuju posebna pravila za:

- 1) zaključenje i izvršenje ugovora o prevozu,
- 2) prevoz ručnog prtljaga, životinja, registrovanog prtljaga i vozila,
- 3) odgovornost prevoznika,
- 4) odgovornost putnika,
- 5) ostvarivanje prava,
- 6) odnosi između prevoznika,
- 7) zajednički obrazac zahtjeva za nadoknadu i odštetu u vezi sa kašnjenjem, propuštenim vezama i otkazima.

VI. PREVOZ OD OPŠTEG INTERESA U ŽELJEZNIČKOM SAOBRAĆAJU

Oblast primjene Član 106

Prevoz od opšteg interesa u željezničkom saobraćaju je međunarodni, regionalni i lokalni prevoz putnika.

Obaveza javnog prevoza Član 107

Nadležna agencija može, radi obezbeđenja prevoza od opšteg interesa, željezničkom prevozniku utvrditi obavezu javnog prevoza.

Kriterijumi za utvrđivanje obaveze javnog prevoza su:

- 1) postojanje opšteg interesa;
- 2) dostupnost drugih vrsta prevoza;
- 3) troškovi zamjene prevoza u željezničkom saobraćaju drugim vidom prevoza;
- 4) kvalitativne i kvantitativne mogućnosti željezničkog prevoznika.

Ugovor Član 108

Prava, obaveze i odgovornosti željezničkog prevoznika i nadležnog organa u vezi sa obavezom javnog prevoza uređuju se upravnim ugovorom o obavezi javnog prevoza, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju upravni ugovori.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, obaveze javnog prevoza koje za cilj imaju određivanje maksimalnih tarifa za sve putnike ili za određene kategorije putnika takođe mogu biti uređene opštim pravilima.

Nadležna agencija pruža željezničkom prevozniku nadoknadu za obavezu javnog prevoza u iznosu neto finansijskog rezultata, pozitivnog ili negativnog, za nastale troškove i ostvarene prihode u skladu sa tarifnim obavezama ustanovljenim opštim pravilima na način koji onemogućava isplatu previsoke nadoknade za obavezu javnog prevoza. Nadležna agencija zadržava pravo da obaveze javnog prevoza za koje su određene maksimalne tarife uključi u ugovore o tim obavezama.

Nadležna agencija ima pravo da u ugovoru grupiše usluge koje pokrivaju troškove sa uslugama koje ne pokrivaju troškove.

Nadoknade za obaveze javnog prevoza po zaključenim ugovorima o obavezi javnog prevoza ili sa opštim pravilima, moraju se obračunavati u skladu sa pravilima o obračunavanju nadoknade za obavezu javnog prevoza koje propisuje Vlada.

Ne dovodeći u pitanje zakonodavstvo koje se odnosi na državnu pomoć i zaštitu konkurencije, iz ugovora o obavezi javnog prevoza mogu se isključiti opšta pravila o novčanoj naknadi za obaveze javnih usluga kojima se utvrđuju maksimalne tarife za učenike, studente, pripravnike i lica sa invaliditetom.

Sadržaj ugovora Član 109

Ugovor o obavezi javnog prevoza i opšta pravila sadrže naročito odredbe kojima se:

- 1) jasno utvrđuju obaveze željezničkog prevoznika koje se odnose na obavezu javnog prevoza, kao i relacije na koje se ta obaveza odnosi;

2) utvrđuju parametri na osnovu kojih se izračunava iznos nadoknade za obavezu javnog prevoza, kao i priroda i obim eventualno dodijeljenih isključivih prava, na način koji onemogućuje isplatu previsoke nadoknade za obavezu javnog prevoza, odnosno tako da se onemogući da iznos te nadoknade premaši iznos potreban da se pokriju neto finansijski rezultati učinjenih troškova i ostvarenih prihoda vršenjem obaveze javnog prevoza, uzimajući u obzir dio prihoda koji zadržava željeznički prevoznik i primjerenu dobit;

3) uređuje podjela troškova vezanih za obavezu javnog prevoza. Ovi troškovi posebno mogu uključivati troškove za osoblje, energiju, cijene pristupa i cijene usluga iz člana 15. ovog zakona, održavanje i popravku vozničkih sredstava i instalacije neophodne za obavezu javnog prevoza, fiksne troškove i odgovarajući povraćaj kapitala;

4) uređuje podjela prihoda od prodaje karata, odnosno koji prihod željeznički prevoznik može zadržati, isplatiti ga nadležnom organu, ili se može podijeliti između njih;

5) određuje trajanje ugovora o obavezi javnog prevoza;

6) utvrđuju zahtjevi kvaliteta uključujući obezbjeđivanje pristupačnog prelaza za putnike sa invaliditetom, ako nadležni organ, u skladu sa zakonom, zahtijeva od željezničkog prevoznika da poštuje određene zahtjeve kvaliteta;

7) utvrđuje nivo kvaliteta usluge koju obezbjeđuje željeznički prevoznik (kontinuitet, redovitost, pouzdanost, kapaciteti, pristupačnost za putnike sa invaliditetom, minimalni standardi kvaliteta izvršenja obaveze javnog prevoza - informisanje, raspoloživost i izdavanje vozničkih karata i sl.);

8) utvrđuju pokazatelji za ocjenu kvaliteta ugovorene obaveze javnog prevoza, sa obrascima tabela koje popunjava željeznički prevoznik i dostavlja nadležnom organu;

9) utvrđuje obaveza željezničkog prevoznika da izvještava nadležna agencija o realizaciji ugovornih obaveza, uključujući način i dinamiku izvještavanja, uz propisane obrasce izvještaja koje željeznički prevoznik dostavlja nadležnom organu;

10) utvrđuju posljedice neizvršavanja ili neurednog izvršavanja ugovornih obaveza;

11) utvrđuje postupak izmjene ugovora.

Isključivo pravo u smislu ovog člana je pravo kojim se željeznički prevoznik ovlašćuje da pruža određene usluge javnog prevoza putnika željeznicom na određenoj trasi voza ili mreži ili na određenom području, uz isključivanje svih drugih željezničkih prevoznika.

Dodjela ugovora

Član 110

Ugovor o obavezi javnog prevoza može se dodijeliti:

1) na osnovu odluke nadležnog organa o neposrednom dodjeljivanju ugovora o obavezi javnog prevoza;

2) na osnovu javnog konkursa, otvorenog za sve željezničke prevoznike.

U slučaju dodjele ugovora iz stava 1. tačka 1) ovog člana, ugovor o obavezi javnog prevoza ne može trajati duže od deset godina, a u slučaju dodjele ugovora iz stava 1. tačka 2) ovog člana, ugovor o obavezi javnog prevoza ne može trajati duže od 15 godina.

Trajanje ugovora o obavezi javnog prevoza koji se odnose na više vidova prevoza ograničava se na 15 godina ako prevoz željeznicom predstavlja više od 50% vrijednosti predmetnih usluga.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, trajanje ugovora o obavezi javnog prevoza, imajući u vidu uslove amortizacije sredstava, po potrebi se može produžiti za najviše polovinu trajanja ugovora iz stava 2. ovog člana, ako željeznički prevoznik obezbjeđuje sredstva koja čine značajan dio ukupnih sredstava potrebnih za izvršenje obaveze javnog prevoza obuhvaćenih ugovorom o obavezi javnog prevoza i povezana su prvenstveno sa uslugama prevoza putnika koje su obuhvaćene ugovorom o obavezi javnog prevoza.

Ako je to opravdano amortizacijom kapitala u vezi sa izuzetnim investicijama u željezničku infrastrukturu i vozna sredstva i ako je ugovor dodijeljen u konkurentskom tenderskom postupku, ugovor o javnom prevozu može trajati i duže.

Postupak i način dodjele ugovora o obavezi javnog prevoza na osnovu javnog konkursa

Član 111

Javni konkurs za dodjelu ugovora o obavezi javnog prevoza sprovodi nadležna agencija iz člana 107. ovog zakona, uz poštovanje načela transparentnosti i nediskriminacije.

Nadležna agencija je obavezan da čuva povjerljivost svih tehničkih, ekonomskih, finansijskih i drugih podataka iz dostavljene ponude.

Ako nije drugačije predviđeno zakonom ili sudskom odlukom ili konkursnom dokumentacijom, nijedna strana u pregovorima ne može trećem licu otkriti tehničke, cjenovne ili druge elemente u vezi sa razgovorima, komunikacijom ili pregovorima bez saglasnosti druge strane.

Na tajnost dokumentacije u postupcima dodjele ugovora o obavezi javnog prevoza primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju javne nabavke.

Nadležni organi su dužni da najkasnije godinu dana prije objavljivanja poziva za podnošenje ponuda ili godinu dana prije neposredne dodjele, na sajtu nadležnog organa objave najmanje sljedeće informacije:

- 1) naziv i adresa nadležnog organa;
- 2) predviđeni način dodjeljivanja;
- 3) usluge i područja koja mogu biti obuhvaćena dodjelom i
- 4) predviđeni datum početka i trajanje ugovora o obavezi javnog prevoza.

Nadležni organi mogu odlučiti da ove informacije ne objave ako se ugovor o obavezi javnog prevoza odnosi na pružanje usluga javnog prevoza putnika u obimu do 50.000 km.

Ako posle objavljivanja dođe do izmjene informacija, nadležna agencija će bez odlaganja objaviti ispravku. Takva ispravka ne dovodi u pitanje utvrđeni dan direktne dodjele ili poziva za učešće na tenderu.

Nadležna agencija može javno objaviti svoje namjere za dodejlu ugovora o obavezi javnog prevoza putnika željeznicom objavljivanjem informativnog obavještenja na internet stranici nadležnog organa. To informativno obavještenje će sadržati detaljan opis usluga koje su predmet ugovora koji će se dodijeliti, kao i vrstu i trajanje ugovora. Operateri mogu da ispolje svoj interes u roku koji odredi nadležni organ, a koji ne može biti kraći od 60 dana od objavljivanja obavještenja.

Operateri javnog prevoza dužni su da se pridržavaju obaveza koje važe u oblasti socijalnog i radnog prava i zaštite potrošača.

Nadležni organi mogu zahtijevati da izabrani operator javnog prevoza osoblju koje je prethodno bilo angažovano na pružanju usluga dodijeli sva prava koja bi im bila na raspolaganju da je došlo do promjene poslodavca u smislu zakona kojim se uređuje oblast rada.

Ako nadležni organi od operatora javnog prevoza zahtijevaju da poštuje određene socijalne standarde, ti standardi će biti sadržani u konkursnoj dokumentaciji i u ugovorima o obavezi javnog prevoza, kao i spisak osoblja na koje se takvi zahtjevi odnose, uz transparentan prikaz svih detalja koji se tiču njihovih ugovornih prava i uslova pod kojima se smatra da su zaposleni povezani sa uslugama.

Ako nadležni organi zahtijevaju od operatora javnog prevoza da poštuje određene standarde kvaliteta, ovi standardi se uključuju u konkursnu dokumentaciju i u ugovore o obavezi javnog prevoza.

Konkursna dokumentacija i ugovori o obavezi javnog prevoza na transparentan način utvrđuju da li i u kom obimu postoji mogućnost zaključenja podugovora. U slučaju podugovaranja, operator kojem je u skladu sa ovim zakonom povjereno vršenje usluga javnog prevoza putnika

dužan je da sam pruža veći dio tih usluga. Ugovor o obavezi javnog prevoza utvrđuje uslove podugovaranja u skladu sa zakonom kojim se uređuju javne nabavke.

U cilju povećanja konkurencije između željezničkih prevoznika, nadležna agencija može odlučiti da se ugovori za usluge javnog prevoza putnika željeznicom koji pokrivaju djelove iste mreže ili paketa trasa dodjeljuju različitim željezničkim prevoznicima. U tom cilju, nadležni organi mogu prije pokretanja konkursne procedure, odlučiti da ograniče broj ugovora koji će biti dodijeljeni istom željezničkom prevozniku.

Na postupak i način dodjele ugovora o obavezi javnog prevoza na osnovu javnog konkursa, u dijelu koji nije uređen ovim zakonom, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju javne nabavke.

Direktna dodjela ugovora o obavezi javnog prevoza

Član 112

Nadležni lokalni organ može odlučiti da sam pruža usluge javnog prevoza putnika ili da ugovore o javnim uslugama dodijeli direktno internom operateru, koji je pravno poseban subjekt nad kojim vrši kontrolu sličnu onoj koju vrši nad svojim odjeljenjima.

Interni operater iz stava 1. može učestvovati na konkurentnim tenderima koji se odnose na pružanje usluga javnog prevoza putnika pod uslovom da je donijeta konačna odluka o podnošenju usluga javnog prevoza putnika obuhvaćenih ugovorom internog operatera na fer konkurentnom tenderu i da interni operater nije zaključio nijedan drugi direktno dodijeljen ugovor o obavezi javnog prevoza od dvije godine prije isteka njegove direktno dodijeljene javne usluge.

U nedostatku nadležnog lokalnog organa, st. 1. i 2. ovog člana primjenjuju se na državni organ u korist geografskog područja koje nije nacionalno.

Nadležna agencija može odlučiti da ugovor o obavezi javnog prevoza za usluge javnog prevoza putnika željeznicom dodijeli neposredno:

1) ako smatra da je direktna dodjela opravdana relevantnim strukturnim i geografskim karakteristikama tržišta i mreže u pitanju, a posebno veličinom, karakteristikama potražnje, složenošću mreže, tehničkom i geografskom izolovanošću i uslugama obuhvaćenim ugovorom, i kada takav ugovor bi rezultirao poboljšanjem kvaliteta usluga ili troškovne efikasnosti, ili oboje, u poređenju sa ranije dodijeljenim ugovorom o obavezi javnog prevoza. Na osnovu toga, nadležna agencija objavljuje obrazloženo rešenje;

2) ako su potrebne promjene obima jednog ili više ugovora o obavezi javnog prevoza dodijeljenih na osnovu konkursnog postupka radi optimizacije pružanja javnih usluga;

U vezi sa tačkom 2, nadležna agencija će donijeti obrazloženo rješenje. Trajanje ugovora ne može biti duže od 5 godina. Naknadni ugovor koji se odnosi na istu obavezu javnog prevoza neće se dodijeljivati na osnovu ovih odredbi.

3) ako je prosječna godišnja vrijednost ugovora procijenjena na manje od 7.500.000 evra ili se radi o godišnjem pružanju usluga javnog prevoza putnika na manje od 500.000 kilometara;

4) kao hitna mjera, u slučaju prekida rada usluga ili neposrednog rizika od takve situacije.

Hitna mjera može imati i oblik formalnog sporazuma o produženju ugovora o obavezi javnog prevoza ili zahtjevu da se obezbijede određene obaveze javnog prevoza. Operater javnog prevoza ima pravo žalbe protiv odluke o izricanju odredbi obaveza javnog prevoza. Period na koji se ugovor o obavezi javnog prevoza dodjeljuje, produžava ili izriče vanredne mjere ne može biti duži od 2 godine.

Naknada vezana za ugovore o obavezama javnog prevoza dodeljuje se direktno u skladu sa pravilima u vezi sa:

1) interni operater iz člana 112. stav 1;

2) prosječnu godišnju vrijednost ili obim ugovora iz člana 112. stav 4. tačka 3;

3) hitne mjere iz člana 112. stav 4. tačka 4. ili

4) u skladu sa opštim pravilom

moraju biti izračunati u skladu sa pravilima utvrđenim odgovarajućim podzakonskim aktom.

Vozni park za obavezu javnog prevoza

Član 113

U cilju pokretanja tenderske procedure, nadležna agencija će procijeniti da li su neophodne mjere da se obezbijedi efikasan i nediskriminatorski pristup odgovarajućim voznim sredstvima. Ova procjena uzima u obzir prisustvo kompanija za lizing šinskih vozila ili drugih tržišnih aktera koji daju na lizing vozni park na relevantnom tržištu. Izvještaj o procjeni biće dostupan javnosti.

Nadležna agencija može odlučiti, u skladu sa pravilima o državnoj pomoći, da preduzme odgovarajuće mjere kako bi obezbijedio efikasan i nediskriminatorski pristup odgovarajućim voznim sredstvima. Takve mjere mogu uključivati:

1) pribavljanje od strane nadležnog organa voznog parka koji se koristi za izvršenje ugovora o obavezi javnog prevoza u cilju stavljanja na raspolaganje izabranom operateru javnog prevoza po tržišnoj cijeni ili kao dio ugovora o obavezi javnog prevoza;

2) davanje od strane nadležnog organa garancije za finansiranje voznog parka koji se koristi za izvršenje ugovora o obavezi javnog prevoza po tržišnoj ceni ili kao dio ugovora o obavezi javnog prevoza, uključujući garanciju koja pokriva rizik preostale vrijednosti;

3) obaveza nadležnog organa u ugovoru o obavezi javnog prevoza da će na kraju ugovora po tržišnoj cijeni preuzeti vozni park po unaprijed definisanim finansijskim uslovima.

Ako se vozni park stavi na raspolaganje novom operateru javnog prevoza, nadležna agencija će u konkursnu dokumentaciju uključiti sve dostupne podatke o troškovima održavanja voznog parka i o njegovom fizičkom stanju.

Izvještaj o obavezama javnog prevoza

Član 114

Nadležna agencija jednom godišnje objavljuje na svojoj internet stranici izvještaj o utvrđenim obavezama javnog prevoza, izabranim željezničkim prevoznicima i isplatama nadoknada za obavezu javnog prevoza i isključivim pravima dodijeljenim izabranim željezničkim prevoznicima na ime te nadoknade.

Ovaj izvještaj omogućuje praćenje i ocjenjivanje uspješnosti, kvaliteta i finansiranja obaveze javnog prevoza i, ako je to primjereno, pruža informacije o prirodi i obimu dodijeljenih isključivih prava.

Ugovori dati u skladu sa članom 112. stav 4. tačke 1-2 objavljuju se, vodeći računa o legitimnoj zaštiti povjerljivih poslovnih informacija i komercijalnih interesa.

Nadležna agencija će najmanje svakih 5 godina procjenjivati da li je željeznički prevoznik postigao svoje ciljeve za ispunjavanje uslova u pogledu performansi utvrđenih ugovorom i svoje nalaze će objaviti. Nadležna agencija će preduzeti odgovarajuće i blagovremene mjere, uključujući nametanje djelotvornih i odvrćajućih ugovornih kazni ako se ne postignu potrebna poboljšanja kvaliteta usluga ili troškovne efikasnosti, ili oboje. Nadležna agencija može u bilo kom trenutku u potpunosti ili djelimično suspendovati ili raskinuti ugovor ako operater ne ispuni uslove za rad.

Na zahtjev zainteresovanih, nadležna agencija dostavlja informacije o razlozima na kojima se zasniva odluka o neodložnoj dodjeli ugovora o javnom prevozu. Za slučaj iz člana 112. stav 4. tačka 1. preispitivanje obuhvata mogućnost da se od nezavisnog organa kojeg odredi država Crna Gora zatraži ocjena obrazložene odluke koju je donio nadležni organ. Ishod takve procjene biće javno dostupan u skladu sa nacionalnim zakonom.

Budžet za obavezu javnog prevoza

Član 115

Sredstva za nadoknadu obaveza u javnom prevozu iz člana 107. ovog zakona prevoznicima obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore, odnosno u budžetu jedinice lokalne samouprave.

U slučaju zaključivanja višegodišnjeg ugovora o obavezi javnog prevoza, po usvajanju zakona kojim se utvrđuje budžet Crne Gore, odnosno odluke kojom se utvrđuje budžet jedinice lokalne samouprave zaključuje se aneks tog ugovora, kojim se opredjeljuje obim sredstava na godišnjem nivou za nadoknadu obaveze javnog prevoza za svaku budžetsku godinu.

Za sredstva iz stava 1 ovog člana željeznički prevoznik dužan je da vodi posebnu računovodstvenu evidenciju.

VII. AGENCIJA ZA ŽELJEZNICE

Status i poslovi Agencije

Član 116

Agencija, kao posebna organizacija, obavlja povjerene poslove državne uprave u oblasti željeznice utvrđene ovim zakonom, kao i zakonom kojim se uređuju bezbjednost u željezničkom saobraćaju, interoperabilnost željezničkog sistema i žičara za prevoz lica i drugim propisima kojima se reguliše sektor željeznice.

Sjedište Agencije je u Podgorici.

Agencija ima status pravnog lica.

Direktor Agencije

Član 117

Za direktora Agencije imenuje se lice koje je nezavisno od bilo kojih interesa na tržištu koji se odnose na sektor željeznice i nema nikakvog interesa u poslovnim odnosima sa bilo kojim od preduzeća ili subjekata koji su predmet regulisanja.

Za direktora Agencije ne može se imenovati lice koje je u prethodnoj godini imalo neposrednu ili posrednu vezu sa preduzećima ili tijelima koja su predmet regulisanja.

Direktor Agencije najmanje jedna godina po razrješenju sa dužnosti ne može biti angažovan po bilo kom osnovu na stručnim ili upravljačkim poslovima u preduzećima ili tijelima koja su predmet regulisanja.

Poslovi Agencije

Član 118

Agencija obavlja poslove:

- 1) u oblasti regulisanja tržišta željezničkih usluga;
- 2) u oblasti licenciranja željezničkih prevoznika;
- 3) u oblasti prava putnika;
- 4) u oblasti bezbjednosti u željezničkom saobraćaju i interoperabilnosti željezničkog sistema;
- 5) u oblasti žičara;
- 6) ostvarivanja međunarodne saradnje u okviru svoje nadležnosti;
- 7) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuju oblasti bezbjednosti i interoperabilnosti željezničkog sistema i žičara za prevoz lica.

Nadležnost Agencije u oblasti regulisanja tržišta željezničkih usluga

Član 119

Agencija odlučuje po zahtjevima koje mogu podnijeti podnosioci zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, odnosno podnosioci zahtjeva za pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu, koji smatraju da su nepravедно tretirani, diskriminirani ili na bilo koji drugi način oštećeni, a naročito protiv odluka koje je donio upravljač infrastrukture ili, tamo gdje je odgovarajuće, željeznički prevoznik ili operator uslužnog objekta, a koji se tiču:

- 1) Izjave o mreži u nacrtu i krajnjem obliku;
- 2) kriterijuma koje one sadrže;
- 3) postupka dodjele i rezultata tog postupka;
- 4) sistema obračuna i naplate cijena;
- 5) visine i/ili strukture cijena pristupa koje je u obavezi, ili može biti u obavezi da plati;
- 6) Informacije o uslužnom objektu;
- 7) primjene odredaba člana 15. ovog zakona, a posebno pristupa i naplate usluga.

Zahtjev iz stava 1. ovog člana Agenciji mogu podnijeti i željeznički prevoznici koje su angažovali podnosioci zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture koji nijesu željeznički prevoznici.

Zahtjev iz stava 1. tač. 1), 2), 4), 5) i 6) ovog člana Agenciji mogu podnijeti i potencijalni podnosioci zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, odnosno podnosioci zahtjeva za pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu.

Zahtjev koji se odnosi na postupak dodjele i rezultat tog postupka može se podnijeti u toku postupka dodjele, a najkasnije u roku od 30 dana od dana njegovog okončanja.

Zahtjev koji se odnosi na obračun visine i/ili strukturu obračunate cijene može podnijeti željeznički prevoznik koji je zaključio ugovor sa upravljačem infrastrukture ili operatorom uslužnog objekta u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja obračuna.

Odlučivanje po Zahtjevu iz stava 1. ovog člana predstavlja odlučivanje u upravnoj stvari u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak.

Ne dovodeći u pitanje ovlašćenja tijela nadležnog za zaštitu konkurencije, Agencija je ovlašćena da prati stanje konkurencije na tržištu željezničkih usluga a naročito, kontroliše postupanja upravljača infrastrukture, željezničkog prevoznika i operatora uslužnog objekta u smislu stava 1. ovog člana na sopstvenu inicijativu i sa ciljem sprječavanja diskriminacije prema podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture. Agencija naročito, provjerava da li Izjava o mreži sadrži diskriminatorne odredbe ili stvara diskreciona ovlašćenja upravljača infrastrukture kojima bi se mogli diskriminirati podnosioci zahtjeva.

Agencija se stara o tome da cijene koje utvrdi upravljač infrastrukture budu u skladu sa ovim zakonom i da su nediskriminatorne. Pregovori između podnosioca zahtjeva i upravljača infrastrukture u pogledu visine cijena pristupa se dozvoljavaju samo ako se vode pod nadzorom Agencije. Agencija interveniše ako ocijeni da se pregovori ne odvijaju saglasno odredbama ovog zakona.

Agencija može davati neobavezujuća mišljenja o nacrtima planova poslovanja, ugovora između nadležnih organa i upravljača infrastrukture o uslovima i načinu finansiranja upravljanja željezničkom infrastrukturom iz člana 23. ovog zakona i planovima za poboljšanje kapaciteta iz člana 44. ovog zakona, kako bi ukazala posebno da li su ovi akti usklađeni sa situacijom na tržištima željezničkih usluga.

Agencija redovno, a u svakom slučaju najmanje na svake dvije godine, konsultuje predstavnike korisnika usluga željezničkog prevoza robe i putnika, kako bi se uzeli u obzir njihovi stavovi o željezničkom tržištu.

Agencija razmatra sve pritužbe u smislu ovog člana i, po potrebi, zahtijeva relevantne informacije i pokreće konsultacije sa svim relevantnim stranama, u roku od 30 dana od prijema pritužbe. Agencija odlučuje o svim pritužbama, preduzima mjere za ispravku stanja i obavlještava

relevantne strane o rješenju donijetom u roku od najviše šest nedjelja od prijema svih relevantnih informacija. Ne dovodeći u pitanje pravo tijela za zaštitu konkurencije, Agencija, po potrebi, odlučuje na sopstvenu inicijativu o odgovarajućim mjerama za ispravku diskriminacije podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, poremećaja tržišta i svih ostalih neželjenih dešavanja na ovim tržištima, naročito u smislu stava 1. ovog člana. Agencija je ovlašćena da sprovodi revizije ili pokreće eksternu reviziju nad upravljačem infrastrukture, operatorima uslužnih objekata i, po potrebi, željezničkim prevoznicima, kako bi se utvrdila usklađenost sa odredbama za razdvajanje računa utvrđenim članom 4. ovog zakona. U tom smislu, Agencija ima pravo da zahtijeva sve relevantne informacije. Naročito, Agencija je ovlašćena da zahtijeva od upravljača infrastrukture, operatora uslužnih objekata i svih privrednih društava ili drugih subjekata koji vrše ili integrišu različite vrste željezničkog transporta ili upravljanja infrastrukturom u skladu sa čl. 5. i 15. ovog zakona da dostave odgovarajuće računovodstvene informacije.

Ne dovodeći u pitanje ovlašćenja tijela nadležnog za pitanja državne pomoći, Agencija može, ako na osnovu primljenih finansijskih izvještaja ustanovi da postoji mogućnost povrede odredaba zakona kojim se uređuje državna pomoć, da o tome obavijesti nadležne organe.

Agencija sarađuje sa tijelom nadležnim za zaštitu konkurencije, daje stručna mišljenja i obavlja druge poslove utvrđene ovim zakonom.

Agencija objavljuje donijeta rješenja iz st. 1. i 11. ovog člana na svojoj internet stranici.

Agencija priprema godišnji izvještaj o obavljanju poslova u oblasti regulisanja tržišta željezničkih usluga u prethodnoj godini i dostavlja ga Vladi najkasnije do kraja juna tekuće godine. Izveštaj se objavljuje na internet stranici Uprave.

Nadležnost Agencije u oblasti licenciranja željezničkih prevoznika

Član 120

Agencija sprovodi postupak licenciranja željezničkih prevoznika iz čl. 82-86. ovog zakona.

Nadležnost Agencije u oblasti prava putnika

Član 121

Agencija prima i razmatra pritužbe putnika koji smatraju da im je uskraćeno pravo utvrđeno ovim zakonom i daje mišljenja i preporuke u konkretnim slučajevima.

U postupku po pritužbi iz stava 1. ovog člana ili po službenoj dužnosti, Agencija može rješenjem utvrditi mjere za otklanjanje utvrđene povrede u skladu sa ovim zakonom i rok za sprovođenje utvrđenih mjera.

Nadležnost Agencije u oblasti bezbjednosti u željezničkom saobraćaju i interoperabilnosti željezničkog sistema

Član 122

Agencija obavlja sljedeće poslove:

1) izdavanje, produženje važenja, izmjene i oduzimanje sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom i sertifikata o bezbjednosti za prevoz, kao i provjeravanje da li se upravljači infrastrukture i željeznički prevoznici pridržavaju uslova utvrđenih u njima;

2) praćenje, unaprijeđivanje, primjena i razvoj bezbjednosti i regulatornog okvira za bezbjednost, kao i sistema nacionalnih propisa o bezbjednosti, uključujući i izradu nacrtu podzakonskih akata iz oblasti bezbjednosti i interoperabilnosti željezničkog saobraćaja;

3) vođenje registara propisanih zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i zakonom kojim se uređuje interoperabilnost željezničkog sistema;

4) nadzor nad usaglašenošću činilaca interoperabilnosti sa osnovnim zahtjevima u skladu sa zakonom kojim se uređuje interoperabilnost željezničkog sistema;

5) izdavanje dozvola za korišćenje strukturnih podsistema, u skladu sa zakonom kojim se uređuje interoperabilnost željezničkog sistema;

6) izdavanje dozvola za korišćenje željezničkih vozila;

7) druge poslove utvrđene zakonom kojim se uređuje bezbjednost i interoperabilnost željezničkog sistema.

Agencija, kao organ nadležan za regulisanje bezbjednosti u željezničkom saobraćaju:

1) obavlja poslove iz svoje nadležnosti na otvoren, nediskriminatorski i transparentan način, omogućava svim strankama da iskažu svoj stav i navodi razloge za svoje odluke;

2) odmah odgovara na molbe i zahtjeve i traži dostavljanje dodatnih informacija bez odlaganja i donosi odluke u roku od četiri mjeseca od dostavljanja svih traženih informacija;

3) pri obavljanju poslova u svakom trenutku može da zatraži tehničku pomoć upravljača infrastrukture i željezničkih prevoznika ili drugih kvalifikovanih tijela;

4) u procesu izrade nacionalnog regulatornog okvira, konsultuje se sa svim uključenim licima i zainteresovanim stranama, uključujući upravljače infrastrukture, željezničke prevoznike, proizvođače željezničkih sredstava i opreme, pružaoce usluga održavanja, korisnike i predstavnike zaposlenih;

5) sprovodi nadzore i provjere potrebne za izvršenje svojih poslova i ima pravo da izvrši uvid u sve relevantne dokumente, kao i u objekte, instalacije i opremu upravljača infrastrukture, željezničkih prevoznika i drugih privrednih subjekata kojima Agencija izdaje isprave propisane zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju.

Ovlašćena lica Uprave koja obavljaju poslove iz stava 2. tačka 5) ovog člana dužna su da imaju službenu legitimaciju, čiji obrazac propisuje Ministarstvo.

Nadležnost Agencije u oblasti žičara za prevoz lica

Član 123

Agencija u oblasti žičara za prevoz lica obavlja sljedeće poslove: priprema podzakonskih akata za oblast prevoza lica žičarama.

Računovodstvene informacije

Član 124

Računovodstvene informacije koje se na zahtjev dostavljaju Agenciji su:

1. Odvajanje računa:

1) odvojeni bilansi uspjeha i bilansi stanja za aktivnosti pružanja usluga prevoza robe, putnika i aktivnosti upravljanja infrastrukturom;

2) detaljne informacije o pojedinačnim izvorima i korišćenju javnih sredstava i drugih vidova kompenzacija na transparentan i detaljan način, uključujući detaljan pregled novčanih tokova preduzeća kako bi se utvrdilo na koji način se koriste ova javna sredstva i drugi vidovi kompenzacija;

3) kategorije troškova i dobiti kako bi se omogućilo utvrđivanje da li se javlja unakrsno subvencionisanje između ovih različitih aktivnosti, u skladu sa zahtjevima Uprave;

4) metodologija koja se koristi za raspodjelu troškova između različitih aktivnosti;

5) ako je preduzeće dio grupe, svi detalji o plaćanjima između preduzeća.

2. Praćenje cijena pristupa:

1) različite kategorije troškova, naročito takve da daju dovoljno informacija o marginalnim/direktnim troškovima različitih usluga ili grupa usluga kako bi se omogućio nadzor cijena pristupa;

2) dovoljno informacija kako bi se omogućilo praćenje pojedinačnih cijena koje se plaćaju za usluge (ili grupe usluga); ako to zahtijeva Agencija, ove informacije sadrže podatke o obimu pojedinačnih usluga, cijenama za pojedinačne usluge i ukupnim prihodima od pojedinačnih usluga koje plaćaju interni i eksterni korisnici;

3) troškovi i prihodi za pojedinačne usluge (ili grupe usluga) iskazani na način koji u svom zahtjevu odredi Agencija, kako bi se uočile moguće povrede konkurencije, o čemu Agencija obavještava tijelo nadležno za zaštitu konkurencije.

3. Pokazatelji o finansijskom učinku:

1) izjava o finansijskom učinku;

2) zbirna izjava o troškovima;

3) izjava o troškovima održavanja;

4) izjava o operativnim troškovima;

5) izjava o prihodima;

6) dodatne napomene kojima se proširuju i razjašnjavaju izjave, ako je potrebno.

Postupak kod Agencije

Član 125

Postupak kod Agencije pokreće se zahtjevom ili po službenoj dužnosti u skladu sa ovim zakonom.

Za Zahtjev iz stava 1. ovog člana plaća se taksa u skladu sa propisom kojim se uređuju administrativne takse.

Agencija je ovlašćena da rješenjem naloži upravljaču infrastrukture, operatoru uslužnog objekta, željezničkim prevoznicima, podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture i trećim licima koja su u vezi sa željezničkim sektorom, da joj dostavi podatke koji su joj potrebni radi vršenja njenih nadležnosti utvrđenih ovim zakonom.

Tražene informacije se dostavljaju u razumnom roku koji svojim rješenjem određuje Agencija i koji ne prelazi 30 dana, osim ako, pod izuzetnim okolnostima, Agencija pristane i odobri vremenski ograničeno produženje koje ne prelazi dodatne dvije nedelje.

Ako Agencija u vršenju svojih nadležnosti u skladu sa ovim zakonom ustanovi postojanje diskriminacije ili mogućnost diskriminacije prema podnosiocima i potencijalnim podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture i željezničkim prevoznicima ili drugu povredu odredaba ovog zakona u okviru njene nadležnosti, rješenjem će utvrditi mjeru za otklanjanje utvrđene povrede u skladu sa ovim zakonom.

Kada se radi o postupku po Zahtjevu za dodjelu kapaciteta infrastrukture koji se odnosi na odluku upravljača infrastrukture kojom se odbija njegov zahtjev za dodjelu kapaciteta infrastrukture ili protiv utvrđenih uslova ponude kapaciteta infrastrukture, Agencija može rješenjem utvrditi ili da nema osnova za izmjenu odluke upravljača infrastrukture ili naložiti upravljaču infrastrukture da izmeni svoju odluku u skladu sa uputstvima Agencije.

Agencija sprovodi administrativno izvršenje rješenja Agencije u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak.

Agencija je ovlašćena da podnese inicijativu za pokretanje prekršajnog postupka Ministarstvu, odnosno inspektoru za željeznički saobraćaj koji u okviru svoje nadležnosti sprovodi postupak.

Žalba na rješenje Agencije

Član 126

Protiv rješenja Agencije žalba nije dozvoljena, a protiv njega se može podnijeti tužba Upravnom sudu u roku od 30 dana od dana dostavljanja rešenja.

Tužba, po pravilu, ne odlaže izvršenje upravnog akta, odnosno pravno dejstvo druge upravne aktivnosti protiv koje je tužba podnijeta.

2. Finansiranje Agencije

Član 127

Sredstva za rad Agencije obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore.

VIII. NADZOR

Član 128

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, podzakonskih akata donijetih na osnovu ovog zakona, kao i zakona, drugih propisa i opštih akata kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema vrši Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor vrši Ministarstvo preko inspektora za željeznički saobraćaj (u daljem tekstu: Inspektor), u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor i drugim propisima.

Član 129

Inspektor ne može da izrađuje ili učestvuje u izradi tehničke dokumentacije i tehničkoj kontroli tehničke dokumentacije za objekte koji su predmet inspekcijskog nadzora i da vrši stručni nadzor nad izgradnjom, odnosno izvođenjem radova na objektima koji su predmet inspekcijskog nadzora.

Član 130

U vršenju inspekcijskog nadzora Inspektor ima pravo i dužnost da provjerava:

- 1) radove na izgradnji, rekonstrukciji i održavanju željezničke infrastrukture;
- 2) tehničku dokumentaciju za izgradnju, rekonstrukciju i održavanje željezničke infrastrukture;
- 3) ispunjenost uslova propisanih za lica koja vrše poslove projektovanja, unutrašnje i tehničke kontrole tehničke dokumentacije, rukovođenja izvođenjem radova i vršenja stručnog nadzora;
- 4) stanje željezničke infrastrukture, pravilno održavanje željezničke infrastrukture, stanje i održavanje željezničkih voznih sredstava po propisanim saobraćajno-tehničkim uslovima i propisima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju, u cilju obezbjeđenja željezničke infrastrukture i željezničkih voznih sredstava za bezbjedno i nesmetano odvijanje željezničkog saobraćaja, kao i da li se o željezničkim vozilima vodi propisana evidencija;
- 5) regulisanje i upravljanje saobraćajem po propisanim saobraćajno-tehničkim uslovima i propisima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema, u cilju bezbjednog i nesmetanog odvijanja željezničkog saobraćaja;
- 6) ispunjenost uslova za upravljanje željezničkom infrastrukturom;
- 7) ispunjenost uslova za prevoz putnika, lica i robe i saobraćaj radnih vozova u željezničkom saobraćaju;
- 8) obavljanje prevoza putnika, lica i robe u željezničkom saobraćaju na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom i propisima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema;
- 9) pravilno i redovno izvršavanje utvrđenog i objavljenog reda vožnje u željezničkom saobraćaju;

10) vršenje željezničkog saobraćaja na način i pod uslovima utvrđenim zakonima, drugim propisima i opštim aktima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema i da li se sprovede mjere koje se odnose na bezbjednost u željezničkom saobraćaju;

11) da li prevoznik posjeduje licencu za prevoz i da li ispunjava sve uslove propisane ovim zakonom;

12) organizaciju unutrašnjeg nadzora nad bezbjednim odvijanjem željezničkog saobraćaja od strane željezničkog prevoznika ili drugog pravnog lica ili preduzetnika i da li se ta kontrola redovno i efikasno vrši, kao i da li ostvaruje efikasnu zaštitu ljudi, imovine i životne sredine u oblasti željezničkog saobraćaja na propisan način u skladu sa zakonom, drugim propisima i opštim aktima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema;

13) pravilnu primjenu propisa o posjedanju vozova i vučnih vozila, željezničkim radnicima u saobraćaju na željezničkoj infrastrukturi i da li ti radnici ispunjavaju uslove u pogledu stručne spremlje i obučenosti i zdravstvene sposobnosti za obavljanje poslova i zadataka, kao i da li se pravilno primjenjuju propisi o ukupnom radnom vremenu, ukupnom trajanju smjene i upravljanja vučnim vozilom voza, odmorima i o rasporedu u smjenama voznog i staničnog osoblja, kao i osoblja u drugim službenim mjestima;

14) pravilno sprovođenje propisanih mjera za obezbjeđenje saobraćaja na putnim prelazima i na mjestima ukrštanja željezničkih pruga sa putevima;

15) da li se pravilno sprovodi propisani unutrašnji red u željezničkom saobraćaju;

16) sprovođenje propisanih mjera tehničke i fizičke zaštite željezničke infrastrukture koje su od posebnog značaja za bezbjedno odvijanje i funkcionisanje željezničkog saobraćaja i mjera zaštite od odronjavanja, bujica i drugih elementarnih nepogoda, kao i mjera za obezbjeđenje željezničkog saobraćaja u zimskom periodu;

17) primjenu propisa kojima se uređuju pružni, infrastrukturni i zaštitni pružni pojas;

Pored prava i dužnosti iz stava 1. ovog člana, u vršenju inspekcijskog nadzora Inspektor ima pravo i dužnost da izvrši provjeru da li se pravilno sprovede mjere bezbjednosti propisane zakonima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema i preduzme druge mjere i radnje iz svoje nadležnosti.

Član 131

U vršenju inspekcijskog nadzora Inspektor je ovlašćen da:

1) zabrani, odnosno obustavi izvršenje radova koji se izvode protivno zakonu i drugim propisima, tehničkim normativima i standardima prilikom izvođenja radova i upotrebe materijala pri izgradnji, rekonstrukciji i održavanju željezničke infrastrukture, protivno uslovima bezbjednog odvijanja željezničkog saobraćaja na željezničkoj infrastrukturi ili protivno propisanim mjerama za zaštitu željezničke infrastrukture, kao i pri održavanju željezničkih voznih sredstava;

2) naredi privremeno isključenje iz saobraćaja željezničkih voznih sredstava i željezničke infrastrukture koji ne odgovaraju propisanim tehničkim i drugim uslovima, ako postoji opasnost da bi se njihovom upotrebom, odnosno daljim korišćenjem u saobraćaju ugrozila bezbjednost u željezničkom saobraćaju;

3) naredi otklanjanje nedostataka na željezničkoj infrastrukturi i željezničkim voznim sredstvima kojima se ugrožava ili može biti ugrožena bezbjednost u željezničkom saobraćaju, i odredi način i mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka;

4) naredi rušenje i uklanjanje zgrada, postrojenja, uređaja, drugih objekata i materijala izgrađenih, odnosno postavljenih u pružnom pojasu protivno odredbama ovog zakona i drugih propisa, u saradnji sa organom u čijoj je nadležnosti uklanjanje objekata;

5) naredi privremenu zabranu željezničkog saobraćaja na novoizgrađenoj ili rekonstruisanoj željezničkoj infrastrukturi, kao i privremenu zabranu upotrebe novoizgrađenog ili

rekonstruisanog vozila, ako prethodno nije izvršen tehnički pregled i donijeto rješenje kojim se dozvoljava njihova upotreba;

6) naredi da se u upravljanju i regulisanju željezničkog saobraćaja otklone nepravilnosti kojima se ugrožava ili može biti ugroženo bezbjedno odvijanje željezničkog saobraćaja i po potrebi odredi način i mjere za otklanjanje nepravilnosti u upravljanju i regulisanju željezničkog saobraćaja;

7) naredi da se privremeno obustave radovi koji se izvode na željezničkom području ili u neposrednoj blizini željezničke infrastrukture, ako postoji opasnost da se tim radovima ugrozi bezbjedno odvijanje željezničkog saobraćaja;

8) naredi obustavu radova koji se obavljaju na željezničkom području ili u pružnom pojasu ili u zaštitnom pružnom pojasu, ako se oni izvode bez građevinske dozvole i o tome odmah obavijesti nadležni organ za izdavanje građevinske dozvole;

9) zabrani upravljanje željezničkom infrastrukturom ako nijesu ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom;

10) zabrani korišćenje željezničke infrastrukture ako nijesu ispunjeni uslovi za prevoz putnika, lica i robe u željezničkom saobraćaju;

11) naredi rušenje željezničke infrastrukture ili njenog dijela, za koje nije izdato odobrenje za izgradnju, odnosno rekonstrukciju;

12) naredi izgradnju kolovoznog zastora na zemljanom putu koji se ukršta sa željezničkom infrastrukturom u istom nivou, u zoni putnog prelaza;

13) naredi otklanjanje nedostataka koji se odnose na održavanje željezničke infrastrukture, odnosno željezničkih voznih sredstava i organizovanje i regulisanje željezničkog saobraćaja, i odredi način i mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka;

14) zabrani prevoz putnika, lica i robe koji se obavlja protivno odredbama ovog zakona;

15) zabrani izvršenje naređenja koja su protivna odredbama zakona, drugih propisa i opštih akata kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema;

16) zabrani obavljanje poslova i zadataka voznom, odnosno staničnom osoblju, koje ne ispunjava propisane uslove u pogledu stručne spreme i obučenosti ili psihičke i fizičke sposobnosti za vršenje svojih poslova i zadataka, odnosno licu koje nema propisanu dozvolu za upravljanje vučnim vozilom, odnosno za regulisanje željezničkog saobraćaja na željezničkoj infrastrukturi;

17) zabrani voznom, odnosno staničnom osoblju obavljanje poslova i zadataka, ako ustanovi da postoji opasnost da će daljim vršenjem i regulisanjem željezničkog saobraćaja ugroziti bezbjednost u željezničkom saobraćaju (zamor, alkohol, rad duži od propisanog i sl.);

18) privremeno udalji ili zahtijeva udaljenje željezničkog radnika ili odgovornog lica sa poslova i zadataka, ako ustanovi da su ugrozili bezbjednost u željezničkom saobraćaju, odnosno

19) privremeno udalji željezničkog radnika u slučajevima propisanim zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema;

20) naredi operateru blagovremeno dostavljanje dokumentacije upravljaču željezničke infrastrukture za isleđenje vanrednih događaja.

O utvrđenim nepravilnostima i naloženim mjerama Inspektor izvještava Agenciju i može predložiti oduzimanje sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom, odnosno industrijskom željeznicom, licence za prevoz i sertifikata o bezbjednosti za prevoz.

Član 132

Inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora nosi službeno odijelo i službenu legitimaciju. Izgled i korišćenje službenog odijela Inspektora propisuje Ministarstvo.

Član 133

Privredno društvo, drugo pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice nad kojim se vrši inspekcijski nadzor, dužan je da Inspektoru omogući neometano vršenje inspekcijskog nadzora i da bez odlaganja omogući uvid u zahtjevanu dokumentaciju i podatke, kao i nesmetan pristup objektima, sredstvima ili osoblju.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da izvrše naložene inspekcijske mjere.

Član 134

Ako je Inspektor, prilikom vršenja inspekcijskog nadzora, izdao usmeno naređenje ili izrekao usmenu zabranu, na zahtjev stranke, inspektor koji je donio rješenje usmeno dužan je da to rješenje izda stranci u pisanom obliku, najkasnije u roku od osam dana od dana podnošenja zahtjeva.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana, može se podnijeti u roku od dva mjeseca od dana donošenja usmenog rješenja.

Član 135

Nadzirani subjekt u oblasti željezničkog saobraćaja dužan je da dostavlja Inspektoru izvještaje o izvršenom unutrašnjem nadzoru željezničkog saobraćaja, a naročito: o stanju željezničkih pruga i željezničkih vozila, o svakoj ozbiljnoj nesreći, o radovima koji se izvode na pruzi ili u blizini željezničkih pruga, postrojenja ili objekata na pruzi i o drugim podacima i preduzetim mjerama koji su od značaja za bezbjednost u željezničkom saobraćaju.

Član 136

Protiv rješenja inspektora može se izjaviti žalba u roku od osam dana od dana dostave pisanog rješenja.

O žalbi odlučuje ministarstvo nadležno za upravnu oblast na koju se rješenje odnosi.

Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

IX. KAZNENE ODREDBE

1. Krivično djelo

Član 137

Ko vrši radnje kojima se ugrožava željeznički saobraćaj, a naročito za svako nanošenje štete uništavanje, uklanjanje ili krađu elemenata ili djelova elemenata željezničke infrastrukture iz člana 6. stav 1. tač. 2 do 9 ovog zakona, bez obzira na količinu i vrijednost oštećenih, uništenih uklonjenih ili otuđenih elemenata infrastrukture; nanošenje štete željezničkim voznim sredstvima; neovlašćeno otvaranje vrata i otvora na teretnim kolima i tovarnim jedinicama u toku prevoza; uklanjanje sredstava koja obezbjeđuju tovarne jedinice od samopokretanja; bacanje ili stavljanje bilo kakvog predmeta na željezničku prugu; bacanje bilo kakvog predmeta na željeznička vozna sredstva ili vozila koja se prevoze vozom, zadržavanje u pružnom pojasu lica koja nijesu službena lica upravljača željezničke infrastrukture ili drugi sličan način tako ugrozi javni saobraćaj, pa usljed toga kod drugog nastupi laka tjelesna povreda ili drugom prouzrokuje imovinsku štetu koja prelazi iznos od tri hiljade eura, kazniće se zatvorom do tri godine.

Ko na način iz stava 1 ovog člana ugrozi željeznički ili saobraćaj žičarom i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili imovinu čija vrijednost prelazi iznos od dvadeset hiljada eura, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Ako je djelo iz st. 1 i 2 ovog člana učinjeno iz nehata, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

2.Prekršaji

Član 138

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj privredno društvo ili drugo pravno lice ako:

- 1) se bilansi uspjeha i bilansi stanja ne vode i objavljuju odvojeno za djelatnost željezničkih prevoznika i za djelatnost upravljanja željezničkom infrastrukturom (član 4 stav 4);
- 2) se odvojeni bilansi uspjeha i bilansi stanja ne vode i objavljuju, sa jedne strane, za poslove koji se odnose na pružanje usluga željezničkog teretnog prevoza, i sa druge strane, za djelatnosti koje se odnose na pružanje usluga prevoza putnika (član 4 stav 5);
- 3) javna sredstva isplaćena za oblast djelatnosti iz člana 4 stav 4 ovog člana prenose sa jedne na drugu djelatnost (član 4 stav 6);
- 4) privredno društvo obavlja djelatnost upravljanja javnom željezničkom infrastrukturom, a nije upisano u Centralni registar privrednih subjekata za obavljanje djelatnosti upravljanja željezničkom infrastrukturom i nema sertifikat o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom (član 8 stav 4);
- 5) upravljač infrastrukture ne obezbijedi bezbjedno i nesmetano organizovanje, regulisanje i upravljanje željezničkim saobraćajem, nesmetan pristup i korišćenje javne željezničke infrastrukture i pristup uslužnim objektima koji su mu povjereni na upravljanje i uslugama koje on pruža u tim objektima svim zainteresovanim podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, pod ravnopravnim, nediskriminatorskim i transparentnim uslovima, kao i trajno, neprekidno i kvalitetno održavanje i zaštitu željezničke infrastrukture (član 12 stav 1);
- 6) se upravljač infrastrukture, pri obavljanju djelatnosti, ne stara o zaštiti životne sredine i energetske efikasnosti u skladu sa zakonom i drugim propisima (član 12 stav 2);
- 7) upravljač infrastrukture, željezničkim prevoznicima, na njihov zahtjev, ne omogući pristup, uslužnim objektima, uključujući pristupne kolosjeke, kao i korišćenje osnovnih usluga koje se pružaju u ovim objektima, pod uslovima koji su nediskriminatorski i transparentni (član 16 stav 1);
- 8) operatori uslužnih objekata na nediskriminatorski način ne pružaju svim željezničkim prevoznicima pristup uslužnim objektima, uključujući i pristup kolosjecima i uslugama koje se pružaju u tim objektima, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje plovidba i luke (član 17 stav 2);
- 9) operator uslužnog objekta nije nezavisan od željezničkog prevoznika u pogledu organizacije i odlučivanja, ukoliko je pod neposrednom ili posrednom kontrolom željezničkog prevoznika koji je aktivan na tržištu usluga željezničkog prevoza za koje se koristi objekat (član 17 stav 3);
- 10) operator uslužnog objekta i privredni subjekat u čijem je sastavu ne vode odvojene račune, uključujući odvojene bilanse stanja i bilanse uspjeha (član 17 stav 4);
- 11) željeznički prevoznik kome je dodijeljen kapacitet infrastrukture ili željeznički prevoznik koji ima zaključen ugovor sa podnosiocem zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture koji nije željeznički prevoznik, ne zakluče ugovor sa upravljačem infrastrukture o uređivanju međusobnih prava i obaveza u vezi sa korišćenjem dodijeljenog kapaciteta infrastrukture i ugovorenim uslugama koje pruža upravljač infrastrukture (član 21 stav 1);

- 12) upravljač infrastrukture ugovor o uslovima i načinu finansiranja upravljanja javnom željezničkom infrastrukturom ne objavi u roku od 30 dana od dana zaključivanja na internet stranicama ugovornih strana (član 23 stav 8);
- 13) se izgradnja željezničke infrastrukture ne vrši u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja objekata i zakonima kojima se uređuju bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema (član 49 stav 1);
- 14) Upravljač infrastrukture prije otpočinjanja radova, a najmanje 120 dana ranije, ne objavi početak radova na izgradnji, rekonstrukciji i obnovi javne željezničke infrastrukture u dnevnim listovima ili na drugi uobičajeni način (član 51 stav 1);
- 15) se upravljač željezničke infrastrukture ne stara o održavanju dijela putnog prelaza, kao i o osiguranju bezbjednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu, s tim da se kolovoz na putnom prelazu mora održavati tako da se preko njega može vršiti bezbjedan i nesmetan drumski saobraćaj (član 51 stav 1);
- 16) željeznički prevoznik za sopstvene potrebe obavlja prevoz na javnoj željezničkoj infrastrukturi bez licence za prevoz za sopstvene potrebe (član 80 stav 2);
- 17) Upravljač infrastrukture saobraća na javnoj željezničkoj infrastrukturi za potrebe obavljanja njegove djelatnosti bez odobrenja koje izdaje Agencija i ne ispunjava uslove propisane zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju, a koji se odnose na prevoz za sopstvene potrebe (član 80 stav 3);
- 18) privredno društvo ili drugo pravno lice čija je registrovana pretežna djelatnost pružanje usluga željezničkog prevoza robe i/ili putnika, kao i privrednom društvu ili drugom pravnom licu koje obavlja ili će obavljati željeznički prevoz za sopstvene potrebe, obavlja prevoz robe ili putnika bez licence (član 80 stav 3);
- 19) se ulazak i izlazak putnika ne vrši na željezničkim stanicama i drugim službenim mjestima koji su unijeti u red vožnje, a ulazak i izlazak lica u prevozu za sopstvene potrebe ne vrši na mjestima koja su za to određena (član 88);
- 20) se saobraćaj radnih vozova ne vrši na osnovu odobrenja koje izdaje Agencija (član 92 stav 1);
- 21) Agencija svoju unutrašnju organizaciju ne uskladi sa odredbama ovog zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona (član 141 stav 1);
- 22) privredna društva i drugi privredni subjekti na koje se odnosi ovaj zakon ne usklade poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona (član 141 stav 2);
- 23) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 2500 eura do 5.000 eura.
- 24) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 2500 eura do 10.000 eura.

Član 139

Novčanom kaznom od 3.000 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj privredno društvo ili drugo pravno lice ako:

- 1) Upravljač infrastrukture, posle konsultacija sa zainteresovanim stranama, ne izradi i ne objavi Izjavu o mreži (član 19 stav 1);
- 2) Upravljač infrastrukture ne vrši izmjene i dopune Izjave o mreži ako dođe do bilo koje promjene podataka koje ona sadrži (član 19 stav 6);
- 3) Upravljač infrastrukture Izjavu o mreži ne objavi u roku kraćem od četiri mjeseca prije posljednjeg dana za podnošenje zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture (član 19 stav 7);
- 4) Upravljač infrastrukture ne utvrdi specifična pravila za obračun cijena pristupa i cijena usluga (član 22 stav 3);

- 5) Upravljač infrastrukture ne dostavi visinu cijena pristupa infrastrukturi i cijene pristupa uslužnim objektima Agenciji na mišljenje (član 22 stav 5);
- 6) Agencija ne da mišljenje na visine cijena pristupa i cijena pristupa uslužnim objektima u roku od dva mjeseca od dana prijema zahtjeva upravljača infrastrukture za davanje mišljenja (član 22 stav 5);
- 7) Upravljač infrastrukture ne objavi izmjenu Izjave o mreži u pogledu cijena najkasnije šest mjeseci prije početka primjene izmjena Izjave o mreži (član 22 stav 8);
- 8) Upravljač infrastrukture ne uspostavlja i održava registar svojih sredstava i sredstava za čije upravljanje je odgovoran, koji će se koristiti za ocjenu potrebnog finansiranja za njihovu popravku ili zamjenu (član 23 stav 11);
- 9) Upravljač infrastrukture i operator uslužnog objekta ne dostavljaju Agenciji sve neophodne informacije o utvrđenim cijenama kako bi se omogućilo vršenje nadležnosti Agencije (član 25 stav 3);
- 10) napajanje električnom energijom za vuču, kao dodatnu uslugu, vrši upravljač infrastrukture, naknada za utrošenu električnu energiju za vuču premaši troškove pružanja te dodatne usluge (član 25 stav 8);
- 11) se prevoz putnika i robe u željezničkom saobraćaju ne vrši u skladu sa redom vožnje unaprijed utvrđenim od upravljača infrastrukture u skladu sa ovim zakonom (član 36 stav 9);
- 12) Upravljač infrastrukture ne završi analizu kapaciteta u roku od šest mjeseci od dana utvrđivanja da je infrastruktura zagušena (član 43 stav 3);
- 13) Upravljač infrastrukture ne izradi godišnji Program izgradnje, rekonstrukcije i održavanja željezničke infrastrukture, organizovanja i regulisanja željezničkog saobraćaja sa projekcijom za naredne četiri godine (član 50 stav 4);
- 14) Upravljač infrastrukture dva puta godišnje ne podnese Ministarstvu izvještaj o realizaciji godišnjeg programa izgradnje, rekonstrukcije i održavanja željezničke infrastrukture, organizovanja i regulisanja željezničkog saobraćaja (član 50 stav 7);
- 15) se javna željeznička infrastruktura ne održava u stanju koje obezbjeđuje bezbjedan i nesmetan željeznički saobraćaj, kao i kvalitetan i uredan prevoz, a u skladu sa propisima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i tehničkim propisima i standardima (član 57 stav 1);
- 16) Upravljač infrastrukture poseban akt kojim odobrava uvođenje svake lagane vožnje ili trajno ograničenje brzine u odnosu na projektovane parametre pruge ne dostavi Inspekciji za željeznički saobraćaj (član 57 stav 3);
- 17) upravljač željezničke infrastrukture održavanje zajedničkih stubova i konstrukcija na mostu izgrađenom za javnu željezničku infrastrukturu i javni put ne vrši u skladu sa saobraćajno-tehničkim propisima i standardima (član 61 stav 1);
- 18) Upravljač željezničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture ne zaključe ugovor kojim će precizno biti definisana međusobna prava i obaveze o održavanju (član 61 stav 5);
- 19) Upravljač željezničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture ne zaključe ugovor kojim bliže uređuju međusobne odnose u pogledu putnih prelaza i u tim okvirima utvrde vrstu i obim radova na održavanju kolovoza i vrijeme izvođenja tih radova, visinu troškova za osiguranje bezbjednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu, način plaćanja troškova i druga pitanja iz tih odnosa (član 69 stav 1);
- 20) u infrastrukturnom pojasu odlaže otpad, smeće kao i izlivanje otpadnih voda (član 75 stav 1);
- 21) Upravljač infrastrukture od vlasnika, odnosno držaoca zahtjeva ne zahtijeva hitno otklanjanje nepravilnosti iz člana 75 st. 1 i 2 i o tome odmah ne obavjesti Ministarstvo, odnosno Inspekciju za željeznički saobraćaj radi preduzimanja zakonom propisanih mjera (član 75 stav 3);
- 22) na mjestima gdje željeznica prolazi kroz šumu ili pored šume, odnosno zemljišta zasađenog poljoprivrednim kulturama koje su lako zapaljive, upravljač infrastrukture ne preduzme propisane mjere za zaštitu od požara na željezničkom području (član 77 stav 1);

- 23) željeznički prevoznik ne preduzme mjere zaštite od požara od željezničkih vozila (član 77 stav 1);
- 24) korisnici, odnosno vlasnici šuma i zemljišta iz člana 77 stava 1 ovog člana, u pojasu širine 10 m u šumama uredno ne uklanjaju drveće, rastinje i lišće, a u pojasu širine 5 m na drugom zemljištu blagovremeno ne uklanjaju sazrele poljoprivredne kulture i po potrebi preduzimaju druge mjere zaštite od požara (član 77 stav 2);
- 25) priključenje industrijskih željeznica iz člana 78 stav 2. ovog člana i industrijskih kolosjeka iz stava 3. ovog člana, održavanje odvojnih skretnica i postupak usaglašavanja predmjera radova ne urede ugovorom upravljač infrastrukture i privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji je vlasnik, odnosno korisnik industrijske željeznice, odnosno industrijskog kolosjeka (član 78 stav 4);
- 26) kod izgradnje novog, rekonstrukcije i dogradnje postojećeg industrijskog kolosjeka, vlasnik industrijskog kolosjeka i upravljač infrastrukture ugovorom o konstituisanju prava službenosti prolaza ne definišu uslove za izvođenje radova (član 78 stav 7);
- 27) Vlasnik, odnosno korisnik industrijskog kolosjeka ne donese akt kojim se utvrđuje način za organizovanje i regulisanje manevarskog rada, održavanje i zaštitu industrijskog koloseka, lice odgovorno za sprovođenje akta, održavanje željezničkih vozničkih sredstava i drugih sredstava koja se koriste na industrijskom kolosjeku, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Agencije (član 78 stav 8);
- 28) izmjene i dopune akta iz člana 78 st. 8 i 9 vlasnik, odnosno korisnik industrijske željeznice ne donese po prethodno pribavljenoj saglasnosti Agencije, odnosno ne dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije 15 dana od dana nastanka promijenjenih okolnosti u odnosu na važeći akt (član 78 stav 10);
- 29) željeznički prevoznik ne otpočne vršenje prevoza robe i/ili putnika, odnosno prevoza za sopstvene potrebe, u periodu do šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje licence (član 84 stav 5);
- 30) željeznički prevoznik, kome je suspendovana ili oduzeta licenca obavlja prevoz putnika i robe u željezničkom saobraćaju, kao i prevoz za sopstvene potrebe, osim u slučaju iz člana 84 stav 9 ovog zakona (član 86);
- 31) privredno društvo ili drugo pravno lice bez odobrenja za saobraćaj radnih vozova obavlja prevoz (član 92 stav 1);
- 32) prilikom pokretanja postupaka nabavke novog voznog parka, ili prilikom izvršenja veće nadogradnje postojećeg voznog parka zbog čega je potrebna dozvola za stavljanje u promet novog vozila, željeznički prevoznici ne obezbijede da vozne kompozicije u kojima se to vozno vozilo koristi budu opremljene adekvatnim brojem mjesta za bicikle (član 99 stav 6);
- 33) u stanicama bez osoblja, željeznički prevoznici i rukovodioci stanica ne obezbijede da se lako dostupne informacije, u pristupačnim formatima licima sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću (član 102 stav 4);
- 34) željeznički prevoznici i šefovi radnih jedinica ne obezbijede da svo osoblje, uključujući i novozaposleno, koje na svojim redovnim dužnostima pruža direktnu pomoć osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću, prođe obuku u vezi sa invaliditetom (član 102d stav 1);
- 35) željeznički prevoznici i šefovi radnih jedinica ne uspostave mehanizam za postupanje po pritužbama u vezi sa pravima putnika propisanih ovim zakonom i zakonom koji definiše zaštitu potrošača (član 103 stav 1);
- 36) nadležna agencija ne čuva povjerljivost svih tehničkih, ekonomskih, finansijskih i drugih podataka iz dostavljene ponude u postupku i načinu dodjele ugovora o obavezi javnog prevoza na osnovu javnog konkursa (član 111 stav 2);
- 37) privredno društvo, drugo pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice nad kojim se vrši inspekcijski nadzor, ne omogući Inspektor neometano vršenje inspekcijskog nadzora i bez odlaganja

omogućiti uvid u zahtjevanu dokumentaciju i podatke, kao i nesmetan pristup objektima, sredstvima ili osoblju, ne izvrši naložene inspekcijske mjere (član 133);

- 38) ne dostavlja Inspektoru izvještaje o izvršenom unutrašnjem nadzoru željezničkog saobraćaja, a naročito: o stanju željezničkih pruga i željezničkih vozila, o svakoj ozbiljnoj nesreći, o radovima koji se izvode na pruzi ili u blizini željezničkih pruga, postrojenja ili objekata na pruzi i o drugim podacima i preduzetim mjerama koji su od značaja za bezbjednost u željezničkom saobraćaju (član 135);

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 2500 eura do 5.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 2500 eura do 10.000 eura.

Član 140

Novčanom kaznom od 500 eura do 5.000 eura kazniće se za prekršaj privredno društvo drugo pravno ili fizičko lice, ako:

- 1) u infrastrukturnom pojasu odlaže otpad, smeće kao i za izlivanje otpadnih voda (član 75 stav 1);
- 2) sadi drveće koje svojom visinom može da ugrozi željezničku infrastrukturu, odnosno bezbjednost željezničkog saobraćaja, postavljati znakovi, izvori jake svjetlosti ili predmeti i sprave koje bojom, oblikom ili svjetlošću smanjuju vidljivost željezničkih signala ili koje mogu dovesti u zabludu radnike u vezi značenja signalnih znakova ili na drugi način ugroziti bezbjednost željezničkog saobraćaja (član 75 stav 2);
- 3) izvodi bilo kakve radove bez saglasnosti upravljača željezničke infrastrukture (član 75 stav 3);

X PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 141

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, u skladu sa propisima kojima se definiše izrada i donošenje podzakonskih akata.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi koji su doneseni na osnovu Zakona o željeznici („Službeni list CG”, broj 27/13 i 43/13), ako nijesu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Osnivanje Agencije za željeznice

Član 142

Imenovanje direktora i članova Savjeta Agencije, u skladu sa ovim zakonom, izvršiće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Imenovanje direktora Agencije izvršiće se u roku od tri mjeseca od dana imenovanja Savjeta Agencije.

Agencija za željeznice preuzima prava, obaveze i zaposlene Uprave za željeznice u skladu sa propisima koji se odnose na osnivanje Agencija, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Uprava za željeznice prestaje da postoji danom preuzimanja prava i obaveza od Agencije za željeznice.

Druga pitanja koja se odnose na rad i funkcionisanje Agencije za željeznice, kao što su prostorna, kadrovska i informatička opremljenost izvršiće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Usklađivanje unutrašnje organizacije i akata

Član 142

Agencija i Ministarstvo dužni su da svoju unutrašnju organizaciju usklade sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Privredna društva i drugi privredni subjekti na koje se odnosi ovaj zakon, dužni su da poslovanje usklade sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Postupci koji su pokrenuti prije stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Odredbe ovog zakona kojima se uređuju cijene pristupa i cijene pristupa kolosjecima koji povezuju sa uslužnim objektima primjenjivaće se od početka važenja Reda vožnje za 2023/2024. godinu.

Upravljač infrastrukture će uskladiti Izjavu o mreži sa ovim zakonom za period važenja prvog reda vožnje koji se utvrđuje poslije stupanja na snagu ovog zakona.

Važenje licenci

Član 143

Licence za upravljanje infrastrukturom i licence za prevoz izdate do stupanja na snagu ovog zakona važe do isteka roka na koji su izdate.

Prestanak važenja propisa

Član 144

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o željeznici („Službeni list CG“, broj 27/13).

Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaju da važe Pravilnik o načinu i postupku izdavanja i oduzimanja licenci i načinu vođenja registra licenci („Službeni list CG“, br. 68/08 i 32/14) i Pravilnik o uslovima i načinu ovjeravanja i poništavanja ovjere licence stranog lica („Službeni list CG“, br.68/08, 32/11 i 46/14).

Stupanje na snagu zakona

Član 145

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.